

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ 21. YÜZYIL BECERİLERİ
ÖZYETERLİK ALGILARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN
İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Gülsima TOPTAL

Malatya - 2021

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ 21. YÜZYIL BECERİLERİ
ÖZYETERLİK ALGILARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN
İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Gülsima TOPTAL

Danışman: Prof. Dr. Nesrin SİS

Malatya - 2021

ONUR SÖZÜ

Prof. Dr. Nesrin SİS'in danışmanlığında hazırladığım “TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ 21. YÜZYIL BECERİLERİ ÖZYETERLİK ALGILARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ” başlıklı yüksek lisans tezimin bilimsel etik ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın tarafımdan yazıldığını, çalışmada doğrudan veya dolaylı olarak kullandığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu belirtir, bunu onurumla doğrularım.

Gülsima TOPTAL

ÖN SÖZ

Çalışmamın her aşamasında bilgi ve deneyimleriyle bana destek olan; sabırla, titizliğiyle, anlayışıyla ve engin bilgi birikimiyle çalışmamı yönlendiren; kıymetli danışmanım Prof. Dr. Nesrin SİS' e değerli katkılarından dolayı sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Eğitim hayatım boyunca beni yetiştiren ve bu yolda ilerlemem hususunda bana destek olan değerli hocalarıma; çalışmamın her aşamasında sabırla ve öğrettikleriyle beni hep destekleyen Dr. Gülşah METE hocama ve beni her anlamda destekleyip yol gösteren, hep en iyi yerlerde olacağına inandığım değerli abim Dr. Hikmet TURKAY'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Hayatım boyunca her zaman kardeşten öte olan, çalışmamın her aşamasında heyecanımı paylaşan kuzenim Songül Aybüke TOKGÖZ'e ve bana hep inandıklarını hissettiren, desteğini ve güvenini hiçbir zaman esirgemeyen, beni bugünlere getiren sevgili aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Gülsima TOPTAL

ÖZET

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ 21. YÜZYIL BECERİLERİ ÖZYETERLİK ALGILARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

TOPTAL, Gülsima
Yüksek Lisans, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı
Türkçe Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Nesrin SİS
Haziran-2021, XIII+93 sayfa

Bu araştırmanın amacı, Türkçe öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerileri özyeterlik algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir. Nicel bir araştırma olan bu çalışmada, Türkçe öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algı düzeyleri farklı değişkenlere göre incelendiği için betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmadaki veriler; devlet üniversitelerinde Türkçe Eğitimi Bölümü okuyan ve araştırmaya gönüllü olarak katılım sağlayan 1,2,3 ve 4. sınıf öğrencilerinden toplanmıştır. Veri toplamak için Anagün, Atalay, Kılıç ve Yaşar (2016) tarafından geliştirilen ve öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerilerine yönelik algılarını ölçmeyi amaçlayan "Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlilik Algıları Ölçeği" ve katılımcıların demografik özelliklerinin belirlenmesi amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır. Covid-19 salgını nedeniyle okullarda yüz yüze eğitim yapılamadığından, ölçme aracı sanal ortama aktarılarak bir link üretilmiş ve bu link paylaşımı üzerinden devlet üniversitelerinde okuyan toplam 277 Türkçe öğretmeni adayına ulaştırılmıştır. Verilerin analizinde Parametrik testler uygulanmış, ölçek cevaplarının ortalama puanları dikkate alınarak hesaplama yapılmıştır. "Kategorik gruplara" göre "ölçek alt boyut puanlarının" karşılaştırılmasında "Bağımsız T-testi" ve "Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)" yapılmıştır. Farklı grupları belirlemede "Tukey testi", "ölçek boyut puanları" arası ilişkileri belirlemede ise Pearson korelasyon katsayıları hesaplanmış ve analiz için SPSS istatistik paket programı kullanılmıştır. Araştırmada Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algılarının bazı alt boyutlarda cinsiyet, yerleşim yeri, anne eğitim durumu ve sınıf seviyesi değişkenlerine göre farklılaştığı; yaşanan coğrafi bölge, baba eğitim durumu, aile gelir düzeyi, mezun olunan lise türü değişkenleri açısından ise farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Eğitimi, 21. Yüzyıl Becerileri, Özyeterlik, Algı.

ABSTRACT

AN INVESTIGATION OF THE PERCEPTIONS OF 21ST CENTURY SKILLS AND SELF-ETHICS OF TURKISH TEACHER CANDIDATES IN TERMS OF VARIOUS VARIABLES

TOPTAL, Gülsima

Master's Degree, Inonu University, Institute of Educational Sciences
Education Turkish Language Teaching Main Department

Thesis Advisor: Prof. Dr. Nesrin SİS

June-2021, XIII+93 page

The aim of this research is to examine the self-efficacy perceptions of Turkish teacher candidates for 21st century skills in terms of various variables. In this quantitative study, a descriptive survey model was used since Turkish teacher candidates' self-efficacy perception levels of 21st century skills were examined according to different variables. The data in the research were collected from the 1st, 2nd, 3rd and 4th grade students who voluntarily participated in the research, studying at the Department of Turkish Education at state universities. The "21st Century Skills Perceptions of Self-Efficacy Scale of Pre-service Teachers" developed by Anagün, Atalay, Kılıç, and Yaşar (2016) and aiming to measure pre-service teachers' perceptions of 21st century skills was used to collect data and also "Personal Information Form" prepared by the researcher was used to determine the demographic characteristics of the participants. Since face-to-face education could not be provided in schools due to the Covid-19 epidemic, a link was created by transferring the measurement tool to the virtual environment and this link was shared with 277 Turkish teacher candidates studying at state universities. Parametric tests were applied in the analysis of the data, and the calculation was made by considering the average scores of the scale answers. "Independent T-test" and "One-Way Analysis of Variance (ANOVA)" were used to compare "scale sub-dimension scores" according to "categorical groups". "Tukey test" was used to determine different groups and Pearson correlation coefficients were calculated to determine the relationships between "scale dimension scores" and SPSS statistical package program was used for analysis. In the study, it was concluded that the 21st century skills self-efficacy perceptions of Turkish teacher candidates differ in some sub-dimensions according to the variables of gender, place of residence, mother's education level and class level, and it did not differ in terms of the variables of the geographical region of residence, father's education level, family income level, and the type of high school graduated.

Key Words: Turkish Education, 21st Century Skills, Self-Efficacy, Perception.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
ONUR SÖZÜ	i
ÖN SÖZ	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR LİSTESİ	viii
TABLolar LİSTESİ	ix
GRAFİKLER LİSTESİ	x
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	1
1.2.1. Araştırmanın Alt Amaçları	2
1.3. Araştırmanın Önemi	2
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	3
1.5. Varsayımlar	3
1.6. Tanımlar	3
2. KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	5
2.1. Kuramsal Bilgiler	5
2.1.1. 21. Yüzyıl Becerileri	5
2.1.1.1. Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	6
2.1.1.1.1. Yaratıcı Düşünme	8
2.1.1.1.2. Eleştirel Düşünme	9
2.1.1.1.3. Problem Çözme	11
2.1.1.1.4. İletişim	11
2.1.1.1.5. İşbirliği	12

2.1.1.2. Yaşam ve Kariyer Becerileri	13
2.1.1.2.1. Esneklik ve Uyum	14
2.1.1.2.2. Kendini Yönetme	15
2.1.1.2.3. Sosyal Beceriler	16
2.1.1.2.4. Üretkenlik ve Hesap Verebilirlik.....	17
2.1.1.2.5. Liderlik	18
2.1.1.3. Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri	18
2.1.1.3.1. Bilgi Okuryazarlığı	20
2.1.1.3.2. Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) Okuryazarlığı.....	21
2.1.1.3.3. Medya Okuryazarlığı	22
2.1.2. Türkçe Öğretiminde ve Türkçe Ders Programlarında 21. Yüzyıl Becerileri.....	22
2.2. İlgili Araştırmalar	26
3. YÖNTEM	32
3.1. Araştırmanın Modeli	32
3.2. Veri Toplama Aracı	32
3.3. Verilerin Toplanması.....	33
3.4. Verilerin Analizi	34
4. BULGULAR VE YORUM.....	35
4.1. Türkçe Öğretmeni Adaylarının 21.Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algı Düzeyleri	35
4.1.1. Türkçe Öğretmeni Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algı Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Durumu.....	37
4.1.2. Türkçe Öğretmeni Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algı Düzeylerinin Yaşanılan Coğrafi Bölge Değişkenine Göre Durumu	40
4.1.3. Türkçe Öğretmeni Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algı Düzeylerinin Yaşanılan Yerleşim Yeri Değişkenine Göre Durumu.....	44

4.1.4. Türkçe Öğretmeni Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algı Düzeylerinin Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Durumu	48
4.1.5. Türkçe Öğretmeni Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algı Düzeylerinin Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Durumu.....	52
4.1.6. Türkçe Öğretmeni Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algı Düzeylerinin Aile Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Durumu	55
4.1.7. Türkçe Öğretmeni Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algı Düzeylerinin Mezun Olunan Lise Türü Değişkenine Göre Durumu	59
4.1.8. Türkçe Öğretmeni Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algı Düzeylerinin Sınıf Seviyesi Değişkenine Göre Durumu	63
5. TARTIŞMA.....	67
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	73
6.1. Sonuç	73
6.2. Öneriler	78
KAYNAKÇA.....	80
EKLER	85
Ek 1. Etik Kurul Onayı	86
Ek 2. Bilgilendirilmiş Onam Formu	87
Ek 3. Kişisel Bilgi Formu	88
Ek 4. Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algıları Ölçeği	91
Ek 5. Ölçek Kullanım İzni.....	93

KISALTMALAR LİSTESİ

ACRL: Kolej ve Araştırma Kütüphaneleri Derneği

ALA: Amerikan Kütüphane Derneği

APA: Amerikan Psikoloji Derneği

ATC21S: 21. Yüzyıl Becerilerinin Ölçülmesi ve Öğretilmesi (Assessment and Teaching of 21st Century Skills)

BİT: Bilgi ve İletişim Teknolojileri

EARGED: Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi

ENGAGE: Ölçü Grubu ve Öğrenme Noktası Ortaları (The Metiri Group and The Learning Point Associates)

EU: Avrupa Birliği (European Union)

FATİH: Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

NCLIS: Kütüphane ve Bilgi Bilimi Ulusal Komisyonu

NETS/ISTE: Ulusal Eğitim Teknolojisi Standartları/Uluslararası Eğitimde Teknoloji Topluluğu (National Educational Technology Standarts/International Society for Technology in Education)

OECD: Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Hareketi (Organization for Economic Cooperation and Development)

P21: 21.Yüzyıl Becerileri Ortaklığı (The Partnership for 21st Century Skills)

SBE: Sosyal Beceri Envanteri

SIIA: Amerika Bilgi Enstitüsü

TÜBİTAK: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

TÜSİAD: Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Demografik Ölçümlere Göre Dağılımı	35
Tablo 2: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Durumu	37
Tablo 3: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Yaşanılan Coğrafi Bölge Değişkenine Göre Durumu.....	40
Tablo 4: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Yaşanılan Yerleşim Yeri Değişkenine Göre Durumu	44
Tablo 5: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Durumu	48
Tablo 6: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Durumu.....	52
Tablo 7: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Aile Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Durumu	55
Tablo 8: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Mezun Olunan Lise Türü Değişkenine Göre Durumu	59
Tablo 9: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Sınıf Seviyesi Değişkenine Göre Durumu	63

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Durumunun Sütun Grafiği	38
Grafik 2: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Durumunun Çizgi Grafiği	39
Grafik 3: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Yaşanılan Coğrafi Bölge Değişkenine Göre Durumunun Çizgi Grafiği	41
Grafik 4: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Yaşanılan Coğrafi Bölge Değişkenine ve Öğrenme ve Yenilenme Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği	42
Grafik 5: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Yaşanılan Coğrafi Bölge Değişkenine ve Yaşam ve Kariyer Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği	42
Grafik 6: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Yaşanılan Coğrafi Bölge Değişkenine ve Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği	43
Grafik 7: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Yaşanılan Coğrafi Bölge Değişkenine ve Özyeterlik Genel Algı Düzeyine Göre Durumunun Çizgi Grafiği	43
Grafik 8: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Yaşanılan Yerleşim Yeri Değişkenine ve Öğrenme ve Yenilenme Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği	45
Grafik 9: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Yaşanılan Yerleşim Yeri Değişkenine ve Yaşam ve Kariyer Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği	46

Grafik 10: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Yaşanılan Yerleşim Yeri Değişkenine ve Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği.....	46
Grafik 11: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Yaşanılan Yerleşim Yeri Değişkenine ve Özyeterlik Genel Algı Düzeyine Göre Durumunun Çizgi Grafiği.....	47
Grafik 12: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Anne Eğitim Durumu Değişkenine ve Öğrenme ve Yenilenme Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği.....	49
Grafik 13: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Anne Eğitim Durumu Değişkenine ve Yaşam ve Kariyer Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği	50
Grafik 14: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Anne Eğitim Durumu Değişkenine ve Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği.....	50
Grafik 15: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Anne Eğitim Durumu Değişkenine ve Özyeterlik Genel Algı Düzeyine Göre Durumunun Çizgi Grafiği	51
Grafik 16: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Baba Eğitim Durumu Değişkenine ve Öğrenme ve Yenilenme Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği.....	53
Grafik 17: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Baba Eğitim Durumu Değişkenine ve Yaşam ve Kariyer Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği	53
Grafik 18: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Baba Eğitim Durumu Değişkenine ve Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği.....	54

Grafik 19: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Baba Eğitim Durumu Değişkenine ve Özyeterlik Genel Algı Düzeyine Göre Durumunun Çizgi Grafiği	54
Grafik 20: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Aile Gelir Düzeyi Değişkenine ve Öğrenme ve Yenilenme Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği	56
Grafik 21: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Aile Gelir Düzeyi Değişkenine ve Yaşam ve Kariyer Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği	57
Grafik 22: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Aile Gelir Düzeyi Değişkenine ve Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği	57
Grafik 23: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Aile Gelir Düzeyi Değişkenine ve Özyeterlik Genel Algı Düzeyine Göre Durumunun Çizgi Grafiği	58
Grafik 24: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Mezun Olunan Lise Türü Değişkenine ve Öğrenme ve Yenilenme Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği	60
Grafik 25: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Mezun Olunan Lise Türü Değişkenine ve Yaşam ve Kariyer Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği	61
Grafik 26: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Mezun Olunan Lise Türü Değişkenine ve Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği	61
Grafik 27: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Mezun Olunan Lise Türü Değişkenine ve Özyeterlik Genel Algı Düzeyine Göre Durumunun Çizgi Grafiği	62

Grafik 28: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Sınıf Seviyesi Değişkenine ve Öğrenme ve Yenilenme Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği..... 64

Grafik 29: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Sınıf Seviyesi Değişkenine ve Yaşam ve Kariyer Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği..... 64

Grafik 30: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Sınıf Seviyesi Değişkenine ve Bilgi, Medya ve Teknoloji Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği 65

Grafik 31: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Sınıf Seviyesi Değişkenine ve Özyeterlik Genel Algı Düzeyine Göre Durumunun Çizgi Grafiği 65

1. GİRİŞ

Giriş bölümünde problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, araştırmanın sınırlılıkları ve varsayımlar üzerinde durulmuştur.

1.1. Problem Durumu

Günümüz toplumunda çağın gerektirdiği bir dizi bilgi ve beceriye yeteri kadar sahip olmak bireylerin çevreye her anlamda uyum sağlayabilmelerine yardımcı olmaktadır. Bu bilgi ve beceri dizisine sahip olabilmek için bireyler kendilerini eğitim sayesinde geliştirebilmekte, değişen hayat şartlarına ayak uydurabilir hale gelmektedir. Eğitim, geçmişten günümüze insan yaşamında her an var olan bir olgudur. Bireyler eğitim aracılığıyla yeni bilgiler ve tecrübeler elde edebilmekte, yeni beceriler kazanabilmektedir. Eğitim ihtiyaçlara göre şekillenmiş ve insanlar hayatları boyunca her alanda eğitime gereksinim duymuştur.

21. yüzyılla birlikte modern dünyanın hayat şartları ve insanların gereksinim duyduğu her şey değişmiş ve çeşitlenmiştir. Gelişen ve değişen hayat şartlarına bireylerin uyum sağlayabilmeleri yine eğitim sayesinde mümkün olabilmektedir. Birey sahip olduğu bir dizi beceri ve yeterlilik ile bu hayata uyum sağlayabilmekte, bu beceri ve yeterlilikleri de eğitim sayesinde kazanabilmektedir. Bireylerin, bu yüzyılın ihtiyaçlarına karşılık verebilmeleri için edinmesi gereken beceriler, 21. yüzyıl becerileri olarak adlandırılmaktadır.

Gelişen ve değişen hayat şartlarına uyum sağlayabilmek adına edinilmesi zorunlu hâle gelen bu beceri ve yeterliliklere tüm meslek gruplarındaki bireyler gibi Türkçe öğretmeni adaylarının da sahip olması ve bu becerilere ne düzeyde sahip olduklarının farkında olmaları gerekmektedir. Bu bağlamda, araştırmamızda Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlilik algılarının hangi değişkenler açısından farklılık gösterdiği problem edinmiştir.

1.2. Araştırmanın Amacı

21. yüzyıl becerileri insanların gelişen toplum yapısına ayak uydurabilmeleri için gerekli görülen bazı yeterlilikleri içermektedir. Bu yeterlilikler hayatın her alanında insanlara katkı sunan bazı becerilerden oluşmaktadır.

Diğer tüm meslek grupları gibi Türkçe öğretmen adaylarının da gerek meslek hayatları gerekse yaşamları boyunca yaşanan değişimlere ve gelişen toplum yapısına rahat uyum sağlayabilmeleri için bu beceri ve yeterliliklere sahip olmaları gerekmektedir.

Bu araştırmanın amacı Türkçe öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerileri özyeterlik algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir.

1.2.1. Araştırmanın Alt Amaçları

21. yüzyıl becerileri açısından Türkçe öğretmen adaylarının özyeterlik algılarının ölçülmesi hususunda şu alt amaçlara ulaşılabilir:

Türkçe öğretmeni adaylarının öğrenme ve yenilenme becerileri; yaşam ve kariyer becerileri; bilgi, medya ve teknoloji becerileri özyeterlik algıları ne düzeydedir?

Türkçe öğretmen adaylarının özyeterlik algı düzeylerinde cinsiyetleri açısından bir farklılık var mıdır?

Türkçe öğretmen adaylarının özyeterlik algı düzeylerinde yaşadıkları coğrafi bölge açısından bir farklılık var mıdır?

Türkçe öğretmen adaylarının özyeterlik algı düzeylerinde yaşadıkları yerleşim yeri açısından bir farklılık var mıdır?

Türkçe öğretmen adaylarının özyeterlik algı düzeylerinde anne eğitim durumunun ne olduğu bir farklılık oluşturmuş mudur?

Türkçe öğretmen adaylarının özyeterlik algı düzeylerinde baba eğitim durumunun ne olduğu bir farklılık oluşturmuş mudur?

Türkçe öğretmen adaylarının özyeterlik algı düzeylerinde ailelerinin gelir düzeyi etkili bir husus mudur?

Türkçe öğretmen adaylarının özyeterlik algı düzeylerinde hangi lise türünden mezun oldukları açısından bir farklılık var mıdır?

Türkçe öğretmen adaylarının özyeterlik algı düzeylerinde lisans eğitimlerinin kaçınıcı sınıfında oldukları bir farklılık oluşturmuş mudur?

1.3. Araştırmanın Önemi

21. yüzyıl becerileri, gelişen ve değişen hayat şartlarına uyum sağlayabilmek için bireylerin sahip olması gereken bir dizi beceri ve yeterlilikten oluşmaktadır. Bu beceri ve yeterliliklere sahip olmak insanların yaşam kalitesinin artmasına ve hayatlarının her

alanında başarılı olabilmelerine yardımcı olmaktadır. Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri hususunda kendilerini yeterli görmeleri, ileride Türkçe öğretmeni oldukları zaman yetiştirecekleri öğrencilerin de bu beceriler ile etkileşimli bir şekilde eğitim alabilmelerini sağlayabilecektir.

Bu araştırma, Türkçe öğretmen adaylarının bu becerilere karşı özyeterlik algılarının çeşitli değişkenler açısından ölçülmesini; bu hususta verilen eğitimlerin ne derece yeterli olduğunu ve özyeterlik algısını etkileyen faktörleri göz önüne serebilmek açısından önemlidir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırmada Türkçe öğretmenliği 1,2,3 ve 4.sınıf öğrencilerine yer verilmiştir ve araştırma, devlet üniversitelerinde okuyan Türkçe öğretmenliği bölümü öğrencileri ile sınırlandırılmıştır. Öğrencilerin 21.yüzyıl becerileri özyeterlik algıları; cinsiyet, yaşanan coğrafi bölge ile yerleşim türü, anne-baba eğitim durumu, aile gelir düzeyi, mezun olunan lise türü ve sınıf seviyesi değişkenleri ile ölçülmüştür.

1.5. Varsayımlar

Bu araştırmada Türkçe öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerileri özyeterlik algılarının cinsiyet, yaşanan coğrafi bölge ve yerleşim türü, anne-baba eğitim durumu, aile gelir düzeyi, mezun olunan lise türü ve sınıf seviyesi değişkenleri açısından farklılık gösterdiği varsayılmıştır.

1.6. Tanımlar

21. Yüzyıl Becerileri: Türkçe öğretmeni adaylarının P21 çerçevesinde belirlenen becerilere (öğrenme ve yenilenme becerileri, yaşam ve kariyer becerileri, bilgi, medya ve teknoloji becerileri) yönelik özellikleridir (Erdoğan, 2020).

Özyeterlik: Bireyin herhangi bir konuda performans sergileyebilmek amacı ile öz düzenleme kapasitesini kullanabileceğine dair fikri; gerekli etkinlikleri düzenleyerek hayata geçirebileceğine olan inancı; başarıyla yapma kapasitesine sahip olup olmadığına dair kendi yargısıdır (Bandura, 1982).

Algı: “Bir şeye dikkati yöneltmek o şeyin bilincine varma, idrak” (TDK, 2021).

Öğretim: “Belli bir amaca göre gereken bilgileri verme işi, tedris, tedrisat, talim”,
“Öğrenmeyi kolaylaştıracak etkinlikleri düzenleme, gereçleri sağlama ve kılavuzluk etme işi” (TDK, 2021).

2. KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kuramsal Bilgiler

Bu kısımda 21.yüzyıl becerileri genel bir başlık altında toplanmıştır. 21. yüzyıl becerileri başlığı altında ise öğrenme ve yenilenme becerileri (yaratıcı düşünme, eleştirel düşünme, problem çözme, iletişim, işbirliği), yaşam ve kariyer becerileri (esneklik ve uyum, kendini yönetme, sosyal beceriler, üretkenlik ve hesap verebilirlik, liderlik) ile bilgi, medya ve teknoloji becerileri (bilgi okuryazarlığı, bilgi ve iletişim teknolojileri (bit) okuryazarlığı, medya okuryazarlığı) ele alınmıştır. Bir diğer başlık olarak da Türkçe öğretiminde ve Türkçe Ders Programlarında 21. yüzyıl becerilerine yer verilmiştir.

2.1.1. 21. Yüzyıl Becerileri

Geçmişten günümüze bütün toplumlarda insan gücü bakımından büyük ve köklü değişimler yaşanmıştır. İnsan gücü kaynaklı bütün işler zamanla gelişip değişerek yerini bilgi ve teknolojiye, dijital yetkinliklere ve farklı bakış açılarıyla oluşturulmuş alanlara bırakmıştır. Geçmişten günümüze gelen bu büyük ve köklü değişimler insanların da bu değişimlere ayak uydurmasını gerekli kılmıştır. 21. yüzyıl becerileri olarak adlandırılan bazı yeterlilikler insanların bu uyumu sağlayabilmesine olanak tanımıştır.

Küreselleşme birçok avantajın yanı sıra bazı dezavantajları da karşımıza çıkarmaktadır ancak insanların eğitim düzeyinin artması bu hususta bilgi açısından gelişime de katkıda bulunmuştur. Nitekim 21. yüzyılla birlikte insanların kalkınma ve refah seviyelerinin arttığı görülmektedir. Gelişen teknoloji her türlü bilgiye ulaşmada önemli bir adımdır. Bu bağlamda yetişecek bireylerin farklı becerilerle donatılıp geliştirilmesi gerekmektedir (Erten, 2019: 34). İşte bu noktada 21. yüzyılın ortaya çıkardığı yenilikler devreye girmektedir. Bu kavramsal yapı, Amerika Birleşik Devletleri'nde uygulandıktan sonra 33 farklı yapı tarafından desteklenmiş ve P21 tarafından açıklanmıştır (Atlı, 2019: 85). EnGauge, ATC21S, NETS/ISTE, EU ve OECD gibi kurumlar da çeşitli tanımlamalar getirmiştir. (Erten, 2019: 35-36). En çok yoğunlaşılan konular arasında kent yaşamı, küresel tutum, insanlar arası iletişim, uyum, değişen koşullara ayak uydurma ve üretkenlik gelmektedir (Varki, 2020: 14).

Bu konunun çağımıza getirdiği en önemli yeniliklerden biri, bireylerin günün gereksinimlerine tam anlamıyla karşılık vermesinin sağlanmasıdır. Bilim ve teknoloji

alanındaki gelişmelere olumlu anlamda tepki veren bireyin küreselleşen dünyaya uyumu kolaylaşmaktadır. Bu da birçok bilginin elde edilmesini sağlayarak bireyin bilgileri kendi süzgecinden geçirerek salt bilgiyi elde etmesine vesile olmaktadır. Bilgi becerileri sayesinde harmanlanan bilgiler analiz etme zekâsını artırmaktadır (Belet Boyacı ve Güner, 2019: 708). Diğer bir şekilde söyleyecek olursak eleştirel düşünmenin gelişimini, problemlere yaklaşımı, etkileşim kurma yeteneklerini geliştirmektedir (Yalçın, 2018: 183).

21. yüzyıl becerileriyle ilgili olarak günümüzde birçok çalışma gerçekleştirilip bu konu üzerine farklı görüşler ortaya atılmıştır. Bu becerilerin ölçülüp değerlendirilmesi için çeşitli araçlar kullanılmaktadır. Bazılarına dikkat çekecek olursak derecelendirme ölçekleri, performans değerlendirmeler, çoktan seçmeli ve açık uçlu maddeler gelmektedir. En sık kullanılan (% 40.5) ölçme araçları olduğu, açık uçlu ve çoktan seçmeli maddelerin düşük oranlarda (% 5.2), performans değerlendirme ve portföylerin ise daha düşük oranda (% 3.2) kullanıldığı araştırmacılar tarafından ortaya koyulmuştur (Selçuk, Palancı, Kandemir ve Dündar, 2014).

21. yüzyıl becerileri ile ilgili olarak Türkiye’de ve dünyada birçok toplantı gerçekleştirilmiştir. TÜSİAD başkanlığında (2012) “21. Yüzyıl Becerileri ve Eğitimin Niteliği Toplantı Dizisi”, EARGED (2001) “21. Yüzyıla Girerken Türk Eğitim Sisteminin İhtiyaç Duyduğu Çağdaş Öğretmen Profili” ve (2011) “MEB 21. Yüzyıl Öğrenci Profili” gibi çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalar sayesinde yeni oluşturulacak müfredatın içeriği değişmeye başlamıştır. Özellikle dijital içerikli unsurlara yönelim artmıştır (Erten, 2019: 35).

21. yüzyılın en önemli mesleki deneyimlerini arttıran hususlar arasında öğrenme ve yenilenme becerileri, yaşam ve kariyer becerileri ile bilgi, medya ve teknoloji becerileri gösterilebilir (Erten, 2019; Ekici, Abide, Canpolat ve Öztürk, 2017; Görkaş, Otuz ve Ekici, 2017; Şahin, Arslan Namlı ve Schreglmann, 2016).

2.1.1.1. Öğrenme ve Yenilenme Becerileri

Toplumun gelişim göstermesi için en önemli unsurlar arasında öğrenme ve yenilenme becerileri gelmektedir. Gelişim gösteren birey, kendini topluma ve sosyal hayata daha iyi bir şekilde hazırlamaktadır. Doğal olarak bu gelişimi sağlayan unsurlar arasında eleştirel düşünme ve yaratıcılık gelmektedir. Kurulan iletişim ve iş birliği

sayesinde hızlı bir ilerleme kaydedilebilmektedir. Bu beceriler bireyin yaratıcı fikirlerini artırmakta, tasarlanan fikirlerin kullanılabilmesine olanak tanımaktadır. Birey böylelikle birçok analiz gerçekleştirerek düşüncelerini etkin bir şekilde ifade edebilmektedir (Anagün, Atalay, Kılıç ve Yaşar, 2016: 160).

Bireyler yaşamını devam ettirebilmek için hayat boyu öğrenmeye açık olmalı ve bu becerilere ihtiyaç duymalıdır. Nitekim günümüz şartları insanları buna zorlamaktadır çünkü bu çağlarda gereksinimler farklılaşmaya başlamış, nüfusun artmasıyla birlikte kaynaklar azalma eğilimi göstermiştir. Bu husus eğitim durumunda da kendini göstermektedir. Her gün gelişen ve değişen bilgiler, bireyleri kendini geliştirmeye zorlamaktadır. Bu bağlamda eğitim kurumları, öğretmenler ve öğrenciler hayatta kalabilmek için koşullara ayak uydurmak mecburiyetindedir. Yenilikçi yaklaşımlarla birlikte bilgiler tam anlamıyla özümsenebilmekte ve bilgilerin karşıya aktarımı daha rahat yapılabilmektedir. Bundan dolayı yenilenme ve öğrenme, bireylerin bilgisel açıdan gelişmesinin ön koşullarından biri olmaktadır. Onlar sürekli kendilerini yenilemek ve geliştirmek mecburiyetindedir (Varki, 2020: 17).

21. yüzyıl becerilerinin bireyin gelişimindeki en önemli araçlardan biri öğretim programlarıdır. Bu program öğrencileri 21. yüzyıla hazırlamaktadır. Belet Boyacı ve Özer (2019), 21. yüzyıl becerileri içinde özellikle öğrenme ve yenilenme becerilerinin farklı yoğunluklarda olması gerektiğini savunmaktadır. Bunu medya ve teknoloji becerileri, kısmen de olsa yaşam ve kariyer becerileri için de söylemektedirler (Belet Boyacı ve Özer, 2019: 728). Kardeş (2020) ise 21. yüzyıl becerileri için gerekli olan öğrenmenin yetersiz olduğunu dile getirmekte ve öğretmenlerin özellikle bilgi ve teknolojik açıdan yetersiz kaldığını ortaya koymaktadır (Kardeş, 2020: 111). Bilindiği üzere bu sürecin okuldaki süreçle birlikte bireye kazandırılması gerekir.

Çelebi ve Altuncu yaptığı araştırmada yaratıcı ve eleştirel düşünme, problem çözme, iletişim ve işbirliği üzerinde durmuşlardır. Onlar burada öğrenme ve yenilenme becerileri üzerinde durarak bireylerin yaratıcılığıyla ilgilenmişlerdir. Bu bağlamda yaratıcı düşünmenin 21. yüzyıl becerileri ile bir bağlantısının olduğunu ortaya koymuşlardır. Böylelikle de iletişim becerilerinin artabileceğini ileri sürmüşlerdir (Çelebi ve Altuncu, 2019: 31).

Eryılmaz ve Uluyol FATİH projesi adlı çalışmada yenilenme ve öğrenci becerilerini sınıflandırırken beş başlık altında (yaratıcı düşünme, problem çözme, eleştirel

düşünme, eleştiri ve işbirliği) toplamışlardır. Ayrıca onlar bu projenin 21. yüzyıl becerilerine kazandırılabilmesine değinerek e-içeriklerin tasarımında öğrenme ve yenilenme becerilerinin dikkate alınması gerektiğini belirtmektedirler (Eryılmaz ve Uluçol, 2015: 211, 223). Benzer bir sınıflandırmayı Dağhan, Kibar, Çetin, Telli ve Akkoyunlu da yaptıkları çalışmalarda ortaya koymuşlardır. Bu bağlamda onlar, öğrenme ortamlarının nasıl düzenlenmesi gerektiği konusu üzerinde durmuşlardır. Bu beceriler arasında bir etkileşim olduğu hususuna odaklanmışlardır (Dağhan, Kibar, Çetin, Telli ve Akkoyunlu, 2017: 218-219).

Yapılan araştırmalarda Varki, bu becerilere genel itibariyle bakarken iletişim, işbirliği, yaratıcılık, eleştirel ve yaratıcı düşünme, problem çözme ve öğrenmeyi öğrenme gibi hususlara vurgu yapıldığını belirtmektedir (Varki, 2020: 17). Bütün beceriler toplu bir şekilde düşünülmelidir. Her beceri diğer beceriye katkıda bulunarak ilerlemeyi sağlamaktadır.

2.1.1.1.1. Yaratıcı Düşünme

Yaratıcılık ve yaratıcı kavramları uzun yıllar boyunca doğuştan üstün yetenekli ve dahi insanlara özgü niteliksel bir kavram olarak düşünülmüştür. 20. yüzyıla birlikte bu konunun üzerinde daha fazla durulmuş ve çeşitli sonuçlara ulaşılmıştır (Yeşilyurt, 2020: 3876). Bu noktada yaratıcılıkla ilgili birçok yanlış anlayış da söz konusudur. Nitekim yaratıcılık anlayışı sadece dâhiler, zekiler ve gençlere ait değildir. Aslında bu husus herkeste olan hayal gücü, yaşanmışlıklardan gelen deneyim, sanat, bilim gibi unsurlarla iç içe olmaya bağlıdır. Teorik olarak matematik, spor gibi unsurlarda gençlik önemli olsa da yaratıcılık için herhangi bir yaş sınırlaması yoktur. Örneğin Picasso en yaratıcı çalışmalarını yetmiş ve seksenli yaşlarında vermeye başlamıştır (Trilling ve Fadel, 2009: 56).

Yaratıcılık, davranışçılıktan psikanalize ve dini alanlara kadar birçok bilimsel durum içinde tanımlanabilmektedir. Kişilik konusu da bu terim içinde tanımlandığında konun mahiyeti ve kapsamı oldukça genişleyebilmektedir. Yaratıcılık kavramına problemlere, bilgi noksanlıklarına karşı duyarlı olup orijinal çözümler üretebilme; alışlagelmiş çözümler yerine farklı yollar üretebilme; maksatlı bir şekilde düşünme yöntemlerini kullanarak özgün ürünler ortaya koyabilme şeklinde tanımlamalar yapılabilir. (Atlı, 2019: 89-90). Hayatımızın her alanında yerini alan yaratıcılık, birçok

alandaki bize yeni buluşları ortaya çıkarmaktadır. Bu anlayış sanatta ve bilimde geçerli olduğu kadar insan ilişkilerinde de o kadar önemlidir. Yaratıcı düşünmeyi ise yoktan var etmek olarak düşünmemek gerekmektedir. Birbirinden bağımsız olan durumlar arasında ilişki kurmak ve bağlantı arama süreci şeklinde ifade edilebilir. İş hayatında, yaşam şartlarında, birçok rekabetçi anlayışta insanlar başarıyı elde edebilmek ve sürdürebilmek için yenilikçi ve yaratıcı olmak zorundadır (Eryılmaz ve Uluyol, 2015: 212). 21. yüzyılın getirdiği küresel ekonomiyle birlikte dünya, ortaya çıkan ürünlere daha fazla ödeme yapmakta ve bundan ötürü gerekli olan yaratıcılık becerilerini bireylerden beklemektedir (Trilling ve Fadel, 2009: 57).

Yaratıcılık süreci hazırlık, kuluçka, aydınlanma ve doğrulama evreleri aşamalarını içermektedir. Hazırlık aşaması; sorunun tanımlanması, kuluçka süresi; kişinin beyni, aydınlanma; ortaya koyulan sorun üzerinde aniden bir fikir bulma, doğrulama ise çeşitli aşamalardan geçildikten sonra çözümün işlevselliğinin kontrol edilmesidir. Yapılan araştırmalarda bireyin izlediği yollar gerçeği bulma, problemi bulma, fikir geliştirme, çözüm bulma ve kabul bulma şeklinde belirlenmiştir. Başka bir araştırmada yaratıcılık meslek grupları içerisinde değerlendirilmiştir. Her meslek grubunda bireyin sahip olduğu yetiler tanımlanmıştır (Atlı, 2019: 92).

2.1.1.1.2. Eleştirel Düşünme

Eleştirel düşünme anlayışı insanlığın doğası gereği geçmişten günümüze her alanda var olmuştur. Bu anlayış özellikle Sokrates ile birlikte insanlığın ana eğilimleri arasına girmiştir ancak bu düşüncenin tanımı 20. yüzyılın başlarına kadar tam anlamıyla yapılamamıştır. Birçok zihinsel faaliyetin bir arada gerçekleştiği eleştirel düşünmeyi tanımlamak bu anlamda zordur. 1990'lı yıllara gelindiğinde APA öncülüğünde Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada'dan 46 kuramcının katılımıyla yapılan çalışmalar sonucunda eleştirel düşünme, "*bireyin ne yapacağına ve neye inanacağına karar vermesi için çözümleyici, değerlendirmeye yönelik bilinçli yargılarda bulunması ve bu yargıları ifade etmesi*" şeklinde tanımlanmıştır. Günümüz itibarıyla eleştirel düşünebilme, farklı koşullara uyum sağlayabilme, sorgulayabilme ve çok yönlü düşünebilme eğitimin önemli amaçları arasında yerini almıştır. Bilgi çağında yaşamamızdan ötürü insanların tartışmaların dışında kalmaması ve katılımcı vatandaşlar olabilmeleri için eleştirel düşünmeye sahip olmaları gerekmektedir (Eryılmaz ve Uluyol, 2015: 212).

21. yüzyılın teknolojik gelişmeleriyle birlikte kültürel, ekonomik ve siyasal değişimler de yaşanmaya başlanmıştır. Bu yüzyıl kişilik ve davranışlarla ilgili de bazı değişimler yaşatmış, bireylerin kendileriyle ilgili gelişmelerin ve tartışmaların dışında kalmaması için eleştirel düşünme fikrini dayatmıştır. Birçok zihinsel etkinliğin birlikte ortaya koyulduğu bir süreç olan eleştirel düşünmede birey, yeniliklere açılarak sorunları irdeler, güvenilir kaynaklara ulaşarak ana noktayı belirlemeye çalışır, başka görüşlere saygı duyar ve dikkate alır, görüşlerini bilimsel temellere dayandırır (Kutlu ve Schreglmann, 2011: 116-117).

Eleştirel düşünme için gerekli olan ana düşünsel unsurlar mantığı etkin bir biçimde kullanmak, sistemli düşünmek, yargıya varmak ve karar vermek şeklindedir (Atlı, 2019: 88). Bir açıdan eleştirel düşünme bilgiyi iyi bir şekilde kullanmak, onu farklı şekilde yorumlamaktır (Trilling ve Fadel, 2009: 50). Bu düşünme biçimi düşünmenin en gelişmiş, en ilerici biçimidir. Çünkü nesnel, saplantısız ve derinlemesine düşünmeyi gerektirmektedir. Birey sorunun kökenine iner, konuyu çeşitli açılardan irdeler, anlamaya çalışır ve gerekirse karşı çıkar. Birey bu noktada birçok şeye ulaşır ve keşfetme heyecanını yaşar. Yapılan araştırmalarda eleştirel düşünme on iki madde içerisinde ele alınmıştır. Bunlar arasında; bir ifadenin anlamını kavrama (ifade anlamlı mı?), akla vurmada herhangi bir belirsizlik olup olmadığını yargılama (ifade açık mı?), ifadelerin birbirleriyle çelişkili olup olmadığını yargılama (ifade tutarlı mı?) mutlaka bir sonuca ulaşıp ulaşmadığını yargılama (ifade mantıklı mı?), bir ifadenin yeterince kesin olup olmadığını yargılama (ifade kesin mi?), bir ifadenin herhangi bir ilkeyi kullanıp kullanmadığını yargılama (ifade bir kuralı izliyor mu?), bir gözleme dayalı olan ifadenin güvenilir olup olmadığını yargılama (ifade tam mı?), bir ifadenin tümevarımcı bir sonucu garantileyip garantilemediğini yargılama (ifade savunulabilir mi?), bir problemin tanımlanıp tanımlanmadığını yargılama (ifade ilişkili mi?), bir ifadenin sayılıya dayalı olup olmadığını yargılama (ifade doğru olarak kabul edilebilir mi?), bir tanımın yeterli olup olmadığını yargılama (ifade yeterince tanımlanmış mı?) ve bir ifadenin otoriteler tarafından doğru olarak kabul edilip edilmeyeceğini yargılama (ifade doğru mu?) yer almaktadır (Tümekaya ve Aybek, 2008: 388-389).

2.1.1.1.3. Problem Çözme

İnsanlar hayatları boyunca birçok probleme maruz kalmaktadır. Bu problemler gerek kişisel problemler gerekse iş veya aile hayatında yaşanan problemler olarak bireyin karşısına çıkmaktadır. Bu yüzden bireyler zamanının büyük bir kısmını bu problemleri çözmek için harcamaktadır. Karşılaşılan engeller genel anlamda “problem” olarak nitelendirilse de literatürde birçok çeşidi karşımıza çıkmaktadır. Araştırmacılar bu durumu karmaşık, sıkıntılı ve istenmeyen; bireye ait bilgi ve deneyimler ile çözülebilecek; bireyin karşılaştığı; bireyi rahatsız eden; çevreden veya bireyin kendinden kaynaklanan durumlar şeklinde tanımlamaktadır. Diğer bir şekilde söylenilecek olursa problem, karşılaşılan bir duruma karşı yapılacak olanı bilmektir. Genel manada söylenilecek olursa ise engel ve zorlukların üstesinden gelebilmektir (Eryılmaz ve Uluyol, 2015: 212-213). Bu durumların kazandırılmasında en önemli kurumlar okul ve üniversitelerdir ancak bu okul ve üniversitelere gelen bireylerin aileden yetiştirilmesi de gerekmektedir. Sorgulayan ve eleştirel düşünebilen bireyler yetiştirmek, problem odaklı çalışan zihinler yaratmak için bir adımdır. Tabii ki bu adımların atılabilmesi ve bu sürecin oluşturulabilmesi için ailenin ekonomik ve kültürel açıdan yeterli seviyede olması gerekir. Bu yeterliliklerin yanında demokratik bir aile ortamına da ihtiyaç duyulur, zira bu tür zihinler demokratik bir aile ortamında hayat bulmaktadır (Tümkiye ve Aybek, 2008: 400)

Eleştirel düşünme çerçevesinde kendini ortaya koyan problem çözme, bilgilere erişmek, aramak, analiz etmek, depolamak, yönetmek, oluşturmak ve iletmek için bugün mevcut olan güçlü teknolojiler ile birlikte sonuçlarına ulaşmaktadır. Problem çözme becerileri çeşitli sorgulama ve problem çözme etkinlikleriyle edinilebilmektedir. Nitekim Trilling ve Fadel, SARS projesinden yola çıkarak bu konuyla ilgili fikirlerde bulunmuşlardır. Yapılan projede, yönlendirmelerle anlamlı öğrendirme becerileri kazandırılmıştır (Trilling ve Fadel, 2009: 50).

2.1.1.1.4. İletişim

Çağımızın en önemli gereçlerinden biri de iletişimdir. Bu konunun literatürde birçok tanımlaması yer almaktadır. Duygu ve düşüncelerin anlamlandırılarak başkalarına aktarımının ilk aşaması iletişimdir. Bu durumunun birçok şekli bulunmaktadır. Nitekim bireyler ve topluluklar arasında söz, yazı, simge, görüntü, jestler ve mimikler ile benzeri

durumlar iletişimin bir nevi araçlarını oluşturmaktadır. Yaşadığımız sosyal alan, iletişimin en yoğun yaşandığı bölgedir. Bireyler farkında olmasalar bile karşılaştıkları sorunlar çerçevesinde bu alanlarda birbirleriyle iletişim kurmaktadır. Özgüveni yüksek, saygılı, işbirliği ve paylaşım açık, sorunlara karşı duyarlı olan bireyler iletişimde başarılı olan kimselerdir. Son yıllarda yapılan araştırmalar neticesinde iletişim becerisi yüksek olan bireylerin insanlarla etkileşimde olan meslek gruplarında olmasının önemine dikkat çekilmektedir. Birkaç örnek vermek gerekirse doktor, hemşire, öğretmen, polis, asker ve benzeri meslek gruplarını sayabiliriz (Tuncel, 2009: 32-33).

İletişimin ilk aşamalarından biri dinlemekten geçmektedir. İyi bir dinleyici özellikle yeni bir öğrenme durumunda konuyu ayrıntılarıyla ve özüyle anlayabilir. Konuşanın jest ve mimiklerini ses tonuyla birlikte değerlendirir. İyi bir dinleyici olmak suskun olmak değildir. Nitekim birey bir şeyi dinlediğinde aklına takılan veya fikirlerine yatkın gelmeyen hususları sormalı, kendi düşüncelerini ortaya koymalı ve uygun gördüğü noktalara katılmalıdır (Tan, 2000: 113-114). Bu bağlamda iyi bir dinleyici olmanın yanında iyi bir konuşmacı olmak da zorunluluktur. Etkili bir konuşmacı olabilmek ve etkili konuşabilmek için bakışlar, ses tonu, konuşma hızı, sesin yüksekliği gibi birçok unsur gerekmektedir. Konuşma ile bireye duygu ve düşünceler net bir şekilde aktarılabilir. Açıkladığımız bu konu daha çok yetenekle ilgilidir ancak bazı eğitimler verilerek bu beceri bireye kazandırılabilir. Bu noktada ise başlıca görev öğretmenlere düşmektedir (Koç ve Müftüoğlu, 1998: 73-74).

2.1.1.1.5. İşbirliği

Ortak yaşam içerisinde insanlarla işbirliği yapmak gerekli bir durumdur. Aynı amaç ve çıkarlara sahip bireylerin çalışma ortaklığı kurduğu, bir amaç uğruna bireylerin birlikte hareket ettikleri duruma işbirliği adı verilmektedir. Benzer bir amaç, eğitim ve öğretimde de karşımıza çıkmaktadır. Öğrenme işbirliği toplu öğrenme, kubaşık öğrenme, takım çalışması, grup çalışması şeklinde sınıflandırılabilir. Bu bağlamda çağımızın insan nitelikleri ile geçmişin bireysel anlayışları birbirinden ayrılmaktadır. 21. yüzyılın insan topluluğu, geleneksel kalıplardan ayrı bir şekilde düşünülmelidir. Yaratıcı ve girişimci olma, teknolojiyi doğru ve etkili kullanabilme, bilgiye ulaşmada yetenekli ve sorumlulukların bilincinde olma, takım ruhuyla hareket edebilme günümüz insanının sahip olması gereken özelliklerdir. Bu hususta bireylerin bir araya gelerek belirli bir amaç

doğrultusunda çalışmalarına işbirliği becerisi diyebiliriz (Eryılmaz ve Uluyol, 2015: 213-214).

Günümüz bilgi çağındaki insan nitelikleri, geleneksel insan niteliklerinden ayrılmıştır. Bilgi toplumu insanı; esnek, yaratıcı, girişimci, bilgiye ulaşmayı bilen, bilgi teknolojilerini tanıyıp kullanabilen, bildikleri neticesinde yaşantılarıyla arasında doğrusal ilişkiler kurabilen, kendini sürekli geliştiren, sorumlulukları doğrultusunda hareket edebilen bir insan olmalıdır. Bu durumda onlardan takım ruhuyla hareket edilmesi de beklenmektedir. İşbirliği ile oluşturulan grup, amacı için ortak olarak hareket etmektedir. Bu grubun başarıya ulaşması için öncelikle bireylerin işbirliği becerisine sahip olması gerekmektedir. Grup üyeleri fikir paylaşımında bulunarak, görev paylaşımı yapıp yardımlaşarak çalışırlar. Bu durum işbirliği becerileri çerçevesinde olmaktadır. (Tuncel, 2009: 36-37).

Grup çalışmalarında işbirlikli öğrenimin temel gereksinimleri arasında grup ödülü, bireysel değerlendirilebilirlik, sosyal beceriler ve eşit başarı yerini almaktadır. Bu süreç, çalışma başarılarının ön koşullarını oluşturmaktadır (Açıkgöz, 2004: 174). Öğretme-öğrenme sürecindeki işbirliği ise öğrencinin gelişimi için daha verimli geçmektedir. Bu, öğrencilerin işbirliği becerilerine önemli derecede katkı sunmaktadır. Öğretmenlerin işbirliğine dayalı öğrenme teknikleri dışında sınıf içinde yapılan etkinlikler, bu becerinin kazandırılmasına katkı sunmaktadır (Tuncel, 2009: 38).

2.1.1.2. Yaşam ve Kariyer Becerileri

Yaşam ve kariyer becerileri, sosyal hayatın geliştirilmesinde önemli rol oynamaktadır. Bireyin daha profesyonel adımlar atmasına yardımcı olmaktadır. Böylelikle birey, üst düzey düşünme becerileri elde ederek bilişsel seviyesini farklı bir şekilde kullanabilmektedir. Daha iyi bir kültürel uyuma sahip olan şahıs, sorumluluk duygusunu geliştirebilmektedir. Bu beceriler, iş hayatında yapılan eleştirilere açık olunmasını sağlayarak motivasyonun kaybedilmesinin önüne geçmektedir. Nitekim gelişim, yaşam boyu devam ettiği için davranışların ilerlemesine katkıda bulunmaktadır. Bu beceriler sayesinde bireyler, rekabetçi ortamlara daha fazla uyum sağlayabilmektedir. Kısa bir şekilde özetlersek bu beceriler, kültürel farkındalıktır (Cansoy, 2018: 3118, 3124-3125).

Bu becerilerin birçok araştırmacı tarafından farklı şekillerde ele alındığı bilinmektedir. Örneğin Aydın; adapte olabilirlik, esneklik, girişkenlik, kültürel ve sosyal yetenekler, üretkenlik ve liderliğin birlikte sorumluluk olduğunu belirtmektedir (Aydın, 2019: 1; Yalçın, 2018: 194). Belet Boyacı ve Güner Özer ise yaşam ve kariyer becerilerinin girişim ve öz yönetim becerisini barındırdığını, sosyal ve kültürlerarası becerilere yer verdiğini dile getirmektedirler. Nitekim çalışmalarında bu becerilerde esneklik ve uyum becerilerine yer verilmediğini ortaya koymuşlardır. (Belet Boyacı ve Güner Özer, 2019: 725-726).

Bu konu hakkında araştırmalar gerçekleştiren Eryılmaz ve Uluyol; esneklik ve uyum, kendini yönetme, sosyal beceriler, üretkenlik ve hesap verebilirlik ile liderlik temaları üzerinde durmaktadırlar. Alt başlıklarda ele aldıkları bu konular hakkında kısa açıklamalar sunan araştırmacılar, esneklik ve uyum becerilerine herkesin sahip olması ve bu becerilerini geliştirilmesi gerektiğini, her bireyin kendini yönetme becerisine sahip olması zorunluluğunu, sosyal becerinin beraber çalışmaya katkı sağladığını, üretkenlik ve hesap verebilirliğin öğretmen ve öğrencilerin okulda ve iş yaşamında başarılarına etki ettiğini, liderliğin ise tüm imkânları en başarılı şekilde bireyin kullanabilmesi için gereken aşama olduğunu belirtmişlerdir (Eryılmaz ve Uluyol, 2015: 217-219).

Yapılan çalışmalarda ortaya çıkan sonuçlar arasında bireylerin uyum içinde çalışmalarının sağlandığı ve bu bilinci elde ettikleri görülmektedir. Birlikte hareket eden şahısların potansiyellerinin arttığı görülmektedir. Bu beceriler sayesinde bireylerin hem özel hayatlarında hem de profesyonel yaşantılarında başarıya ulaşmaları kolaylaşmaktadır. Böylelikle birey, topluma kendini daha iyi ifade edebilmekte ve kabul ettirebilmektedir.

2.1.1.2.1. Esneklik ve Uyum

Esneklik ve uyum arasında her zaman bir bağlantı söz konusudur. Uyumlu bireyler işler değiştiğinde esnek olabilme kabiliyetine sahiptirler. Uyumlu olan bir birey işler değişse bile bu duruma hemen ayak uydurabilmekte, birden çok görevi yerine getirmek için mücadele edebilmektedir. Durumsal ihtiyaçlara karşı esnek ve uyumlu olan bireyler yeni düzenlemeler yaparken, bireylerin temel inançları ve tepkileri arasındaki dengeyi de koruyabilmektedir. Değişim, dünya var olduğundan beri devam etmekte, bulunduğumuz çağda ise bu durum daha hızlı ilerlemektedir. 21. yüzyılda esneklik ve

uyum, eğitim ve iş hayatının zorunluluğu haline gelmiştir. Hızlı bir şekilde değişen teknoloji herkesi öğrenmeye, çalışmaya ve yeniliklere ayak uydurmaya zorlamaktadır. Nitekim günlük yaşamımızda bile beklenmedik koşullarla karşılaşabildiğimiz için esneklik ve uyum hayatımızın temelinde kendine yer bulmuştur. Bu nedenlerden ötürü esneklik ve uyum herkesin sahip olması ve kendisini bu konu üzerine geliştirmesi gereken elzem bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır (Trilling ve Fadel, 2009: 75-77).

Değişen dünya neticesinde her insan değişime ayak uydurmak zorundadır. Belirli becerileri kazanan bireyler bu durumu daha hızlı bir şekilde tamamlamaktadır. Ortak hedefleri olan bir grupta bireyler, grubun hedefleri doğrultusunda hareket etmekte, bu noktada hedefe ulaşmak için esneklik ve uyum becerilerini kullanmak zorundadır. Böylelikle birey ortak hedef için bazı isteklerinden vazgeçerek bu hedefi tamamlama yolunda devam edebilir. Grup içinde karşılıklı gösterilen saygı neticesinde bu durum daha da hızlanabilmektedir (Donovan ve Green, 2014: 87).

2.1.1.2.2. Kendini Yönetme

Her birey toplumsal yaşamı çerçevesinde yaşamaya mahkûmdur. Bu noktada değer yargıları neticesinde hedeflere ulaşmak için zamanını ve yeteneklerini en doğru şekilde kullanmayı da bilmelidir. Kendini yönetme kavramı, bu değerler içerisinde şekillenmektedir. Birçok beceriyi içine alan kendini yönetme, ihtiyaçlar doğrultusunda zamanı ve hedefleri iyi yönetme biçimidir. Günümüzde teknolojinin hayatımıza girmesiyle birlikte kendini yönetme durumu bir kat daha fazla zorlaşmıştır. Ayrıca iş, eğitim, ev yaşamı, bireysel ihtiyaçlar, ikili ilişkiler açısından bireyler kendini iyi yönetmek zorundadır. Bütün bu görevleri zamanında ve doğru bir şekilde tamamlayabilmek için bireyler kendini yönetme becerisine sahip olmalıdır (Eryılmaz ve Uluyol, 2015: 217-218).

Kendini yönetme, zamanını maksimum derecede iyi kullanmak ve değer yargılarına dayanarak hedefleri başarma sürecidir. Bu süreç esnasında bireyler, bazı ritüelleri yapmakta ve yaptıkları bu ritüellerle kendini kontrol etmeye çalışmaktadırlar. Otokontrolü güçlü olan bireyler öğrenimde, eğitimde ve iş yaşamında oldukça başarılı süreçler geçirmektedirler (Timm, 1993: 4-11). Duyuşsal alan içerisinde bulunan kendini yönetme; yaşam boyu öğrenmeyi ve öğrenme başarısının bireylere kazandırılmasını sağlamaktadır. Bu yüzden küçük yaşlardan itibaren bireylerde özyönetim becerileri

geliştirilmelidir. Her öğrenciye kendi kendine yön verme ve inisiyatif kullanma konusunda uygun düzeyde özgürlük sunmak, hem öğretmenler hem de ebeveynler için devam eden evrensel bir zorunluluktur. Bu noktada bireyler; müzik, tiyatro, staj gibi projelerde yer alarak kendi kendini yönetme becerilerini artırabilir (Trilling ve Fadel, 2009: 78-79).

2.1.1.2.3. Sosyal Beceriler

Sosyal beceriyi en net şekilde tanımlamaya çalışırsak gerekli özel becerilere sahip olmak diyebiliriz. Sosyal beceriler; bireyler arasında bilgi alışverişi sağlama, hedefe ve sosyal bağlama göre değişme, tepkilere karşı uygun reaksiyon gösterme, gözlemleyebilme ve benzeri davranışları içermektedir. Doğası gereği sosyal bir canlı olan insan, ilkel toplumlardan beri birlikte yaşayabilme kabiliyetine sahiptir. Birlikte yaşamak birçok sorumluluğu da beraberinde getirmektedir. Özellikle günümüzde birlikte yaşam; eğitim, öğretim ve iş hayatında bireyler arası etkileşim için gereklidir. Bu etkileşimin sürdürülebilmesi için bireylerin birtakım sosyal becerilere sahip olması zorunluluktur. Bu zorunlulukları bireyler çocukluklarından itibaren almalıdır. Aldıkları bu beceriler insanların toplum için birlikte yaşamasını sağlamaktadır. Nitekim günümüzde bireylerden beklenen çocuklukta, gençlikte, yetişkinlikte ve yaşlılıkta dolayısıyla hayatlarının her anında birbirleriyle uyumlu olmaları ve verimli bir şekilde hayatlarını geçirebilmeleridir (Yüksel, 1998: 39-40).

Sosyal becerileri yüksek olan bir bireyin empati yetenekleri de güçlüdür. Bu birey toplumun normlarına ayak uydurmakta ve başka bireylere karşı olumlu davranışlar sergilemektedir. Sosyal beceri kavramı ilk olarak 1924 yılında ortaya çıkmaya başlamıştır. Thorndike'nin bu kavramı sosyal zekâ içerisine almasına karşın sonraki süreçlerde zekâ kavramından ayrılmış ve davranışçı teori içinde ele alınmaya başlamıştır. Sosyal beceri kavramını birden fazla alt boyutu bulunmaktadır. Konuyla alakalı yapılan araştırmalarda sosyal eğitim alan çekingен bireylerin sosyal beceri düzeylerinde önemli gelişmeler kaydedildiği görülmüştür. Yapılan birçok hobisel faaliyet ile bireylerin sosyal becerilerinin arttığı tespit edilmiştir (Soykan ve Mirzeoğlu, 2020: 137-138).

Sosyal becerilerin kazandırılması için birçok program ve uygulama gerçekleştirilmektedir. Psikologlar ve psikolojik danışmanlar tarafından bu uygulama ve programların etkinliği test edilmektedir. Bu durum, sosyal beceri eğitiminin temel unsuru

olmakla birlikte pahalıdır. Bu noktada SBE geliştirilmiş ve bu becerilerin sosyal iletişim boyutları ölçülmeye çalışılmıştır. Belli başlı alt ölçekleri arasında duyuşsal anlatımcılık, duyuşsal duyarlık, duyuşsal kontrol, sosyal anlatımcılık, sosyal duyarlık ve sosyal kontrol yer almaktadır (Yüksel, 1998: 40).

Sosyal becerilerin artmasındaki en önemli etkenlerden biri de özgüvendir. İnsanoğlu dünyaya gelmesiyle birlikte çevresiyle etkileşime girmeye başlayarak benlik algısını oluşturmuştur. Bu sürecin ardından ise özsaygı ve özgüven meydana gelmiştir. Özgüven, bir bireyin kendi evreni içerisinde hâkimiyet kurma çabasıdır. Bu özellik doğuştan elde edilememekte ancak eğitimle kazanılabilmektedir. Birey özgüveni kazanmışsa ardından başarı da gelmektedir. Nitekim yapılan çalışmalar neticesinde sosyal becerinin bir parçası olan özgüven ile bireyin toplum içerisindeki anlamlılığının arttığı gözlemlenmiş, çeşitli oyunların ve aktivitelerin sosyal beceri ve özgüven düzeyini etkilediği ortaya koyulmuştur (Soykan ve Mirzeoğlu, 2020: 138).

2.1.1.2.4. Üretkenlik ve Hesap Verebilirlik

Çağımızın bize dayattığı ilk hususlardan biri üretkenlik ve hesap verebilirliktir. Üretken olan grup, bulunduğu alan içerisinde belirli hedefler doğrultusunda hareket edebilmektedir. Ortaya koyulan ihtiyaçlar neticesinde zaman yönetimini, etik durumları ve işbirliği kabiliyetlerini kullanarak bir ürün ortaya çıkarmaktadır. Bu noktada oluşturulan ürünün performansından sorumlu olma durumunda hesap verebilirlik devreye girmektedir.

Bir kimsenin yaptıklarından dolayı başka bir bireye hesap verme durumunu Stoker, karmaşık; Mayer, kaygan; Romzek, performansın açıklanabilmesi; Vinten ise bir kimsenin sorumluluklarını nasıl yerine getirdiğini açıklaması, ortaya koyması ve ispat etmesi zorunluluğu olarak algılamıştır (Şen, 2013: 87-88). Bu noktada hesap verebilirlik kullanım alanlarına göre çeşitlenmektedir. Kurumsal alanda değerlendirildiğinde cevap verme, açıklama yapma zorunluluklarını barındırmaktadır. Hesap verebilirlik bireysel veya kurumsal sorumlulukların üst seviye bir kurum biriminde oluşturulmuş sınırlar çerçevesinde raporlanıp değerlendirmesini gerektirmektedir. Bu anlayış, demokrasinin bir temeli gibidir. Biri hesap veren diğeri hesap verilen iki aktör hesap verebilirlikte önemlidir. Yapılan bütün tanımlamalar doğrultusunda hesap verebilirliğin omurgası; eylemi uygulayanlar, önceden belirlenmiş olan standartları kıyaslanan sonuçlar ve söz

konusu sonuçlardan payına düşeni alan bireyler ile organizasyonlar veya kurumlardır (Altıparmak, 2019: 5-6).

Geçmişten günümüze kadar iş dünyasında her zaman üretken işçiler ve eğitimli bireyler tercih edilmiştir. Özellikle 21. yüzyılda proje yürütmek, tanımlamak ve değerlendirmek iş yaşamının gerekleri halini almıştır. İşe alınan veya alınması istenen bireylerden projeler ve bu projelerin yönetilmesi istenmektedir. Belirttiğimiz bu durumlardan ötürü 21. yüzyılda tüm öğretmenlerin, öğrencilerin ve iş yaşamındaki bireylerin başarılı olabilmesinin ön koşullarından biri üretkenlik ve hesap verebilirlik olmuştur (Trilling ve Fadel, 2009: 82-83).

2.1.1.2.5. Liderlik

Geçmişten günümüze kadar lider bireyler bulundukları toplumun söz sahibi bireyleri olmuştur. Lider bireyin tanımını yapacak olursak belli bir amaç çerçevesinde toplanan insanları yönetebilen ve bu amacı eyleme geçirebilme kabiliyetine sahip olan birey diyebiliriz. Geçmişe baktığımızda en iyi savaşan, hayvanlar ve düşmanlar karşısında çözümler üretebilen bireylerin lider olarak nitelendirildiğini görebiliriz ancak günümüze geldiğimizde durum oldukça farklılaşmıştır. Modern yaşamda liderden istenen özellikler farklı talepler etrafında birleşmektedir. Hızlı değişime ve değişen taleplere uyum sağlayabilme, kâr elde edebilme, olaylara karşı çözüm üretebilme kabiliyetine sahip olma bireyden barındırması istenen liderlik özellikleri haline gelmiştir. Nitekim eskiden bir şirkette lider olabilmenin koşulları arasında istikrarı ve kaliteyi koruma becerileri yer alırken günümüzde ise hem karmaşık durumlara hem de değişen koşullara ayak uydurabilme yeteneğine sahip olmak bireyin lider olma koşullarını sağladığının bir göstergesi olmuştur. Bundan dolayı bulunduğu kurumlarda yer alan bireyler, her açıdan kendini geliştirmek zorunda kalmıştır. Günümüz iş hayatında istenen liderlik özellikleri arasında eylemlere karşı çözüm üretebilme, öngörülü olabilme, engelleri ortadan kaldırabilme, fikir ayrılıklarında uzlaşma sağlayabilme gibi özellikler yer almaktadır (Eryılmaz ve Uluyol, 2015: 218-219).

2.1.1.3. Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri

Bilgi, medya ve teknoloji çağımızın en önemli araçları arasında yerini almıştır. Gelişen teknolojiyle birlikte bilginin ulaşılabilirliği artmış ve bireyin kendini daha iyi

yetiştirebilmesine vesile olanak tanımıştır ancak buradaki temel konu, bireyin bilgiyi en iyi şekilde kullanabilmesidir. Bu bağlamda bireyin; ortaya koyulan bilgiyi olduğu gibi kabul etmek yerine bunu özümseyerek, sentezleyerek daha etkili bir şekilde kullanabilmesi gerekmektedir. Küreselleşen dünyamızın bilgi yayılımının hızlı bir şekilde ilerlemesi, bazı problemleri de beraberinde getirmektedir. Önemli noktalardan biri, bu bilgilerin doğru şekilde ele alınabilmesidir. Bu bağlamda medya okuryazarlığı bireyin yanlış kararlar almasının önüne geçerek bireyin eleştirel bir bakış açısıyla bu bilgileri ele alabilmesini ve bilginin verimli olarak kullanılabilmesini sağlamaktadır (Atlı, 2019: 88).

Bilgi teknolojilerinin gelişimi, insanlar arasında büyük bir ağ kurmaktadır. Bu sayede bireyler birbirleriyle etkileşime girerek bilginin ulaşımını daha kolay hale getirmektedirler ancak hızlı olarak yayılan bilginin tüketimi de kolaylaşmaktadır. Bu sebep ile eğitim süreci esnasında bilgiyi elde etme, kullanma, dönüştürme, yayma ve koruma gibi noktaların da geliştirilmesi gerekmektedir çünkü bilginin doğru olup olmadığının belirlenmesi önemli bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu noktada bu becerilerin geliştirilmesi ve etik değerlerin üzerinde gerekmektedir (Varki, 2020: 20).

Konu hakkında araştırmalar yapan Belet Boyacı ve Özer, medya okuryazarlığı ve bilgi teknolojileri üzerinde durmuşlardır. Bu konulara ilginin son yıllarda arttığını, bu kavramların anlam sahası ve içeriği ile doğru orantılı olarak ilerlediğini açıklamaktadırlar (Belet Boyacı ve Özer, 2019: 729). Bu becerilerle bireyler, edinilen bilgileri bir süzgeçten geçirerek davranışı geliştirme yoluna gitmektedirler. Günümüzün en önemli araçlarından biri olan bilgi yönetimi için gerekli önlemlerin alınması gerekli görülmektedir.

Atlı, bu konuyla ilgili olarak günümüzde teknolojinin gelişmesiyle birlikte insanların teknoloji ve medya odaklı bir yaşam sürdüğünü dile getirmektedir. Bundan dolayı da birçok bilgiye erişimin, teknoloji araçlarının hızlı değişiminin, işbirliği yapma ve bireysel katkılar sunma becerilerinin insanlar üzerinde etkilerinin en ön sırada yer aldığını açıklamaktadır. Bu durumun bireye kendi kendine yetebilme güvenini getirdiğini ileri sürmektedir. Atlı'ya göre teknolojinin kullanımında birey, eleştirel düşünebilmeye sahip olmalıdır (Atlı, 2019: 88).

Eryılmaz ve Uluyol, 21. yüzyıl becerilerinden olan medya ve teknoloji becerilerinin bireylere kazandırılması gerektiğini savunmaktadırlar. Yapılan seminerlerde; internetin bilinçli bir şekilde kullanılması gerektiğine, sistemlerin etkin

olarak ele alınması zorunluluğuna, bilişim teknolojilerinin güvenli kullanılması gerektiğine ve bu teknolojilerin etik kullanımına değinildiğini ifade etmişlerdir (Eryılmaz ve Uluyol, 2015: 221).

Kalan, yaptığı araştırmada 19. yüzyılla birlikte kitle iletişim araçlarının hayatımızdaki yerinin giderek arttığına değinerek medya okuryazarlığı üzerinde durmuştur. O, medya ve medya okuryazarlığını bireyin yaşamı boyunca ihtiyaç duyacağı bir kod olarak görmektedir. Bireyin çocukluktan itibaren bu bakış açısını kazanması gerektiğini, temellerinin çocukluktan itibaren atıldığını bu yüzden bu okuryazarlığın bireyin olumsuz etkilerden korunmasını sağlayacağını belirtmektedir. Ona göre medya okuryazarlığı okul öncesi dönemde çocuğun ebeveynidir (Kalan, 2010: 70).

2.1.1.3.1. Bilgi Okuryazarlığı

Hızlı gelişen teknolojiyle ve teknolojinin hayatımızın her alanına girmesiyle birlikte her toplum, hızlı bir değişim içerisine girmeye başlamıştır. Bu kavram ilk olarak 1974 yılında SIIA başkanı Paul G. Zurkowski tarafından kullanılmıştır. Başkan, NCLIS için hazırlanan bir raporda hem bilgiyi bilen hem de bu araçları kullanma becerisine sahip olan bireylerin bilgi okuryazarı olduğunu belirtmiştir. ALA'nın bir alt bölümü olan ACRL tarafından bilgi okuryazarlığı; bilgiye ihtiyaç duyulmasının ve bunun en verimli şekilde kullanılmasının bireyin bir dizi yeteneğe sahip olmasından geçtiğine değinmiştir (Eryılmaz ve Uluyol, 2015: 215).

Bilginin ve bu bilgilere erişimin artması, bireyin yaşamsal faaliyetlerini kolaylaştırmıştır ancak bilgilerin artması, hem bilgi kirliliğine sebep olmuş hem de aşırı bilgi yükü problemini yaratmıştır. Bu problemin bireyde yarattığı en önemli sorun ise karar verme becerisini yarı yarıya azaltmasıdır. Bu noktada sorulacak sorulardan biri erişimi sağlanan bilgiye bilgi becerimizin nasıl tepki vereceğidir. Bireyler bu hususta bilgi becerilerini geliştirmeli, eski bilgilerinin geçerliliğini yitirmesiyle elde edilen yeni bilgilerin özümsemesi gerekliliğini zorunluluk haline getirmelidir. Özellikle elektronik bilgilerin hayatımıza girmesi, bilgi okuryazarlığı becerilerinin bireylerde geliştirilmesini mecbur kılmıştır (Eryılmaz ve Uluyol, 2015: 214).

Günümüz toplumlarında birçok bilgiye erişim sağlanabildiği için bireyler farklı bilgilerle karşı karşıya kalabilmektedir. Bu noktada medya, kamu kuruluşları, üreticiler ve internet üzerinden elde edilen bilgilere filtresiz bir şekilde bireyler ulaşabilmektedir

ancak bu durumun yarattığı en önemli problem, geçerlilik ve güvenirliliktir. Ortaya koyulan bu erişim araçları; bilginin değerlendirilmesi, anlaşılması, etik ve yasal olarak kullanılması problemlerini karşımıza çıkarmaktadır (Eryılmaz ve Uluyol, 2015: 214-215).

2.1.1.3.2. Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) Okuryazarlığı

Bilgisayarın ve internetin insan hayatına girmesiyle birlikte bilgiye erişim hızlı bir şekilde artmaya başlamıştır. Nitekim gün geçtikçe bu iki hizmetin önemi net olarak karşımıza çıkmaktadır. Bilgi ve iletişim teknolojileri artık evde, okulda, iş yerinde ve neredeyse hayatımızın her noktasında yerini almıştır. Kitap okumak için bir kütüphanenin veri tabanına girilebilir, banka ile işlem yapmak için telefon kullanılabilir, sosyal medya aracılığıyla çeşitli gazetelere ulaşılabilir. Bu durum, teknolojik becerilerin ve okuryazarlık kavramının geliştirilmesi zorunluluğunu doğurmaktadır. Konunun uzmanlar tarafından iyice araştırılarak alanının genişletilmesi gerekmektedir (Eryılmaz ve Uluyol, 2015: 215).

Bilgi teknolojilerine yatkınlığı ifade eden bilgisayar okuryazarlığı terimi, uzun yıllar boyunca kullanılmıştır. Bilgisayar okuryazarlığının popülerliği son zamanlarda biraz azalmış olsa da yaygınlığı hâlâ devam etmektedir. İletişimin ve internetin gelişmesi ile birlikte çeşitli terimler de ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu hususta kullanılan terimlerden biri bilgi ve iletişim okuryazarlığıdır (BİT). Bilginin hızlı bir şekilde ve geniş kesimlere yayılması (özellikle video konferans, e-posta ve sunucu bağlantıları) BİT teriminin ortaya çıkmasını sağlamıştır (Eryılmaz ve Uluyol, 2015: 215-216).

Ortaya çıkmaya başlayan BİT terimi, genel olarak ifade edildiğinde; bilgiyi değerlendirmek ve yeni bilgi oluşturmak için dijital teknolojiyi, iletişim araçlarını ve/veya iletişim ağlarını kullanmak şeklinde düşünülebilir. 21. yüzyılda bilgi ve iletişim teknolojileri, hem bilginin iletiminde hem de araştırılmasında önemli bir adımdır. Öğrencilerin problem çözme becerilerinin geliştirilmesi ve daha iyi yönetimli bireyler olabilmelerinin sağlanması, bu teknolojinin getirdiği yenilikler arasında gösterilebilir. Bunlara ek olarak bu kavram, iş hayatında da gerekli olabilmektedir. Üretken bir vatandaş olabilmek için bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı gerekli koşullar arasında yerini almaktadır (Eryılmaz ve Uluyol, 2015: 216).

2.1.1.3.3. Medya Okuryazarlığı

Günlük yaşantımızın en önemli araçlarından biri de medyadır. Günümüzde medya; haber, bilgi ve eğitim verme, toplumsallaştırma, eğlendirme, kültürel faaliyetlerden haberdar etme ve kamuoyunu bilgilendirme gibi hususlar açısından önemli bir görev üstlenmektedir. Bu noktada medya okuryazarlığı; birçok mesaja ulaşma, bunları değerlendirme ve iletme şeklinde düşülebilmektedir.

Medya okuryazarlığı teriminin kurucularından olan Thoman bu terimi; televizyon, radyo, bilgisayar, dergi, gazete ve reklamlardan alınan görsel veya sözlü durumlardan bireysel anlamlar çıkarabilme becerisi şeklinde ifade etmektedir. Bireye en önemli katkısı bu okuryazarlık becerisi sayesinde bireyin gelen mesajları yüzeysel olarak değerlendirmek yerine daha derinsel bir şekilde ele alabilmesidir (Eryılmaz ve Uluyol, 2015: 216).

İletişim araçları arasında yer alan televizyon ve internet gibi medya kaynakları, faydalarının yanında birçok olumsuz durumu da beraberinde getirmektedir. Bu noktada bazı bireyler, ortaya koyulan bilgilerin gerçek mi yoksa kurgu mu olduğunu ayırt etme becerisine sahip olamamaktadır. Bu bireyler erken yaşlardan itibaren eğitilmelidir.

Medya okuryazarlığı derslerinin verilmesi ile eleştirel düşünme becerileri de geliştirilebilir ve böylelikle bireyin daha iyi yetişmesi sağlanabilir. Bu konu, iş hayatındaki insanlar için de geçerlidir. Nitekim bu beceriyle birlikte medyanın sunduğu kurgusal yapı fark edilebilir ve daha iyi tespitler yapılabilir. Nitekim işverenler de iş için seçtiği bireylerin gelen mesajları analiz edebilen bireyler olmasını istemektedir (Eryılmaz ve Uluyol, 2015: 216-217).

2.1.2. Türkçe Öğretiminde ve Türkçe Ders Programlarında 21. Yüzyıl Becerileri

21. yüzyılla birlikte eğitime olan önem bir kat daha artmış ve birtakım öğrenme becerilerinin ortaya çıkmasına olanak tanımıştır. Ortaya çıkan bu beceriler ile bireylerin değişen toplum yapısına ayak uydurabilmesinin önü açılmıştır. Bu öğrenme becerileri hayatın her alanında ve her yaşta hemen hemen toplumun her noktasını etkilemiş ve gerekli görülmüştür. Benzer şekilde bu beceriler diğer bütün alanlarda olduğu gibi Türkçe öğretiminde de yerini almıştır.

Türkçe dersi öğretim programının öğrencilere kattığı en önemli noktalar; hayat boyu kullanabilecekleri dinleme, konuşma, okuma ve yazma ile ilgili dil ve zihin

becerilerini, etkili iletişim kurmasını sağlamaktır. Programın temel amacı; kişilerin dil becerileri ile yeterliliklerinin geliştirilmesini sağlamak ve diğer tüm alanlarda öğrenme, kişisel ve sosyal gelişme ile mesleki beceriler edinmelerini sağlamaktır. Tematik açıdan hazırlanan öğretim programı; okuma-yazma kazanımlarının edinilmesini ve metinlerin anlaşılmasını sağlayacak şekilde ele alınmıştır. 1. sınıftan 8. sınıfa kadar kazanımların yapısı ve hiyerarşisi, öğrencilerin temel dil becerilerinin yanı sıra üst düzey bilişsel becerilerinin gelişmesi açısından ayarlanmıştır.

21. yüzyılla birlikte değişen ve zorlaşan hayat koşulları ile bu ortama ayak uydurmaya çalışan öğrenciler için öğrenme ve yenilenme becerilerine olan ilgi artmaya başlamıştır. Bu durum eleştirel ve yaratıcı düşünme, işbirlikçi yaklaşım, iletişim gibi öğrencileri geleceğe hazırlamak için gerekli olan becerileri doğurmuştur.

Yenilenen öğretim programlarında Milli Eğitim Kalite Çerçevesi, 2015-2019 MEB Stratejik Plan, 2023 TÜBİTAK Vizyon Belgesi, 21. Yüzyıl Becerileri, Bilgi Toplumu Stratejisi ve Eylem Planı, Değerler Eğitimi, Hayat Becerileri gibi kaynaklara başvurulmuştur (Gelen, 2017: 26). 21. yüzyıl becerilerinin Türkçe ders programlarına kazandırılması ile bireysel ve toplumsal gelişme katkı sunulduğunu söylemek mümkündür. Bu beceriler; kişinin konuşma, dinleme, okuma, yaratıcı düşünme, eleştirel bakma, problem çözme ve dil becerilerinin gelişimine büyük bir fayda sağlamaktadır. Konuyla alakalı olarak günümüzde birçok çalışma kaleme alınmıştır.

Bal, Türkçe öğretiminde 21. yüzyıl becerilerinin önemine değinirken 5. sınıflar için yaptığı çalışmada 2017 Türkçe Dersi Öğretim Programında (1. ve 8. sınıflar) toplam 69 kazanımın yer aldığını ve bu kazanımlardan sadece 14 tanesinin 21. yüzyıl becerileriyle ilişkili olduğunu tespit etmiştir. Temel dil becerileri açısından okuma, yazma ve dinleme boyutunda 21. yüzyıl becerilerine hizmet ettiğini ancak konuşma becerisi kazanımlarında 21. yüzyıl becerilerinin yer almadığını belirtmiştir. Hazırlanan ders kitabında toplam 40 metnin bulunduğunu bu metinlerden sadece 21 tanesinin 21. yüzyıl becerileriyle ilişkili olduğunu söyleyen Bal, çalışma kapsamında birçok etkinlik gerçekleştirmiş (248 etkinlik) ve bu etkinlikler neticesinde 68 tanesinin 21. yüzyıl becerilerine hizmet ettiğini açığa çıkarmıştır. Çalışma neticesinde kazanım, metin ve etkinlik boyutlarının farklı sonuçlar verdiğini; bunun sonucunda kazanım boyutunda öğrenme ve yenilenme becerileri ile bilgi, medya ve teknoloji becerilerinin daha fazla yer aldığını; yaşam ve meslek becerilerine çok az sayıda yer verildiğini ifade etmiştir. Metin

boyutunda öğrenme ve yenilenme becerilerinin en çok yer verilen ana beceri olduğunu; bu ana becerinin altında yer alan eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerine hiç değinilmediğini, metin boyutunda en az hizmet edilen becerinin bilgi, medya ve teknoloji becerileri olduğunu; bu ana beceri altında da bilgi okuryazarlığına hiç yer verilmediğini söylemiştir. Etkinlik boyutuna bakıldığında ise sırasıyla öğrenme ve yenilenme becerileri ile bilgi, medya ve teknoloji becerilerinin daha fazla yer aldığını; yaşam ve meslek becerilerine ise daha az yer verildiğini ileri sürmüştür (Bal, 2018: 61-62).

Kurudayıoğlu ve Soysal, konu ile ilgili yaptıkları çalışmada 2018 yılında güncellenen Türkçe Dersi Öğretim Programına (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar) ait her bir kazanımın P21 çerçevesindeki becerilere uygunluğunu incelemiş 21. yüzyıl becerilerini ayrı ayrı değerlendirmişlerdir.

Yaptıkları inceleme neticesinde, 524 toplam kazanım arasında Yaşam ve Kariyer Becerilerine 104; öğrenme ve yenilenme becerilerine 307; bilgi, medya ve teknoloji becerilerine yalnızca 37 kez yer verildiğini tespit etmişlerdir. Bu çerçevede programın (MEB, 2018) kazanımlarının dağılımında 21. yüzyıl becerilerinin yeterince göz önünde bulundurulmadığı ve bu becerilerin kazanımlara dağılımında herhangi bir dengenin gözetilmediği sonucuna ulaşmışlardır (Kurudayıoğlu ve Soysal, 2019: 491).

Belet Boyacı ve Güner yaptıkları çalışma doğrultusunda öğretim programlarının çağın bilgi, beceri ve alışkanlıkları neticesinde hazırlanması gerektiğini savunmuşlardır. Hazırlanan programların birbirleriyle tutarlı olması gerektiğini belirterek program uygulayıcılarının bu hususlara dikkat etmeleri gerektiğine değinmişlerdir (Belet Boyacı ve Güner, 2019: 733).

Söylemez, çalışmasında 2018 Türkçe Dersi Programında yer alan temel dil becerilerine ait kazanımların üst düzey düşünme becerilerini incelemiş; eleştirel, yansıtıcı, yaratıcı düşünme ve problem çözme becerilerine yönelik olan kazanımlar üzerinde durmuştur. Dinleme becerisi kazanımlarının eleştirel düşünme becerisine yönelik olanlarının ağırlıkta olduğunu tespit etmiş; eleştirel düşünmenin kavrama, değerlendirme, tespit etme ve sorgulama özelliklerinin baskın olduğunu belirtmiş ve üst düzey kazanımların 4. sınıftan 8. sınıfa kadar hedeflendiğini ifade etmiştir (Söylemez, 2018: 380).

21. yüzyıl becerilerinin en önemli kazanımlarından birisi olan okuma becerisi nitelik ve nicelik olarak en zengin kazanım arasında yerini almaktadır. Nitekim

Türkiye’de okuma oranının çok az olduğu bilinmektedir. Bu noktada okuma becerisine oldukça fazla önem verilmesi gerekmektedir. Genel itibariyle okuma ve okumanın mekanik tarafına yer verilmekle birlikte üst düzey düşünmeye çok az yer verildiği görülmektedir. Söylemez, yaptığı çalışmada eleştirel ve yansıtıcı düşünmenin birbirini tamamlar mahiyeti düşünüldüğünde okuma kazanımlarının da buna uygun bir şekilde hazırlandığını belirtmektedir (Söylemez, 2018: 380).

21. yüzyıl becerileri arasında olan yaratıcı düşünme ve problem çözmeye yönelik kazanımlar, okuma noktasında oldukça sınırlıdır. Bu noktada ne yaratıcı anlama ne de problem çözücü bir okuma ortaya konulamamıştır. Daha çok alternatif çözüm önerileri problem çözmenin genel mahiyetini belirlemektedir. Anlama becerileri de benzer şekilde problem çözme becerisi açısından son derece zayıftır. Okunan metinlerin değerlendirilmesi ve içinde barındırdığı problemlerin çözümlenmesi açısından 21. yüzyıl becerilerinin artırılması gerekmektedir (Söylemez, 2018: 380).

Söylemez, yaptığı araştırmalarda konuşma becerisinin programda en az durulan beceri olduğunu söylemektedir. Bunu üst düzey düşünme doğrultusunda değerlendirirken konuşma kazanımının zengin olmadığını, yazma becerileriyle ilgili olarak ise yansıtıcı düşünme becerisine yönelik alanların ağırlıkta olduğunu belirtmiştir. Ayrıca anlama becerileri kazanımlarında eleştirel düşünme, anlatma becerileri kazanımlarında da yansıtıcı düşünmenin öne çıktığını ifade etmektedir (Söylemez, 2018: 381).

Diğer bir beceri olan medya okuryazarlığı da 21. yüzyıl becerileri içerisinde Türkçe öğretim programlarında yerini almıştır. 2006 yılından itibaren okutulmaya başlanan medya okuryazarlığı eğitimi; 7 veya 8. sınıfta bir defaya mahsus seçebilecekleri ve haftada iki saatlik bir ders olarak planlanmıştır ancak bu durum bazı problemleri de beraberinde getirmiştir. Nitekim hayatın her noktasına sirayet eden iletişim araçları bu ders saatinin ne kadar yeterli olabileceğini düşündürmektedir. Bu husus dünyanın birçok yerinde ilkokuldan itibaren ele alınmaya başlanmıştır (Altun, 2010: 225).

Medyanın hayatımızı neredeyse tamamen sarması; öğrencilerin medya iletileri arasında doğru ve güvenilir medya metinlerine erişim sağlayabilme ve bu metinleri doğru kavrayabilme becerilerini edinmesini zorunlu kılmıştır. Bu beceri ediniminin mutlak suretle geniş bir dilime yayılması gerekir. Öğretmenlerin de bu husus üzerinde durması, becerilerin kolaylıkla kazanılabilmesinin önünü açacaktır. Bunun gerçekleştirilebilmesi

için de okuryazarlığın ayrı bir ders olarak değil mevcut derslerin programlarıyla ilişkilendirilerek verilmesi gerekmektedir (Altun, 2010: 225).

Sayın ve Göçer konu hakkında gerçekleştirdikleri çalışmada; İlköğretim 6, 7 ve 8. sınıflar (ortaokul) Türkçe Dersi (2006) Öğretim Programının büyük oranda medya okuryazarlığı becerileri ile ilişkili olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Araştırma sonunda, İlköğretim (6, 7 ve 8. Sınıflar) Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan 11 genel amacın 9'unun (%81,8) medya okuryazarlığı dört temel becerisi ile ilişkili olduğu bulunmuş, ilişkili bulunan 9 genel amaçtan 7'sinin analiz ve değerlendirme becerisi ile ilişkili olduğu görülmüştür. Dinleme ve izleme becerileri kazanımlarının genelinin okuryazarlık becerileriyle ilişkili olduğunu tespit etmişlerdir (Sayın ve Göçer, 2016: 132-134).

Ortaya koyulan çalışmalar neticesinde 21. yüzyıl becerilerinin daha fazla anlaşılması ve geliştirilmesi için Türkçe öğretim programlarına sistematik bir şekilde yedirilmesi gerektiği sonucu çıkmaktadır. Bu hususta da Türkçe öğretim programları hazırlanırken öncelikli olarak öğretmenlerin görüşlerinin alınması gerektiği ve bu sayede ders programlarına girecek noktaların becerilerin kazandırılmasında daha etkili olabileceği söylenebilir. Ayrıca genel bir gözlemin yapılarak ve bu becerilerin daha fazla kazanılmasına etki eden durumlar araştırılarak konuya daha fazla katkı sağlanabilir.

2.2. İlgili Araştırmalar

Bu çalışmada Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaç edinmiştir. Konuyla ilgili literatür incelendiğinde 21. yüzyıl becerileri ve öğretmenlerin, öğretmen adaylarının, öğrencilerin özyeterlik algılarının ne düzeyde olduğu ya da çeşitli değişkenler açısından incelenmesinin ele alındığı birçok çalışmaya rastlanmıştır ancak doğrudan Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl özyeterlik algılarının cinsiyet, yaşanan coğrafi bölge, yaşanan yerleşim yeri, anne-baba eğitim durumu, gelir düzeyi, mezun olunan lise türü ve sınıf seviyesi değişkenlerinin tümü açısından incelenmesine yer verilen bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Gürültü, Aslan ve Alcı (2018), Türkiye'nin farklı illerinde ilköğretim kurumlarında görev yapan farklı branşlardan öğretmenlerin 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanımının çeşitli demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya

çıkarmayı amaçladıkları “İlköğretim Öğretmenlerinin Yeterliliklerinin 21. Yüzyıl Becerileri Işığında İncelenmesi” adlı makalelerinde katılımcılarını, 2017-2018 eğitim öğretim yılında Türkiye’nin farklı şehirlerinde ilköğretim kurumlarında görev yapan 364 öğretmenden oluşturmuşlardır. Gürültü, Aslan ve Alcı, ilköğretim öğretmenlerinin bu becerileri kullanım yeterliliklerini belirlemek amacıyla Orhan ve Göksun (2016) tarafından geliştirilen “21. Yüzyıl Öğreten Becerileri Kullanım Ölçeği”ni ve katılımcıların demografik özelliklerini ortaya çıkarmak için ise kendilerinin düzenlediği “Kişisel Bilgi Formu”nu kullanmışlardır. Araştırmalarında cinsiyet, hizmet yılı, mezun olunan fakülte, çalıştığı kurum gibi değişkenleri kullanmışlar ve ilköğretim öğretmenlerinin 21. yüzyıl öğreten becerileri kullanımını incelemişlerdir. Araştırmaları sonucunda ilköğretimde görev yapan öğretmenlerin 21. yüzyıl becerileri kullanımının yüksek seviyede olduğunu ortaya koymuşlardır. İlköğretim öğretmenlerinin 21. yüzyıl öğreten becerilerine cinsiyet değişkeni açısından baktıklarında, sadece esnek öğretme becerilerini erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre daha iyi kullanabildikleri sonucuna ulaşmışlardır. Hizmet yılı ve mezun olunan fakülte değişkenleri açısından baktıklarında ilköğretim öğretmenlerinin 21. yüzyıl öğreten becerileri kullanımının ölçeğin genelinde ve alt boyutlarında farklılaşmadığını tespit etmişlerdir. Son olarak çalıştıkları kurum değişkeni açısından baktıklarında ise ölçeğin genelinde ve alt boyutlarında ilkokulda görev yapan öğretmenlerin 21. yüzyıl öğreten becerilerini daha iyi kullandıklarını ortaya çıkarmışlardır.

Kozikoğlu ve Altunova (2018), öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerilerine ilişkin özyeterlik algılarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerini yordayıp yordamadığını belirlemeyi amaçladıkları “Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Becerilerine İlişkin Özyeterlik Algılarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerini Yordama Gücü” adlı makalelerinde ilişkisel tarama modelini kullanmışlardır. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde öğrenim gören 400 öğretmen adayı araştırmanın katılımcılarını oluşturmuştur. Araştırmacılar öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerilerine ilişkin özyeterlik algılarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerini yordama gücünü belirlemek için Gür-Erdoğan ve Arsal (2016) tarafından geliştirilen “Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği” ve Anagün, Atalay, Kılıç ve Yaşar (2016) tarafından geliştirilen “Öğretmen Adaylarına Yönelik 21. Yüzyıl Becerileri Yeterlilik Algıları Ölçeği”ni kullanmışlardır. Araştırmalarında öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin çok yüksek;

21. yüzyıl becerilerine ilişkin özyeterlik algılarının ise yüksek düzeyde olduğunu ortaya çıkarmışlardır. Cinsiyet ve lisansüstü eğitim yapma isteği değişkenlerinde öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerilerine ilişkin özyeterlik algılarında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir ancak kadın öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylarına göre, lisansüstü eğitim yapmak isteyen öğretmenlerin ise istemeyenlere göre, yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin daha yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ek olarak araştırmaya katılım sağlayan öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerilerine ilişkin özyeterlik algıları ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişkinin mevcut bulunduğunu, öğrenme ve yenilenme becerileri ile yaşam ve kariyer becerilerinin de yaşam boyu öğrenme eğilimlerini anlamlı düzeyde yordadığı tespit edilmiştir.

Cemaloğlu, Arslangilay, Üstündağ ve Bilasa (2019), “Meslek Lisesi Öğretmenlerinin 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algıları” adlı çalışmalarında Ankara’da görev yapan meslek lisesi öğretmenlerinin 21. yüzyıl becerilerine yönelik almış oldukları eğitim sonrası özyeterlik algılarını tespit etmeyi ve bunları çeşitli değişkenler açısından incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırmalarında zayıf deneysel desenlerden tek gruplu son test içeren durum çalışması kullanmışlardır. 2018-2019 eğitim öğretim yılının güz döneminde Ankara’da görev yapan farklı meslek lisesi branşlarında 38 öğretmen araştırmanın katılımcılarını oluşturmuştur. Bu öğretmenlerin 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algılarını ortaya çıkarmak için Anagün, Atalay, Kılıç ve Yaşar (2016) tarafından geliştirilen “Öğretmen Adaylarına Yönelik 21. yy. Becerileri Yeterlilik Algıları Ölçeği”ni kullanmışlardır. Araştırmalarında meslek lisesi öğretmenlerinin 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algı seviyelerine baktıklarında kendilerini “yüksek düzeyde” gördükleri sonucuna ulaşmışlardır. Bu öğretmenlerin 21. yüzyıl özyeterlik algılarının çeşitli değişkenlere (cinsiyet, eğitim durumu ve mesleki kıdem) göre farklılık göstermediğine ancak daha genç yaşta olan öğretmenlerin “öğrenme ve yenilenme becerileri” alt boyutunda diğerlerine göre daha yüksek seviyede oldukları sonucuna ulaşmışlardır.

Gömlüksiz, Sinan ve Doğan (2019), “Türkçe, Türk Dili ve Edebiyatı ile Çağdaş Türk Lehçeleri Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Yeterlik Algıları” adlı makalelerinde Fırat Üniversitesi Türkçe, Türk Dili ve Edebiyatı ile Çağdaş Türk Lehçeleri bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerilerine

ilişkin yeterlik algılarını karşılaştırmayı amaçlamışlar ve bu amaç doğrultusunda hazırladıkları araştırmada tarama modelini kullanmışlardır. Araştırmalarının çalışma grubunu 2018-2019 bahar dönemi Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği ile Pedagogik Formasyon Eğitimi kursuna kayıtlı Türk Dili ve Edebiyatı ile Çağdaş Türk Lehçeleri bölümlerinin 3 ve 4. sınıflarında öğrenim gören 567 öğretmen adayı oluşturmuştur. Öğretmen adaylarının tamamına ulaşabilmişlerdir. Bu sebeple ayrıca bir örneklem seçimine gitmemişler, çalışma grubunun tamamını örneklem olarak almışlardır. Araştırmalarında veri toplama aracı olarak Anagün, Atalay, Kılıç ve Yaşar (2016) tarafından geliştirilen “Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Yeterlik Algıları Ölçeği”ni kullanmışlardır. 567 öğretmen adayının 21. yüzyıl becerilerine ilişkin yeterlik algılarını cinsiyet, sınıf düzeyi ve öğrenim gördükleri bölüm değişkenleri açısından karşılaştırmışlardır. Yaptıkları karşılaştırmalar sonucunda Türkçe, Türk Dili ve Edebiyatı, Çağdaş Türk Lehçeleri bölümlerinde okuyan öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri yeterlik algı düzeylerinde cinsiyet, sınıf düzeyi ve okudukları bölüm değişkenleri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını tespit etmişlerdir ancak Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yy. becerileri yeterlik algı düzeylerinin Çağdaş Türk Lehçeler bölümü öğretmen adaylarının algı düzeylerinden daha yüksek olduğunu ve 21. yy. becerileri bakımından kendilerini daha yeterli kabul ettiklerini ortaya koymuşlardır. Genel olarak da tüm bulguları değerlendirdiklerinde Türkçe öğretmeni adaylarının öğrenme ve yenilenme becerileri ile ölçeğin tamamında yeterlik algılarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Çiftçi ve Bakar (2020), “Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Yeterlilik Algılarının İncelenmesi: (Nevşehir İli Örneği)” adlı makalelerinde sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri yeterlilik algılarını çeşitli değişkenler açısından incelemeyi amaçlamışlardır. Çalışmalarında nicel araştırma yöntemlerinden olan tarama modelini kullanmışlardır. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesinde 2018-2019 yılında öğrenim görmekte olan sosyal bilgiler öğretmen adaylarına “21. Yüzyıl Becerileri Yeterlilik Algıları Ölçeği”ni uygulamışlardır. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarını cinsiyet, sınıf düzeyi, yaş ve anne-baba eğitim düzeyleri değişkenleri açısından incelemişlerdir. Yaptıkları incelemeler ve analizler sonucunda sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerilerinin cinsiyet, yaş düzeyi ve baba eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiğini ancak sınıf düzeyi

ve anne eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediğini tespit etmişlerdir.

Geçgel, Kana, Vatansever ve Çalık (2020), Türkçe öğretmeni adaylarının çok boyutlu 21. yüzyıl beceri düzeylerini belirlemeyi amaç edindikleri “Türkçe Öğretmeni Adaylarının Çok Boyutlu 21. Yüzyıl Becerilerinin Belirlenmesi” adlı makalelerinde karma araştırma desenlerinden olan karma çeşitleme desenini kullanmışlardır. Bir devlet üniversitesinde öğrenim gören 237 öğretmen adayını nicel örneklem grubu; 15 Türkçe öğretmeni adayını ise nitel örneklem grubu olarak ele almışlardır. Araştırmalarında Çevik ve Şentürk (2019) tarafından geçerliği ve güvenilirliği yapılmış “Çok Boyutlu 21. Yüzyıl Becerileri Ölçeği”ni kullanmışlardır. Geçgel, Kana, Vatansever ve Çalık, araştırmalarında elde ettikleri veriler doğrultusunda Türkçe öğretmeni adaylarının yenilikleri takip ettiğini; okudukları bilgilerin doğruluğuna hemen inanmadıklarını; eleştiriye açık olduklarını; kendileri gibi düşünmeyen insanlara saygı duyduklarını; karşılırlarına çıkan sorunlarla mücadele ettiklerini; zamanı iyi kullandıklarını; çalışmalarını rahatça sunduklarını; gelecekte çıkabilecek sorunları düşündüklerini, bu sorunlara yönelik araştırmalar yaptıklarını; kişisel gelişim ve kariyerleri ile ilgili fırsatları değerlendirdiklerini tespit etmişlerdir.

Mete (2021), “Türkçe Öğretmenlerinin 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algısı” adlı makalesinde Türkçe öğretmenlerinin 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algısını tespit etmeyi ve 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algılarının çeşitli değişkenler (cinsiyet, mezuniyet durumu ve mesleki kıdem) açısından farklılık gösterip göstermediğini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmasını tarama modelinde tasarlamış ve örneklemine, Muğla’daki devlet okullarında öğretmenlik yapan ulaşılması kolay ve gönüllü olarak katılmak isteyen 241 Türkçe öğretmeninden oluşturmuştur. Türkçe öğretmenlerinin demografik bilgilerinin belirlenmesi için araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu ve Anagün, Atalay, Kılıç ve Yaşar (2016) tarafından geliştirilen “Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algıları Ölçeği” ile toplamıştır. Mete, yaptığı bu araştırma sonucunda Türkçe öğretmenlerinin 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algısının çok yüksek düzeyde olduğunu tespit etmiştir. Cinsiyet değişkeni açısından baktığında kadın Türkçe öğretmenlerinin 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algılarının, erkeklerden daha yüksek olduğunu belirlemiştir. Türkçe öğretmenlerinin mezuniyet durumlarının, 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algılarında etkili olmadığını ancak mesleki

kıdemlerinin etkili olduğunu tespit etmiştir. Mesleki kıdemi 0-5 yıl olan Türkçe öğretmenlerinin 21. yüzyıl becerilerinin, öğrenme ve yenilenme becerileri ile yaşam ve kariyer becerileri özyeterlik algılarının; mesleki kıdemi 11-15 yıl olan Türkçe öğretmenlerine göre anlamlı olarak daha yüksek olduğunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca mesleki kıdemi 11-15 yıl olan Türkçe öğretmenlerinin yaşam ve kariyer becerileri özyeterlik algıları ile 21 yıl ve üstü olan Türkçe öğretmenlerinin yaşam ve kariyer becerileri özyeterlik algıları arasında anlamlı bir farklılık bulmuştur. Mesleki kıdemi 11-15 yıl olan Türkçe öğretmenlerinin yaşam ve kariyer becerileri özyeterlik algılarını 21 yıl ve üstü olan Türkçe öğretmenlerine göre daha yüksek bulmuştur.

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeline, veri toplama aracına, verilerin toplanması ve analizine yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Nicel bir araştırma olan bu çalışmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Nicel yöntem, ampirik (görgül) yöntem ya da sayısal yöntem olarak da adlandırılmaktadır. Bu yöntem; gözlem ve ölçmeye dayalı tekrarlanabilen, objektif araştırma yaklaşımıdır. Bu kapsamda, bir grubun özelliklerini belirlemek için verilerin toplanmasını amaçlayan çalışmalara tarama araştırması denir (Turkay, 2020). Betimsel tarama modeli, belirli özelliklere sahip grubun olay, olgu ve durumlara karşı algı ve tutumlarını belirlemeye yarayan araştırma yöntemidir (Karasar, 2016).

Bu çalışmada Türkçe öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algı düzeyleri farklı değişkenlere (cinsiyet, yaşanan coğrafi bölge ile yerleşim türü, anne-baba eğitim durumu, aile gelir düzeyi, mezun olunan lise türü ve sınıf seviyesi) göre incelendiği için betimsel tarama modelinin araştırmaya uygun olduğu düşünülmektedir.

3.2. Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak Anagün, Atalay, Kılıç ve Yaşar (2016) tarafından geliştirilen ve öğretmen adaylarının 21. yy becerilerine yönelik algılarını ölçmeyi amaçlayan “Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlilik Algıları Ölçeği” ve araştırmacı tarafından katılımcıların demografik bilgilerini tespit etmek amaçlı hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. “Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlilik Algıları Ölçeği” 5’li Likert tipi, üç alt boyut (Öğrenme ve Yenilenme Becerileri, Yaşam ve Kariyer Becerileri, Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri) ve 42 maddeden oluşmaktadır. Anagün, Atalay, Kılıç ve Yaşar (2016) ölçeğin yapı geçerliliğini belirlemek için 330 öğretmen adayından elde edilen verilere, açımlayıcı ve diğer 330 öğretmen adayından elde edilen verilere doğrulayıcı faktör analizi gerçekleştirmişlerdir. Ölçeğin öğrenme ve yenilenme becerileri alt boyutu Cronbach Alfa değeri $\alpha=.84$; yaşam ve kariyer becerileri alt boyutu Cronbach Alfa değeri $\alpha=.82$; bilgi, medya ve teknoloji becerileri alt boyutu Cronbach Alfa değeri $\alpha=.81$ ’dir (Anagün, Atalay, Kılıç ve Yaşar

2016). $80 \leq \alpha \leq 1,00$ değerleri arasında olan bir ölçek yüksek derecede güvenilir olarak kabul edilmektedir (Tavşancıl, 2006). Bu değerlere göre “Öğretmen Adaylarına Yönelik 21. Yüzyıl Becerileri Yeterlilik Algıları Ölçeği” geçerli ve güvenilir bir ölçektir. Demografik özelliklerin belirlenmesine yönelik araştırmacı tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu” 9 maddeden oluşmaktadır ve en başta katılımcıların gönüllü katılım sağladıklarına dair onayının istendiği bir soru bulunmaktadır.

Ölçek sorularının güvenirlik (reliability) analizi sonuçları

	Reliability Statistics
	Cronbach's Alpha
Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	,904
Yaşam ve Kariyer Becerileri	,781
Bilgi Medya ve Teknoloji Becerileri	,870
Özyeterlilik Algı Düzeyleri Genel	,913

Yukarıdaki tabloda, ölçek alt boyutlarının Güvenirlik (Reliability) analizi sonuçları verilmiştir. “Öğrenme ve Yenilenme Becerileri alt boyutuna” ait Cronbach’s Alpha değeri %90,4 olarak bulunmuştur. Buna göre bu ölçek sorularına ait Cronbach’s Alpha değerinin %75’in üzerinde çıkması, kullanılan bu soruların (maddelerin) güvenilirliğinin yüksek olduğunu göstermektedir. Benzer şekilde; “Yaşam ve Kariyer Becerileri” alt boyutuna ait Cronbach’s Alpha değeri %78,1; “Bilgi Medya ve Teknoloji Becerileri” alt boyutuna ait Cronbach’s Alpha değeri %87,0; ve “Özyeterlilik Algı Düzeyleri Genel” ölçeğine ait Cronbach’s Alpha değeri %91,3 bulunarak, kullanılan bu soruların (maddelerin) güvenilirliğinin yüksek olduğu görülmüştür.

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırmadaki veriler; devlet üniversitelerinde Türkçe Eğitimi Bölümü okuyan ve araştırmaya gönüllü olarak katılım sağlayan 1,2,3 ve 4. sınıf öğrencilerinden toplanmıştır. Veri toplamak için kullanılan ölçme aracı öncelikle katılımcıların gönüllü olarak katılım sağladıklarının onayı istenmiştir. Araştırma için ulaşılan 277 Türkçe öğretmeni adayının demografik bilgilerinin belirlenmesi için araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu ve Anagün, Atalay, Kılıç ve Yaşar (2016) tarafından geliştirilen “Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlilik Algıları Ölçeği” kullanılmıştır.

Covid-19 salgını nedeniyle okullarda yüz yüze eğitim yapılamadığından, ölçme aracı sanal ortama aktararak bir link üretilmiş ve bu link paylaşımı üzerinden devlet üniversitelerinde okuyan Türkçe öğretmeni adaylarına ulaştırılmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmanın örnek genişliğini hesaplamada, her değişken için Power (Testin Gücü) en az %80 ve Tip-1 hata %5 alınarak belirlenmiştir. Çalışmadaki sürekli ölçümlerin normal dağılıp dağılmadığına Kolmogorov-Smirnov ($n>50$) ve Skewness-Kurtosis testleri ile bakılmış ve ölçümler normal dağıldığından dolayı Parametrik testler uygulanmıştır. Çalışmadaki sürekli değişkenler için tanımlayıcı istatistikler; ortalama, standart sapma; kategorik değişkenler için ise sayı (n) ve yüzde (%) olarak ifade edilmiştir. Ölçek sorularının güvenilirlik (reliability) analizi kapsamında “Cronbach’s Alpha katsayıları” hesaplanmıştır. Ölçek cevaplarının ortalama puanları dikkate alınarak hesaplama yapılmıştır. “Kategorik gruplara” göre “ölçek alt boyut puanlarının” karşılaştırılmasında “Bağımsız T-testi” ve “Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)” yapılmıştır. Varyans analizini takiben farklı grupları belirlemede “Tukey testi” kullanılmıştır. “Ölçek boyut puanları” arası ilişkileri belirlemede ise Pearson korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Hesaplamalarda istatistik anlamlılık düzeyi (α) %5 olarak alınmış ve analiz için SPSS (IBM SPSS for Windows, ver.24) istatistik paket programı kullanılmıştır.

Normallik testi (Tests of Normality)

	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk			Skewness Statistic	Kurtosis Statistic
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.		
Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	,088	277	,000	,977	277	,000	-,518	,219
Yaşam ve Kariyer Becerileri	,116	277	,000	,952	277	,000	-,882	,948
Bilgi Medya ve Teknoloji Becerileri	,121	277	,000	,902	277	,000	-1,279	1,355
Özyeterlik Algı Düzeyleri Genel	,074	277	,001	,978	277	,000	-,536	,286

Yukarıdaki tabloda, Kolmogorov-Smirnov ($n>50$) testi sonuçlarına göre, Ölçek puanlarının genel olarak normal dağılmadığı ancak bu ölçümlerin Skewness ve Kurtosis değerleri normal dağılım ($\pm 1,5$ aralığını)* gösterdiğinden dolayı karşılaştırmalarda Parametrik testler kullanılması uygundur.

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algıları ölçeğinin toplam puanı ve alt boyutlarından aldıkları puanların cinsiyet, yaşanan coğrafi bölge ile yerleşim türü, anne-baba eğitim durumu, aile gelir düzeyi, mezun olunan lise türü ve sınıf seviyesi değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığına yönelik elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

4.1. Türkçe Öğretmeni Adaylarının 21.Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algi Düzeyleri

Araştırmanın örneklemini devlet üniversitelerinde okuyan 277 Türkçe öğretmeni adayını oluşturmaktadır. Türkçe öğretmeni adaylarının demografik bilgilerinin tespit edildiği Kişisel Bilgi Formu ve Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algıları Ölçeği'nden elde edilen bilgiler Tablo 1'de verilmiştir:

Tablo 1: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Demografik Ölçümlere Göre Dağılımı

		N	%
Cinsiyet	Erkek	105	37,9%
	Kadın	172	62,1%
Coğrafi Bölge	Marmara	6	2,2%
	İç Anadolu	23	8,3%
	Ege	5	1,8%
	Akdeniz	19	6,9%
	Doğu Anadolu	116	41,9%
	Güneydoğu Anadolu	108	39,0%
Yerleşim Yeri	İl	163	58,8%
	İlçe	69	24,9%
	Semt veya Belde	3	1,1%
	Köy veya Kasaba	42	15,2%
	Eğitim Almamış	80	28,9%
Anne Eğitim Durumu	İlkokul	117	42,2%
	Ortaokul	29	10,5%
	Lise	40	14,4%
	Üniversite	11	4,0%
	Eğitim Almamış	12	4,3%
Baba Eğitim Durumu	İlkokul	99	35,7%

	Ortaokul	49	17,7%
	Lise	69	24,9%
	Üniversite	43	15,5%
	Lisansüstü	5	1,8%
Aile Gelir Düzeyi	Asgari Ücret Altı	60	21,7%
	Asgari Ücret-4000TL	113	40,8%
	4000-6000TL	60	21,7%
	6000-8000TL	27	9,7%
	8000TL üstü	17	6,1%
Mezun Olduğu Lise	Açık öğretim Lisesi	7	2,5%
	Anadolu İmam Hatip Lisesi	44	15,9%
	Anadolu Lisesi	148	53,4%
	Fen Lisesi	6	2,2%
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	20	7,2%
	Diğer	52	18,8%
Okuduğu Üniversite	Adıyaman	68	24,5%
	Fırat	86	31,0%
	İnönü	90	32,5%
	Karamanoğlu Mehmet Bey	18	6,5%
	Diğer	15	5,4%
Kaçınıncı sınıftasınız?	1.Sınıf	48	17,3%
	2.Sınıf	48	17,3%
	3.Sınıf	61	22,0%
	4.Sınıf	120	43,3%

Çalışmaya 277 Türkçe öğretmeni adayı katılım göstermiştir. Çalışmaya katılım gönüllülük esasına dayandığından kadın Türkçe öğretmeni adaylarının sayısı (172 kişi) ve erkek Türkçe öğretmeni adaylarının sayısı (105 kişi) eşit değildir.

Yaşadıkları coğrafi bölgeye göre bakıldığında Doğu Anadolu Bölgesi'nde 116, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde 108, İç Anadolu Bölgesi'nde 23, Akdeniz Bölgesi'nde 19, Marmara Bölgesi'nde 6 ve Ege Bölgesi'nde ise araştırmaya katılan 5 Türkçe öğretmeni adayı yaşamaktadır.

Yerleşim yeri açısından bakıldığında araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarının 163'ü ilde, 69'u ilçede, 42'si köy veya kasabada 3'ü ise semt veya belde yaşamaktadır.

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarının anne eğitim durumuna bakıldığında çoğunun (117) ilkokul mezunu olduğu görülmektedir. 80'inin annesi eğitim

almamış, 40'ı lise mezunu, 29'u ortaokul mezunu ve 11'i üniversite mezunudur. Hiçbir Türkçe öğretmeni adayının anne eğitim durumu lisansüstü değildir.

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarının baba eğitim durumuna bakıldığında çoğunun (99) ilkokul mezunu olduğu görülmektedir. 69'u lise, 49'u ortaokul, 43'ü üniversite mezunudur. 12 Türkçe öğretmeni adayının babası eğitim almamışken 5 Türkçe öğretmeni adayının babası ise lisansüstü eğitim mezunudur.

Aile gelir düzeyi açısından bakıldığında araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarının aile gelir düzeyinin en çok asgari ücret-4000 TL (113 kişi) arasında olduğu görülmektedir. 6000-8000 TL arasında gelir düzeyi olan 27 ve 8000 TL üstünde gelir düzeyi olan 17 kişi vardır. Asgari ücret altında ve 4000-6000 TL arasında gelir düzeyi olan kişilerin sayısı (60 kişi) ise eşittir.

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarının mezun oldukları lise türüne bakıldığında en çok Anadolu lisesinden (148 kişi) mezun oldukları tespit edilmiştir. Anadolu İmam Hatip lisesinden 44, Mesleki ve Teknik Anadolu lisesinden 20, açık öğretim lisesinden 7, Fen lisesinden 6 kişi mezun olmuştur. Diğer lise türlerinden mezun olan Türkçe öğretmeni aday sayısı ise 52 kişidir.

4.1.1. Türkçe Öğretmeni Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algı Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Durumu

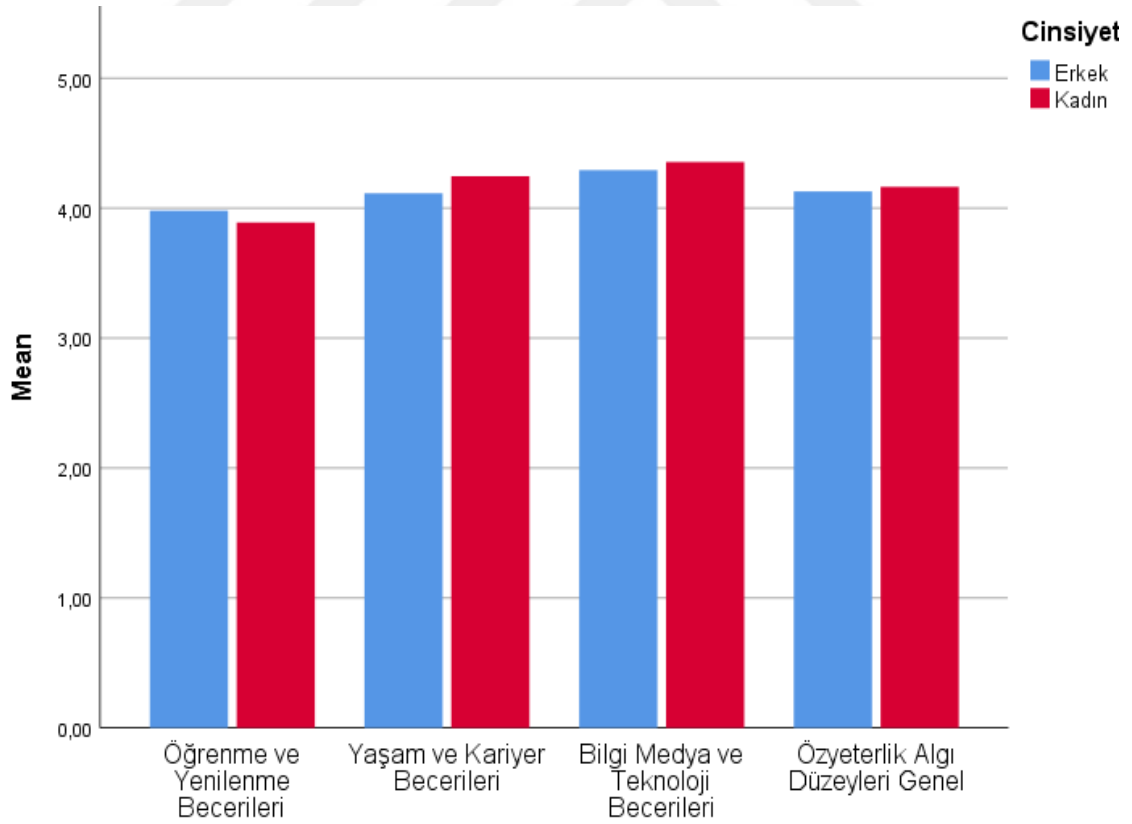
Araştırmanın “Türkçe öğretmen adaylarının özyeterlik algı düzeylerinde cinsiyetleri açısından bir farklılık var mıdır?” alt amacına yönelik t-testi yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 2, Grafik 1 ve Grafik 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Durumu

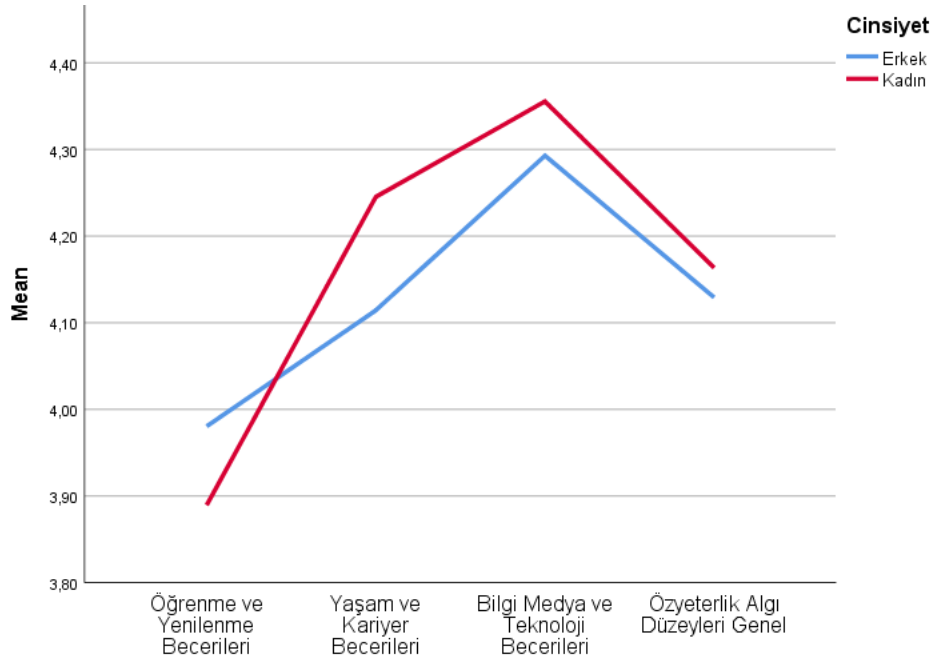
		N	Mean	Std. Dev.	Min.	Max.	t	*p.
Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	Erkek	105	3,9804	,47304	2,67	5,00	1,391	,165
	Kadın	172	3,8895	,55789	2,17	5,00		
	Total	277	3,9240	,52830	2,17	5,00		

Yaşam ve Kariyer Becerileri	Erkek	105	4,1143	,43754	2,75	4,75	-2,678	,008
	Kadın	172	4,2453	,36656	3,13	4,94		
	Total	277	4,1956	,39930	2,75	4,94		
Bilgi Medya ve Teknoloji Becerileri	Erkek	105	4,2929	,52487	3,00	5,00	-,884	,378
	Kadın	172	4,3554	,59763	1,00	5,00		
	Total	277	4,3317	,57098	1,00	5,00		
Özyeterlik Algı Düzeyleri Genel	Erkek	105	4,1292	,38090	2,96	4,88	-,713	,477
	Kadın	172	4,1634	,39141	2,81	4,92		
	Total	277	4,1504	,38712	2,81	4,92		

Grafik 1: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Durumunun Sütun Grafiği

Grafik 2: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Durumunun Çizgi Grafiği

Yukarıda verilen tablo ve grafiklerde; ölçek alt boyutlarının ve toplam puanının cinsiyet değişkenine göre karşılaştırma sonuçları verilmiştir. Buna göre bakıldığında; yaşam ve kariyer becerileri alt boyut puanında, cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir ($p=0,008$). Yaşam ve kariyer becerileri alt boyutu, cinsiyet değişkeninden etkilenmiş ve kadınlarda erkeklere göre daha yüksek bulunmuştur. Bu durum, kadınların yaşam ve kariyer becerileri düzeylerinin erkeklere göre daha yüksek olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Buna karşın; öğrenme ve yenilenme becerileri ile bilgi, medya ve teknoloji alt boyutu puanlarında, cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir ($p>0,05$). Yani; bu ölçek puanları, cinsiyet değişkeninden etkilenmemektedir.

Türkçe öğretmeni adaylarının özyeterlik algı düzeylerinin geneline bakıldığında ise kadın Türkçe öğretmeni adaylarının erkek Türkçe öğretmeni adaylarına göre özyeterlik algılarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Buna göre kadın Türkçe

öğretmeni adaylarının erkek Türkçe öğretmeni adaylarına göre kendilerini 21. yüzyıl becerileri açısından daha yeterli gördükleri ifade edilebilir.

4.1.2. Türkçe Öğretmeni Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algı Düzeylerinin Yaşanılan Coğrafi Bölge Değişkenine Göre Durumu

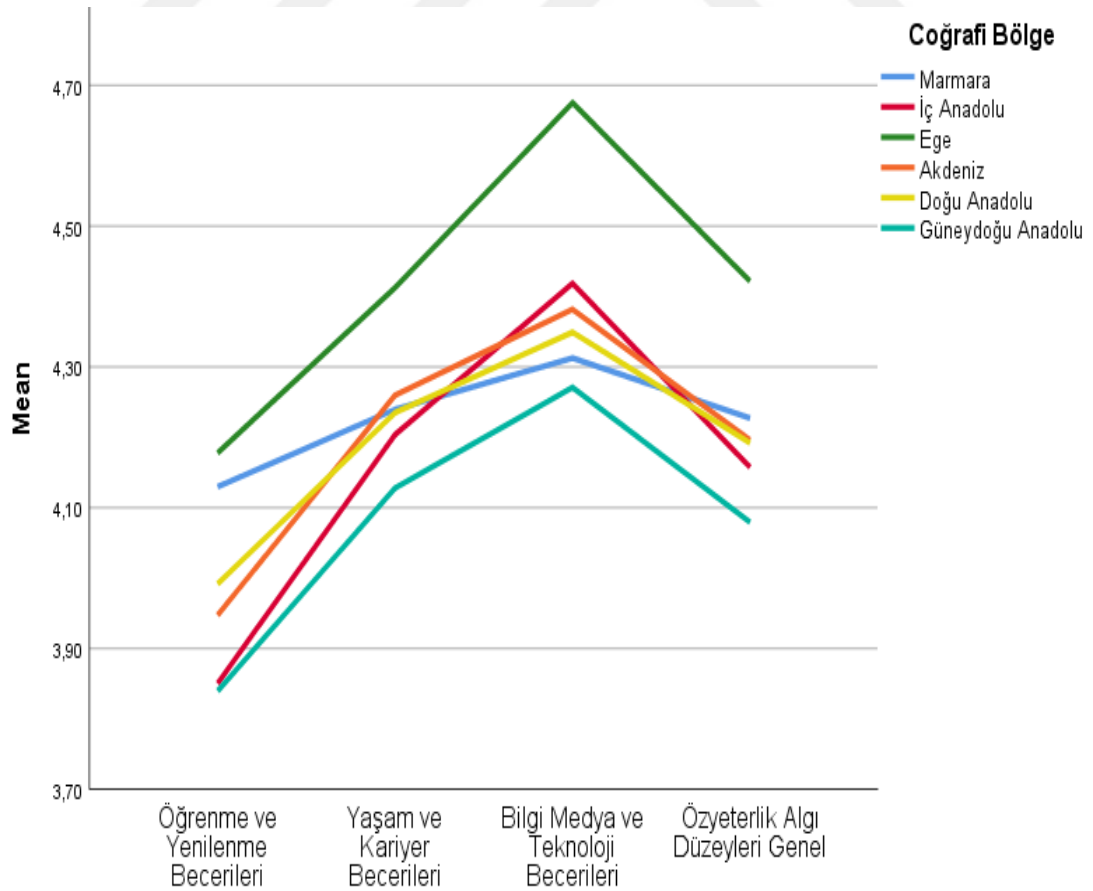
Araştırmanın “Türkçe öğretmen adaylarının özyeterlik algı düzeylerinde yaşadıkları coğrafi bölge açısından bir farklılık var mıdır?” alt amacına yönelik t-testi yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 3, Grafik 3, Grafik 4, Grafik 5, Grafik 6 ve Grafik 7’de verilmiştir.

Tablo 3: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Yaşanılan Coğrafi Bölge Değişkenine Göre Durumu

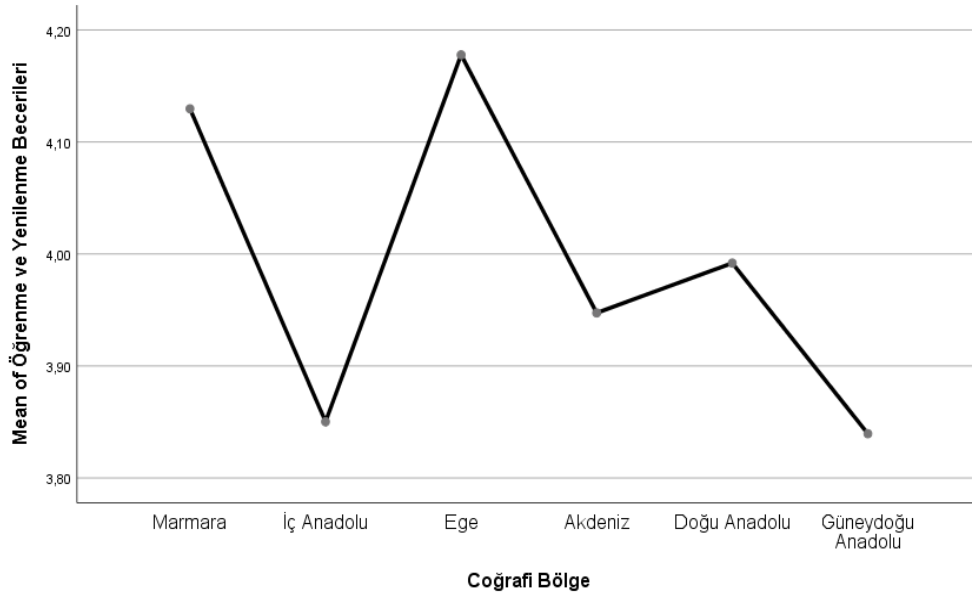
		N	Mean	Std. Dev.	Min.	Max.	F	*p.
Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	Marmara	6	4,1296	,30765	3,72	4,44	1,457	,204
	İç Anadolu	23	3,8502	,53952	2,83	5,00		
	Ege	5	4,1778	,39946	3,72	4,67		
	Akdeniz	19	3,9474	,60476	2,94	5,00		
	Doğu Anadolu	116	3,9919	,45016	2,17	5,00		
	Güneydoğu Anadolu	108	3,8395	,59290	2,17	4,78		
	Total	277	3,9240	,52830	2,17	5,00		
Yaşam ve Kariyer Becerileri	Marmara	6	4,2396	,38205	3,75	4,69	1,262	,281
	İç Anadolu	23	4,2038	,38445	3,00	4,88		
	Ege	5	4,4125	,28845	3,94	4,69		
	Akdeniz	19	4,2599	,46176	3,19	4,81		
	Doğu Anadolu	116	4,2349	,31790	3,44	4,94		
	Güneydoğu Anadolu	108	4,1279	,46594	2,75	4,81		
	Total	277	4,1956	,39930	2,75	4,94		
Bilgi Medya ve Teknoloji Becerileri	Marmara	6	4,3125	,27099	4,00	4,75	,762	,578
	İç Anadolu	23	4,4185	,52034	3,00	5,00		
	Ege	5	4,6750	,32596	4,25	5,00		

	Akdeniz	19	4,3816	,61587	2,63	5,00		
	Doğu Anadolu	116	4,3491	,55008	2,63	5,00		
	Güneydoğu Anadolu	108	4,2708	,61416	1,00	5,00		
	Total	277	4,3317	,57098	1,00	5,00		
Özyeterlik Algı Düzeyleri Genel	Marmara	6	4,2272	,25347	3,84	4,56	1,605	,159
	İç Anadolu	23	4,1575	,41549	3,00	4,72		
	Ege	5	4,4218	,24233	4,09	4,74		
	Akdeniz	19	4,1963	,45791	3,14	4,83		
	Doğu Anadolu	116	4,1920	,31898	3,47	4,92		
	Güneydoğu Anadolu	108	4,0794	,43603	2,81	4,84		
	Total	277	4,1504	,38712	2,81	4,92		

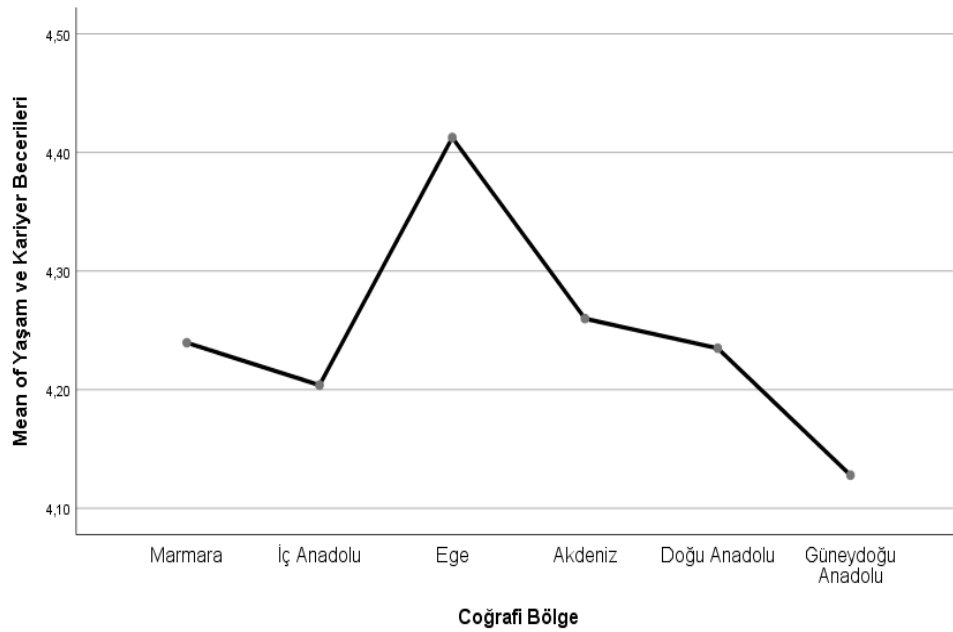
Grafik 3: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Yaşanılan Coğrafi Bölge Değişkenine Göre Durumunun Çizgi Grafiği

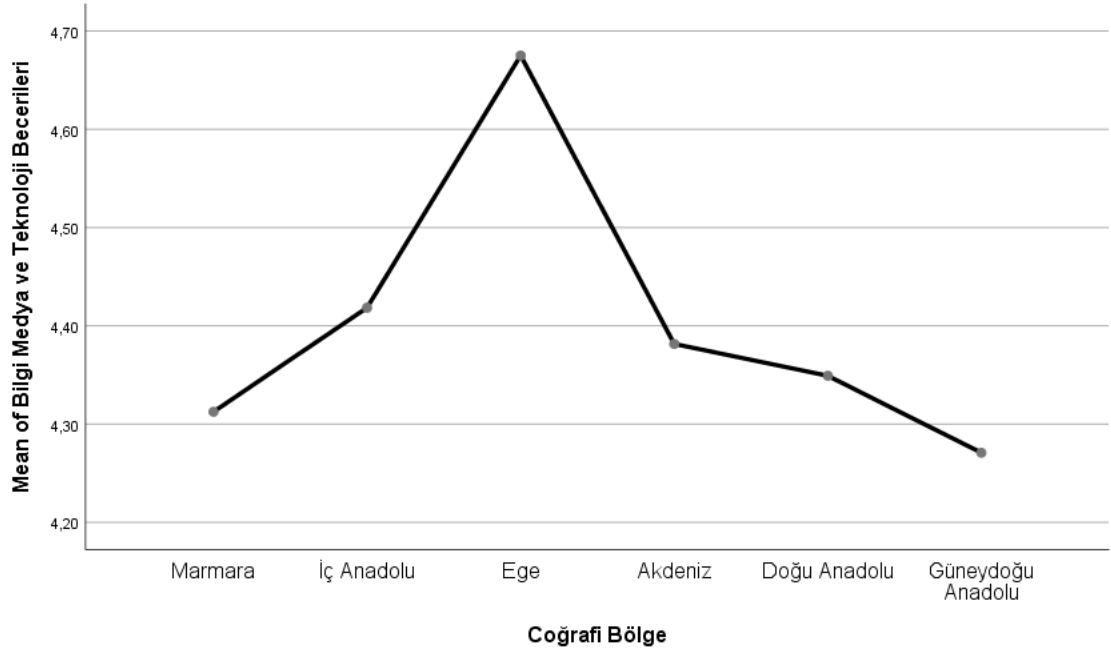
Grafik 4: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Yaşanılan Coğrafi Bölge Değişkenine ve Öğrenme ve Yenilenme Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği

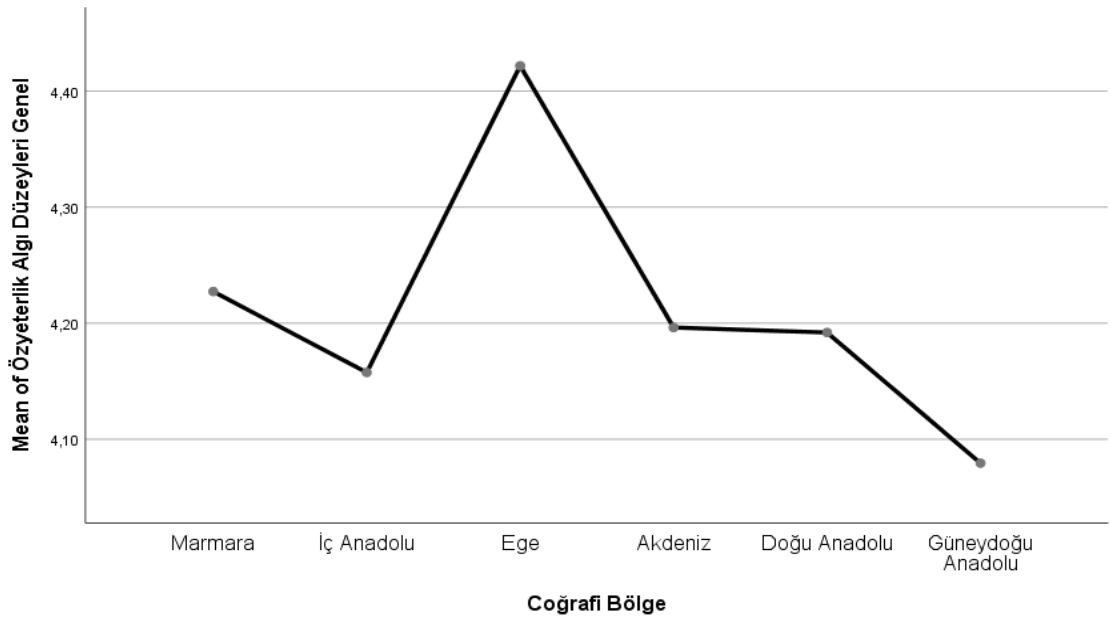
Grafik 5: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Yaşanılan Coğrafi Bölge Değişkenine ve Yaşam ve Kariyer Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği

Grafik 6: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algi Düzeylerinin Yaşanılan Coğrafi Bölge Değişkenine ve Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği

Grafik 7: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algi Düzeylerinin Yaşanılan Coğrafi Bölge Değişkenine ve Özyeterlik Genel Algı Düzeyine Göre Durumunun Çizgi Grafiği

Yukarıdaki tablo ve grafiklerde; ölçek alt boyutlarının yaşanılan coğrafi bölge değişkenine göre karşılaştırma sonuçları verilmiştir.

Buna göre bakıldığında öğrenme ve yenilenme becerileri; yaşam ve kariyer becerileri; bilgi, medya ve teknoloji alt boyutu puanlarında, yaşanılan coğrafi bölge değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenememiştir ($p>0,05$). Bu durum, ölçek toplam ve alt boyut puanlarının yaşanılan coğrafi bölge değişkeninden etkilenmediği şeklinde ifade edilebilir.

Türkçe öğretmeni adaylarının özyeterlik algı düzeylerinin geneline bakıldığında ise Ege Bölgesi'nde yaşayan Türkçe öğretmeni adaylarının özyeterlik algılarının diğer bölgelerde yaşayanlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durumda Ege Bölgesi'nde yaşayan Türkçe öğretmeni adaylarının diğer bölgelerde yaşayan Türkçe öğretmeni adaylarına göre kendilerini 21. yüzyıl becerileri açısından daha yeterli gördükleri yorumunu yapabiliriz.

4.1.3. Türkçe Öğretmeni Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algı Düzeylerinin Yaşanılan Yerleşim Yeri Değişkenine Göre Durumu

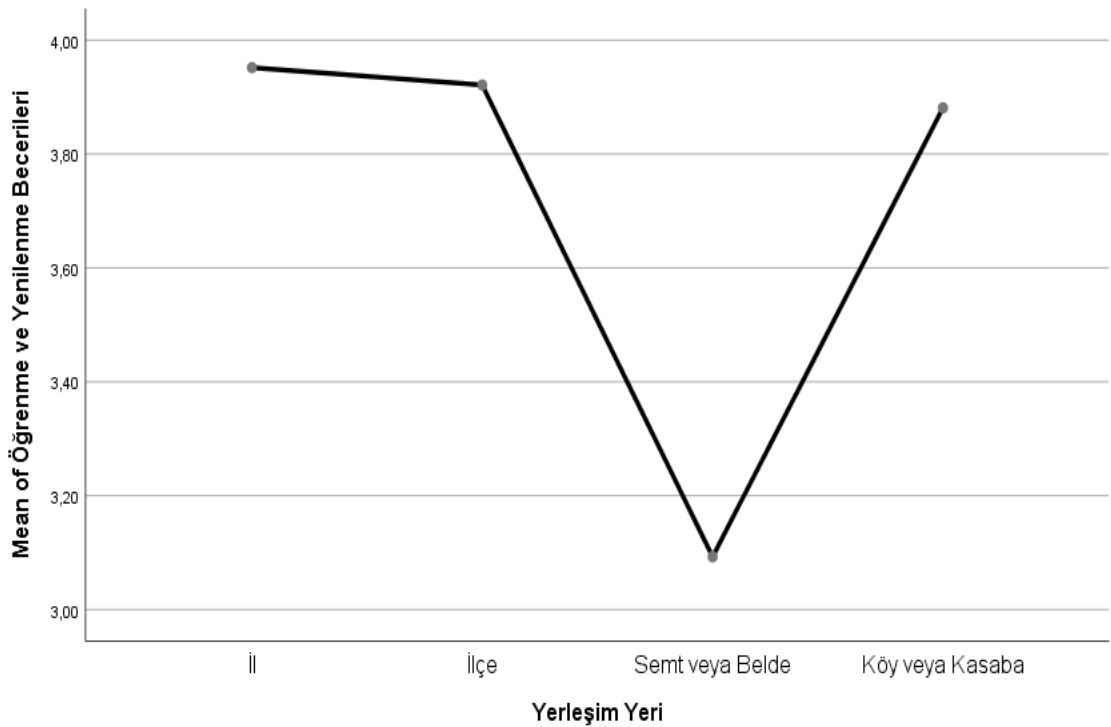
Araştırmanın “Türkçe öğretmen adaylarının özyeterlik algı düzeylerinde yaşadıkları yerleşim yeri açısından bir farklılık var mıdır?” alt amacına yönelik t-testi yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 4, Grafik 8, Grafik 9, Grafik 10 ve Grafik 11’de verilmiştir.

Tablo 4: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Yaşanılan Yerleşim Yeri Değişkenine Göre Durumu

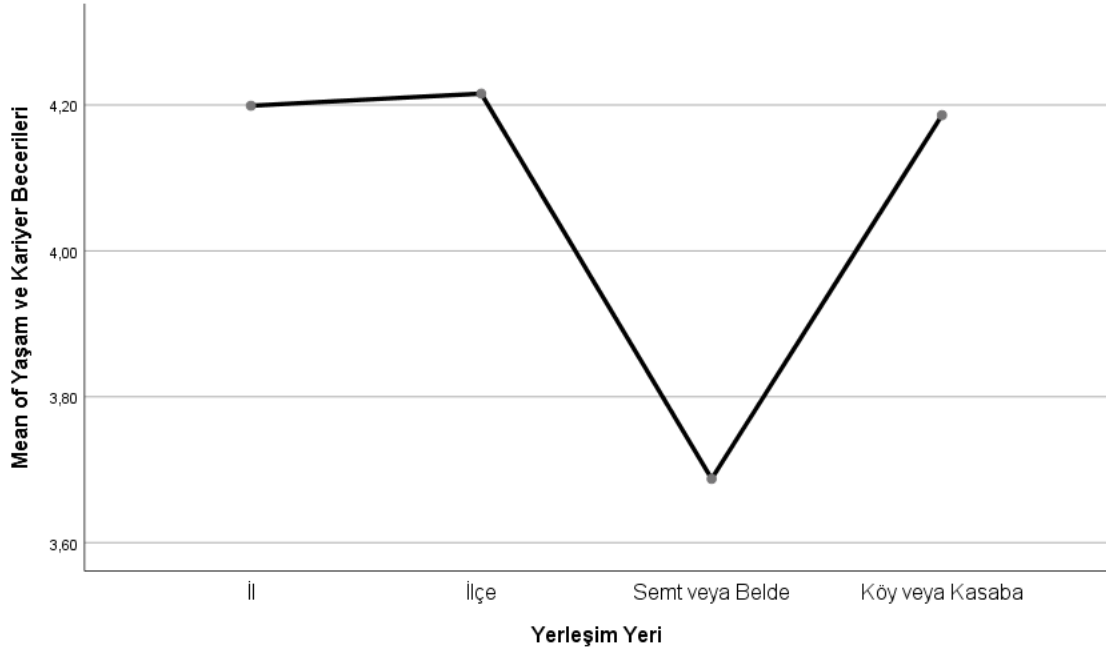
		N	Mean	Std. Dev.	Min.	Max.	F	*p.
Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	İl	163	3,9516a	,53126	2,17	5,00	2,771	,042
	İlçe	69	3,9211a	,51541	2,39	5,00		
	Semt veya Belde	3	3,0926b	,27962	2,83	3,39		
	Köy veya Kasaba	42	3,8810a	,51353	2,89	5,00		
	Total	277	3,9240	,52830	2,17	5,00		

Yaşam ve Kariyer Becerileri	İl	163	4,1990	,41899	2,75	4,88	1,702	,167
	İlçe	69	4,2156	,37030	3,19	4,94		
	Semt veya Belde	3	3,6875	,22535	3,44	3,88		
	Köy veya Kasaba	42	4,1860	,36062	3,13	4,94		
	Total	277	4,1956	,39930	2,75	4,94		
Bilgi Medya ve Teknoloji Becerileri	İl	163	4,4110a	,52736	2,88	5,00	3,248	,022
	İlçe	69	4,2572ab	,50589	3,25	5,00		
	Semt veya Belde	3	3,8333b	1,13422	2,63	4,88		
	Köy veya Kasaba	42	4,1815ab	,73002	1,00	5,00		
	Total	277	4,3317	,57098	1,00	5,00		
Özyeterlik Algı Düzeyleri Genel	İl	163	4,1872a	,39292	2,81	4,92	3,575	,014
	İlçe	69	4,1313a	,35697	3,44	4,84		
	Semt veya Belde	3	3,5378b	,36403	3,14	3,86		
	Köy veya Kasaba	42	4,0828a	,37801	3,19	4,83		
	Total	277	4,1504	,38712	2,81	4,92		

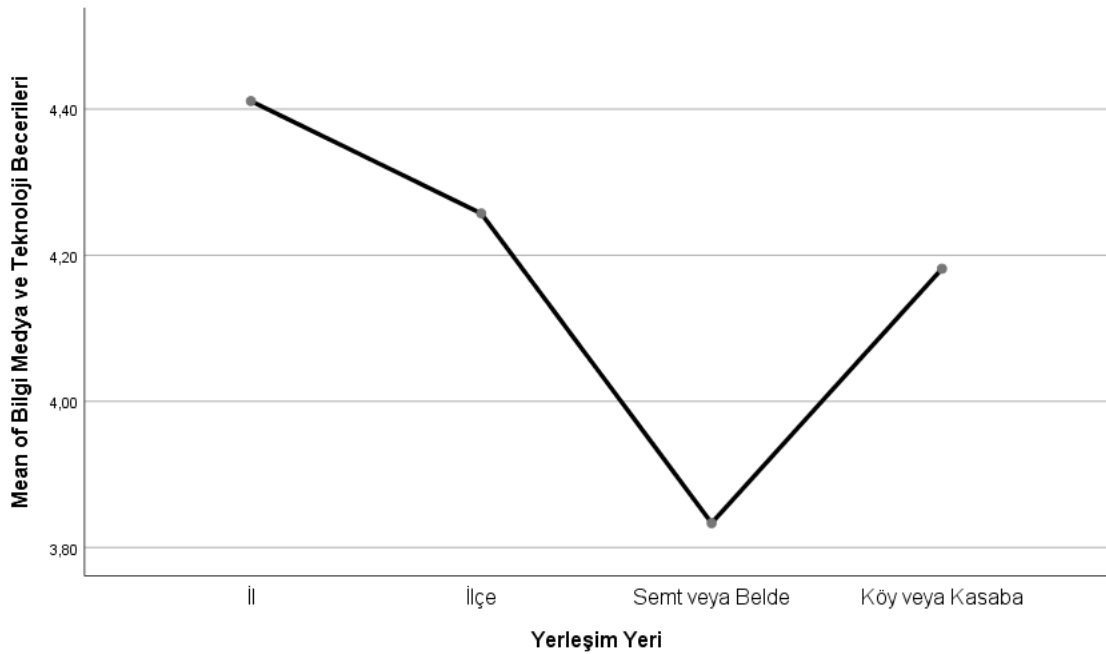
Grafik 8: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Yaşanılan Yerleşim Yeri Değişkenine ve Öğrenme ve Yenilenme Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği

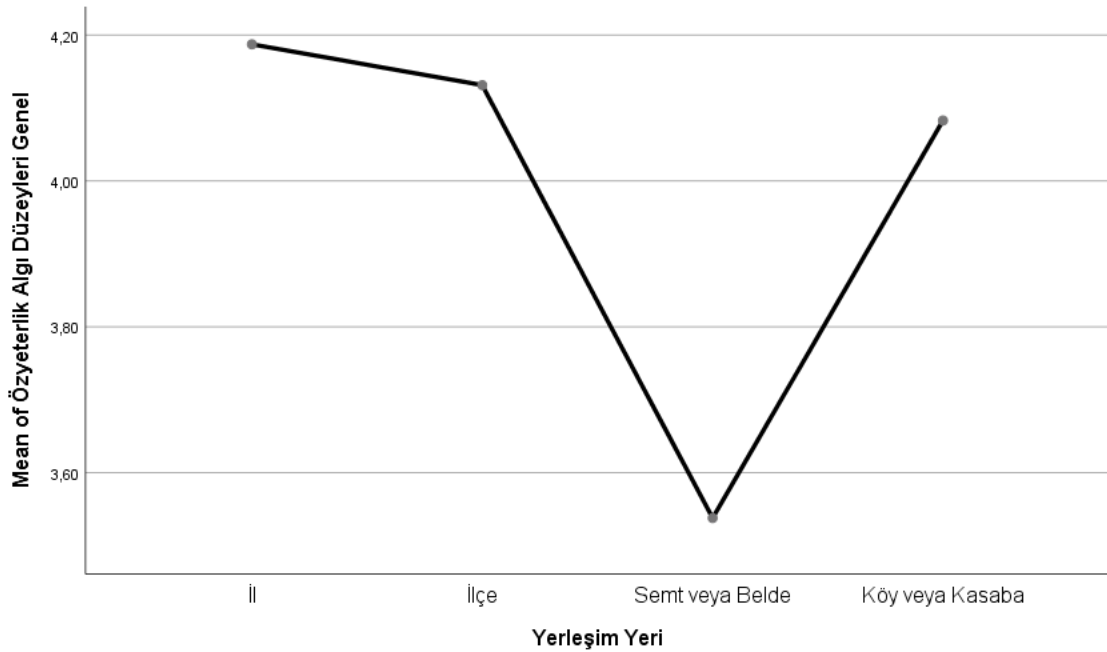
Grafik 9: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Yaşanılan Yerleşim Yeri Değişkenine ve Yaşam ve Kariyer Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği

Grafik 10: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Yaşanılan Yerleşim Yeri Değişkenine ve Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği

Grafik 11: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Yaşanılan Yerleşim Yeri Değişkenine ve Özyeterlik Genel Algı Düzeyine Göre Durumunun Çizgi Grafiği

Yukarıdaki tablo ve grafiklerde; ölçek alt boyutlarının yaşanılan yerleşim yeri değişkenine göre karşılaştırma sonuçları verilmiştir. Burada, farkı oluşturan yerleşim yerleri küçük harfler ile gösterilmiştir. Buna göre bakıldığında; öğrenme ve yenilenme becerileri alt boyutu puanında, yaşanılan yerleşim yeri değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir ($p=0,042$). Semt veya beldede oturanlar öğrenme ve yenilenme becerileri puanı daha düşük bulunarak farkı oluşturan grup olmuştur. Bu sonuçlar doğrultusunda, il, ilçe, köy ve kasaba gruplarının öğrenme ve yenilenme düzeylerinin semt veya belde grubu düzeylerinden daha yüksek olduğu yorumu yapılabilir.

Benzer şekilde; bilgi medya ve teknoloji becerileri alt boyutu puanında da yaşanılan yerleşim yeri değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir ($p=0,022$). İl merkezinde oturanların bilgi medya ve teknoloji becerileri puanı, semt veya beldede oturanlara göre daha düşük bulunarak farkı oluşturmıştır. Bu durumda, semt veya beldede oturan katılımcıların bilgi medya ve teknoloji düzeylerinin il merkezinde bulunan katılımcılara göre daha yüksek olduğunu söyleyebiliriz.

Bir diğer alt boyut olan özyeterlik algı düzeyleri genel ölçek puanında, yaşanan yerleşim yeri değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir ($p=0,014$). Burada; semt veya beldede oturanların özyeterlik algı düzeyleri genel ölçek puanı daha düşük bulunarak farkı oluşturan grup olmuştur. İl, ilçe, köy veya kasaba gruplarının öz yeterlik algı düzeylerinin semt veya belde grubunun öz yeterlik algı düzeylerinden yüksek olduğunu söyleyebiliriz.

Buna karşın; yaşam ve kariyer becerileri alt boyutu puanında, yaşanan yerleşim yeri değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenememiştir ($p>0,05$).

Türkçe öğretmeni adaylarının özyeterlik algı düzeylerinin geneline bakıldığında ise semt ya da beldede yaşayan Türkçe öğretmeni adaylarının özyeterlik algılarının diğer yerleşim yerlerinde yaşayanlara göre daha düşük olduğu gözlemlenmektedir. Bu durumda semt ya da beldede yaşayan öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri hususunda kendilerini diğer yerleşim yerlerinde yaşayanlara göre daha yetersiz gördüğü ifade edilebilir.

4.1.4. Türkçe Öğretmeni Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algı Düzeylerinin Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Durumu

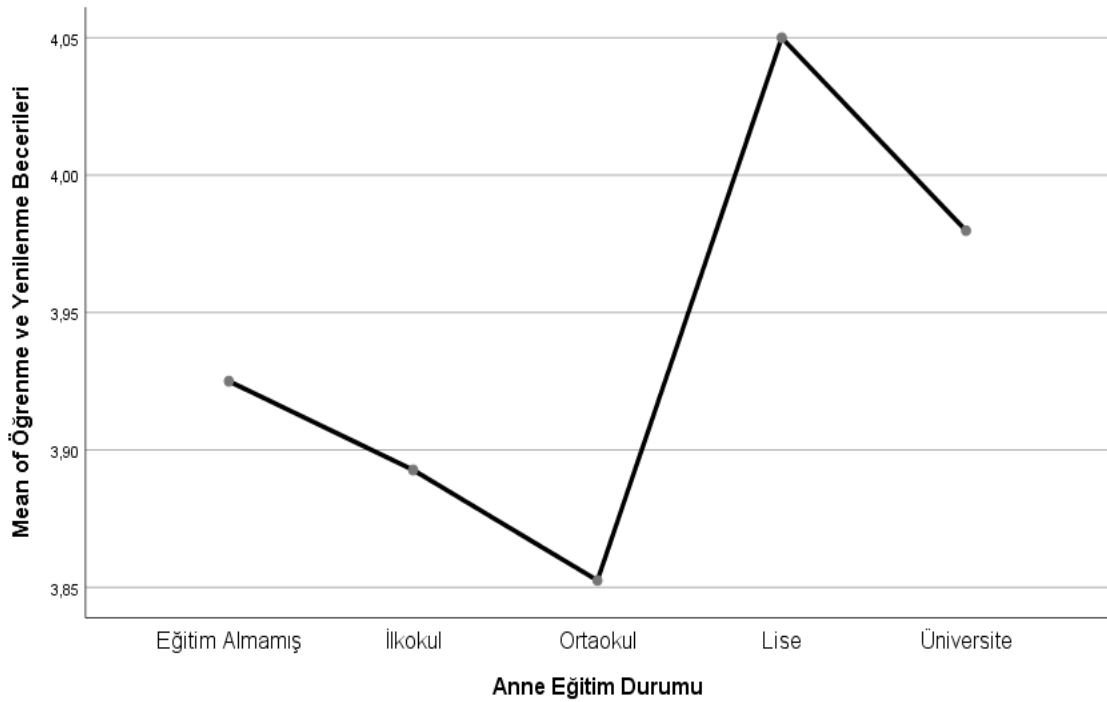
Araştırmanın “Türkçe öğretmeni adaylarının özyeterlik algı düzeylerinde anne eğitim durumunun ne olduğu bir farklılık oluşturmuş mudur?” alt amacına yönelik t-testi yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 5, Grafik 12, Grafik 13, Grafik 14 ve Grafik 15’de verilmiştir.

Tablo 5: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Durumu

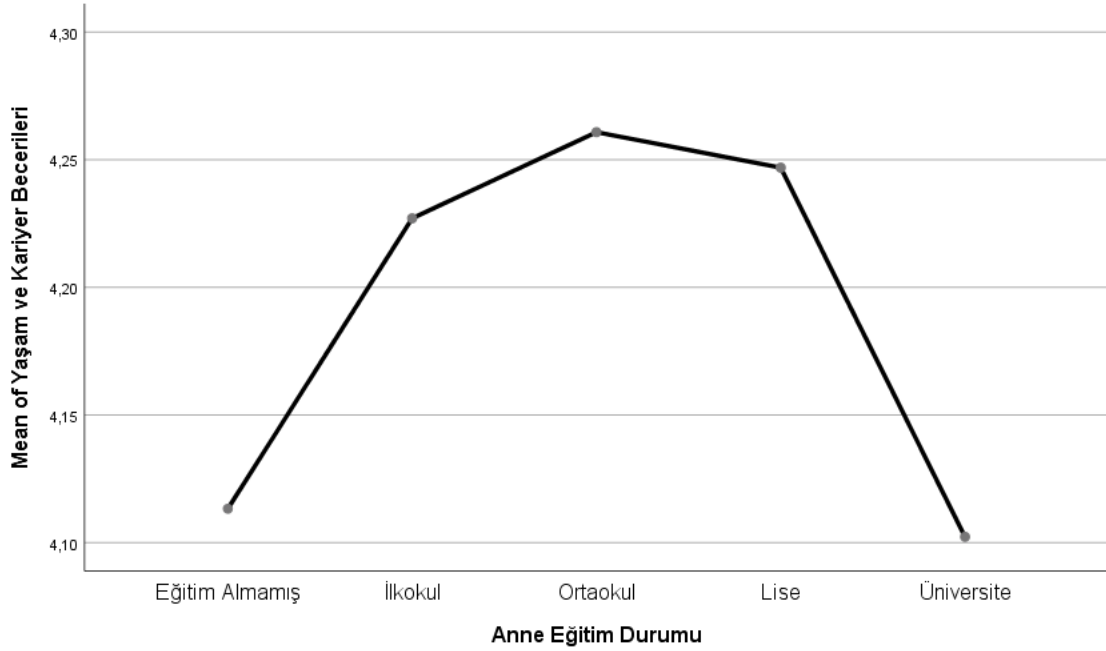
		N	Mean	Std. Dev.	Min.	Max.	F	*p.
Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	Eğitim Almamış	80	3,9250	,56767	2,67	5,00	,833	,505
	İlkokul	117	3,8927	,52965	2,17	5,00		
	Ortaokul	29	3,8525	,56466	2,39	4,72		
	Lise	40	4,0500	,37780	2,83	4,94		
	Üniversite	11	3,9798	,60055	3,28	5,00		
	Total	277	3,9240	,52830	2,17	5,00		

Yaşam ve Kariyer Becerileri	Eğitim Almamış	80	4,1133	,45691	2,81	4,81	1,552	,188
	İlkokul	117	4,2270	,39088	2,75	4,94		
	Ortaokul	29	4,2608	,29079	3,75	4,75		
	Lise	40	4,2469	,33730	3,69	4,94		
	Üniversite	11	4,1023	,44745	3,50	4,81		
	Total	277	4,1956	,39930	2,75	4,94		
Bilgi Medya ve Teknoloji Becerileri	Eğitim Almamış	80	4,2125ab	,62211	1,00	5,00	2,505	,042
	İlkokul	117	4,3600ab	,54860	2,63	5,00		
	Ortaokul	29	4,3707ab	,54125	2,63	5,00		
	Lise	40	4,5188a	,45163	3,00	5,00		
	Üniversite	11	4,1136b	,71688	3,25	5,00		
	Total	277	4,3317	,57098	1,00	5,00		
Özyeterlik Algı Düzeyleri Genel	Eğitim Almamış	80	4,0836	,43283	3,19	4,88	1,756	,138
	İlkokul	117	4,1599	,37193	2,81	4,83		
	Ortaokul	29	4,1613	,32717	3,14	4,63		
	Lise	40	4,2719	,31032	3,44	4,92		
	Üniversite	11	4,0652	,52173	3,59	4,84		
	Total	277	4,1504	,38712	2,81	4,92		

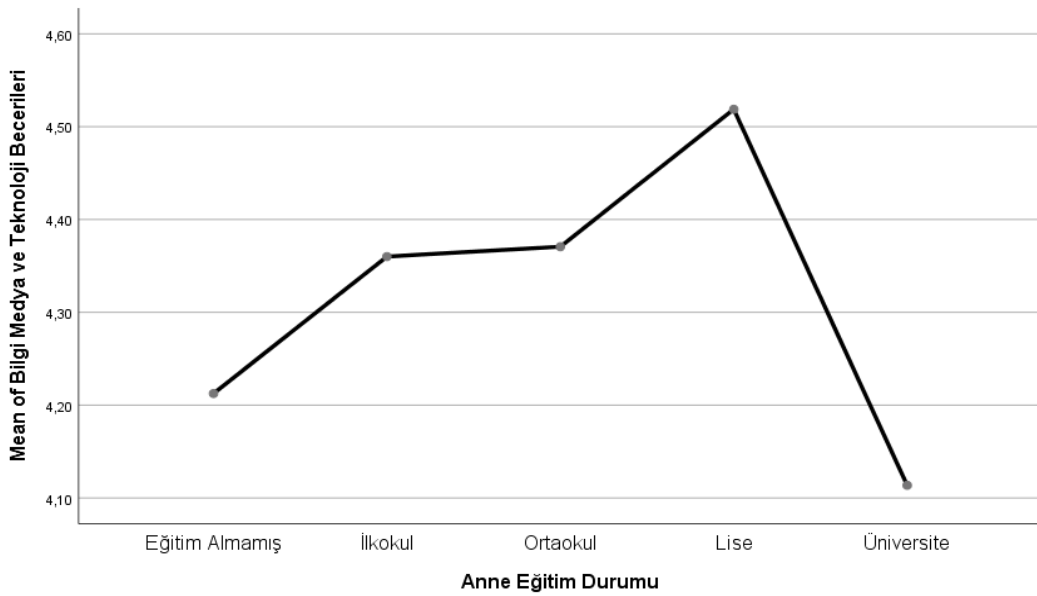
Grafik 12: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Anne Eğitim Durumu Değişkenine ve Öğrenme ve Yenilenme Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği

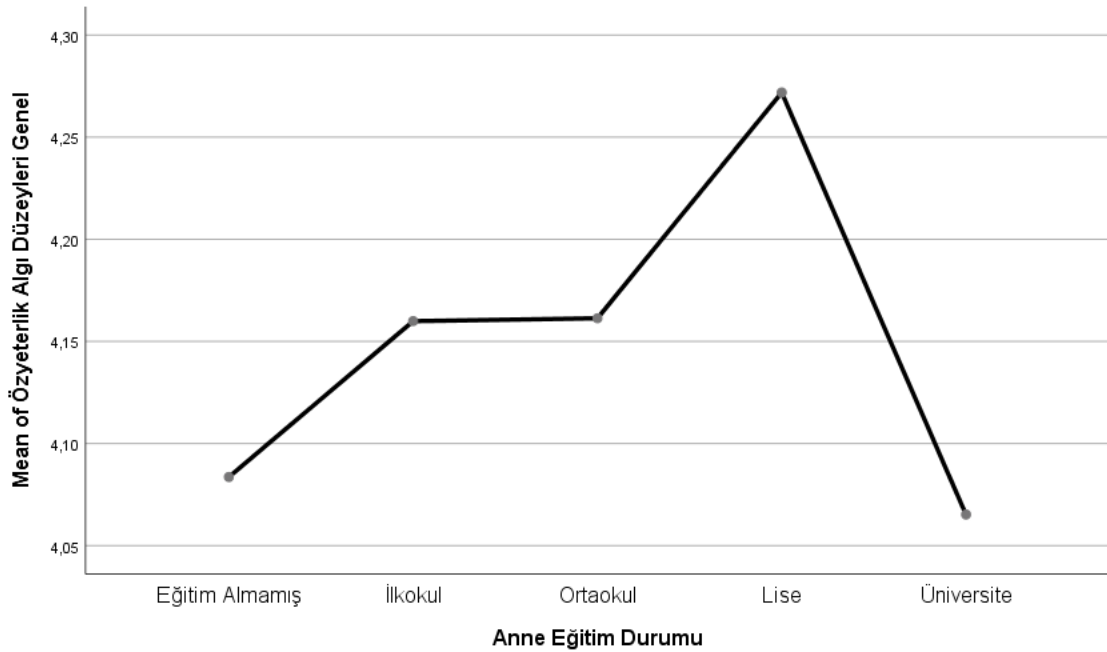
Grafik 13: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algi Düzeylerinin Anne Eğitim Durumu Değişkenine ve Yaşam ve Kariyer Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği

Grafik 14: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algi Düzeylerinin Anne Eğitim Durumu Değişkenine ve Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği

Grafik 15: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Anne Eğitim Durumu Değişkenine ve Özyeterlik Genel Algı Düzeyine Göre Durumunun Çizgi Grafiği

Yukarıdaki tablo ve grafiklerde; ölçek alt boyutlarının anne eğitim durumu değişkenine göre karşılaştırma sonuçları verilmiştir. Bilgi, medya ve teknoloji becerileri alt boyutu puanında, anne eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir ($p=0,042$). Anne eğitim düzeyi lise olanların bilgi medya ve teknoloji becerileri puanı, anne eğitim düzeyi üniversite olanlara göre daha yüksek bulunarak farkı oluşturmuştur.

Buna karşın; öğrenme ve yenilenme becerileri ile yaşam ve kariyer becerileri alt boyu puanlarında, anne eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenememiştir ($p>0,05$).

Türkçe öğretmeni adaylarının özyeterlik algı düzeylerinin geneline bakıldığında ise anne eğitim durumu lise olan Türkçe öğretmeni adaylarının özyeterlik algılarının anne eğitim durumu eğitim almamış, ilkokul, ortaokul ya da üniversite olanlara göre daha yüksek olduğu gözlemlenmektedir. Bu durumda anne eğitim durumu lise olan Türkçe öğretmeni adaylarının diğerlerine göre kendilerini 21. yüzyıl becerileri açısından daha yeterli gördüğü yorumu yapılabilir.

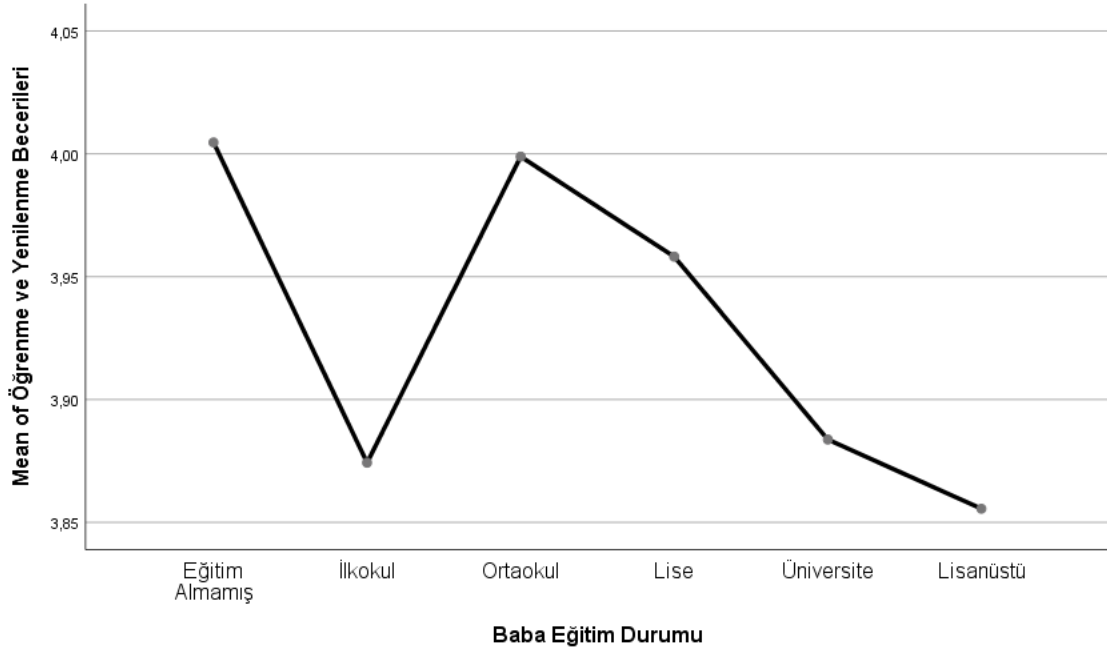
4.1.5. Türkçe Öğretmeni Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algı Düzeylerinin Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Durumu

Araştırmanın “Türkçe öğretmeni adaylarının özyeterlik algı düzeylerinde baba eğitim durumunun ne olduğu bir farklılık oluşturmuş mudur?” alt amacına yönelik t-testi yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 6, Grafik 16, Grafik 17, Grafik 18 ve Grafik 19’da verilmiştir.

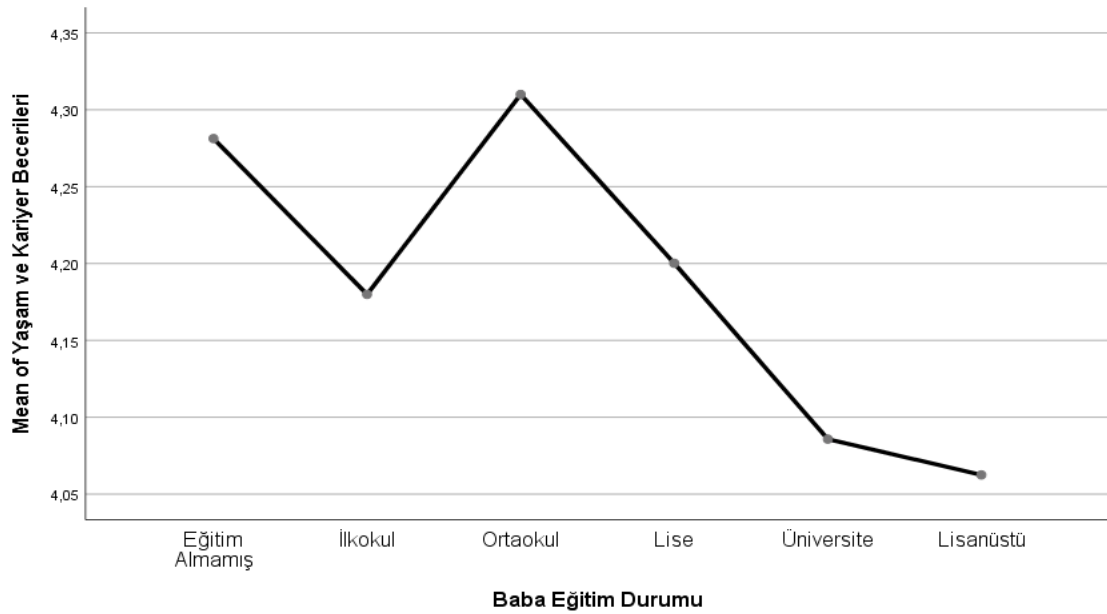
Tablo 6: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Durumu

		N	Mean	Std. Dev.	Min.	Max.	F	*p.
Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	Eğitim Almamış	12	4,0046	,57269	2,83	4,56	,548	,740
	İlkokul	99	3,8743	,56173	2,17	5,00		
	Ortaokul	49	3,9989	,56331	2,39	5,00		
	Lise	69	3,9581	,45128	2,17	5,00		
	Üniversite	43	3,8837	,50596	2,83	4,83		
	Lisansüstü	5	3,8556	,68898	3,33	5,00		
	Total	277	3,9240	,52830	2,17	5,00		
Yaşam ve Kariyer Becerileri	Eğitim Almamış	12	4,2813	,40461	3,31	4,75	1,731	,128
	İlkokul	99	4,1799	,39450	2,88	4,81		
	Ortaokul	49	4,3099	,39280	3,13	4,94		
	Lise	69	4,2002	,31426	3,38	4,94		
	Üniversite	43	4,0858	,51104	2,75	4,81		
	Lisansüstü	5	4,0625	,35355	3,75	4,50		
	Total	277	4,1956	,39930	2,75	4,94		
Bilgi Medya ve Teknoloji Becerileri	Eğitim Almamış	12	4,3750	,45851	3,50	5,00	1,306	,261
	İlkokul	99	4,2260	,64402	1,00	5,00		
	Ortaokul	49	4,4005	,54246	3,00	5,00		
	Lise	69	4,4076	,46110	2,88	5,00		
	Üniversite	43	4,3314	,60620	3,00	5,00		
	Lisansüstü	5	4,6000	,47104	3,88	5,00		
	Total	277	4,3317	,57098	1,00	5,00		
Özyeterlik Algı Düzeyleri Genel	Eğitim Almamış	12	4,2203	,36969	3,34	4,56	1,280	,273
	İlkokul	99	4,0934	,38845	3,14	4,84		
	Ortaokul	49	4,2364	,41256	3,26	4,92		
	Lise	69	4,1886	,32030	2,81	4,73		
	Üniversite	43	4,1003	,44567	2,96	4,78		
	Lisansüstü	5	4,1727	,39669	3,83	4,83		
	Total	277	4,1504	,38712	2,81	4,92		

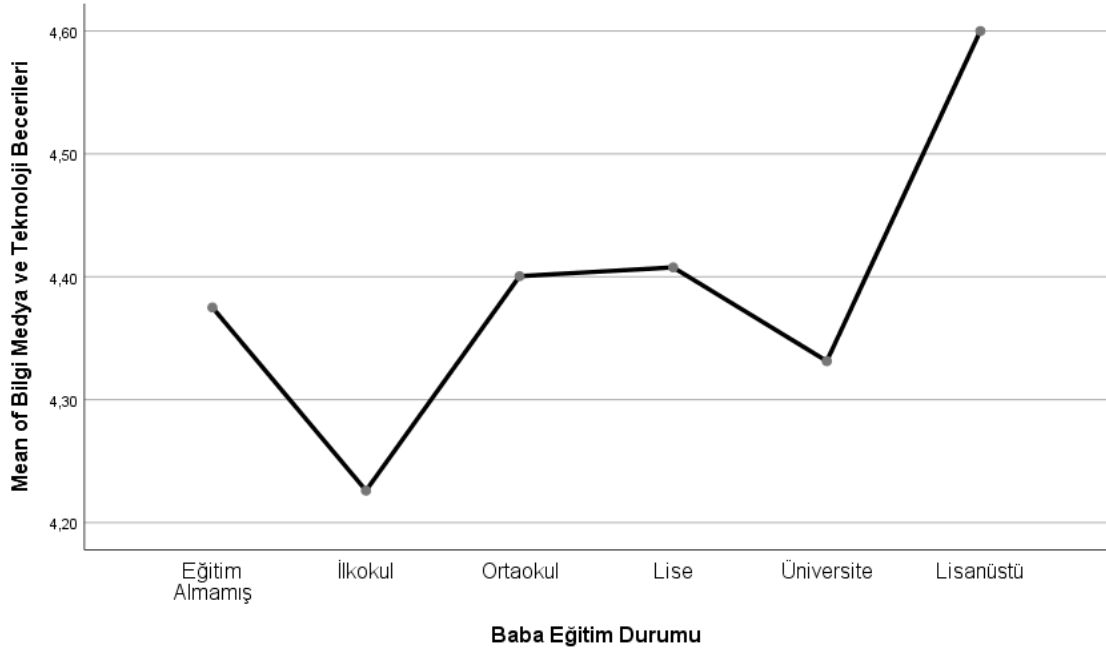
Grafik 16: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algi Düzeylerinin Baba Eğitim Durumu Değişkenine ve Öğrenme ve Yenilenme Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği

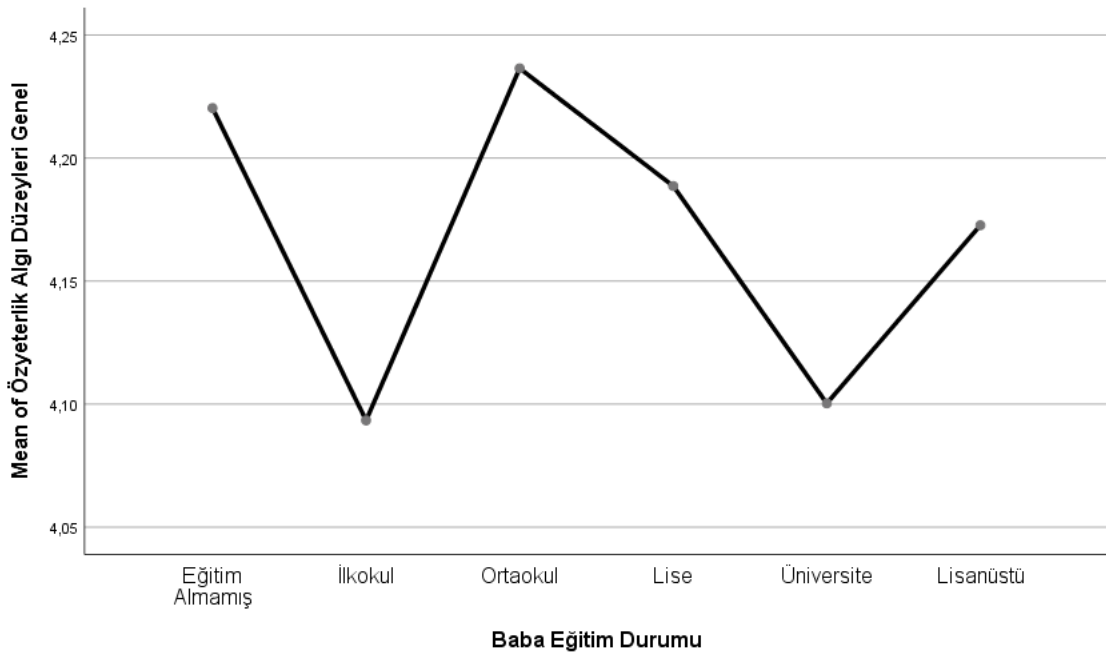
Grafik 17: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algi Düzeylerinin Baba Eğitim Durumu Değişkenine ve Yaşam ve Kariyer Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği

Grafik 18: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Baba Eğitim Durumu Değişkenine ve Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği

Grafik 19: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Baba Eğitim Durumu Değişkenine ve Özyeterlik Genel Algı Düzeyine Göre Durumunun Çizgi Grafiği

Yukarıdaki tablo ve grafiklerde; ölçek alt boyutlarının baba eğitim durumu değişkenine göre karşılaştırma sonuçları verilmiştir. Buna göre bakıldığında öğrenme ve yenilenme becerileri; yaşam ve kariyer becerileri; bilgi, medya ve teknoloji becerileri alt boyutu puanlarında, baba eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenememiştir ($p>0,05$). Başka bir ifadeyle; bu beceriler, baba eğitim durumundan etkilenmemektedir.

Türkçe öğretmeni adaylarının özyeterlik algı düzeylerinin geneline bakıldığında ise baba eğitim durumu ortaokul olan Türkçe öğretmeni adaylarının özyeterlik algılarının diğer Türkçe öğretmeni adaylarına göre bir nebze daha yüksek olduğu görülebilir.

4.1.6. Türkçe Öğretmeni Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algı Düzeylerinin Aile Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Durumu

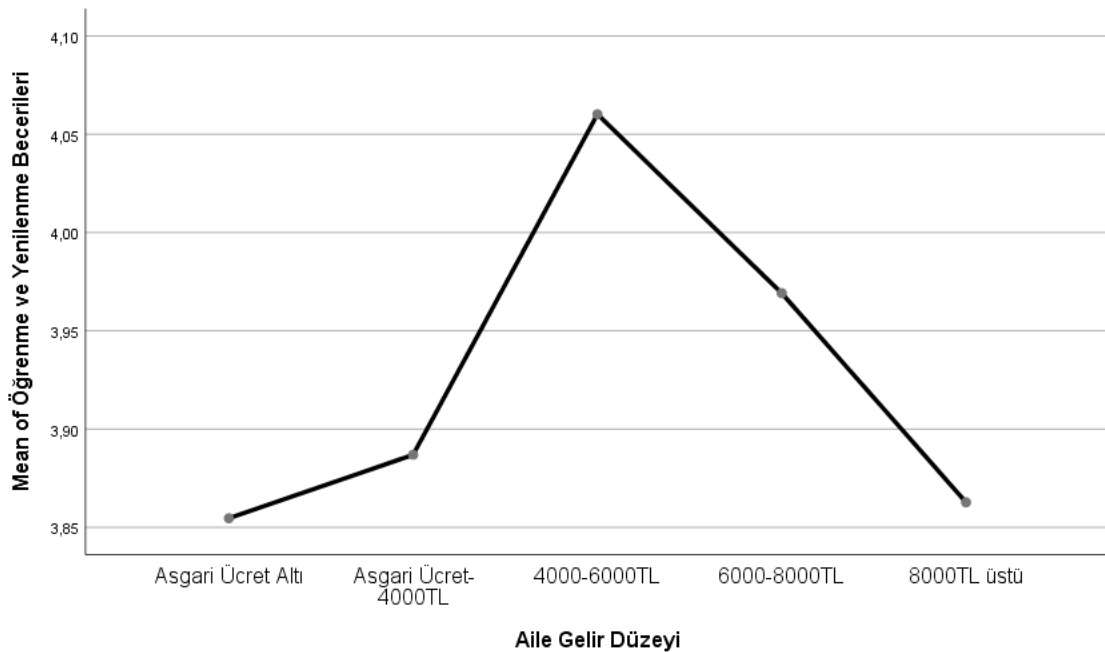
Araştırmanın “Türkçe öğretmeni adaylarının özyeterlik algı düzeylerinde ailelerinin gelir düzeyi etkili bir husus mudur?” alt amacına yönelik t-testi yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 7, Grafik 20, Grafik 21, Grafik 22 ve Grafik 23’de verilmiştir.

Tablo 7: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Aile Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Durumu

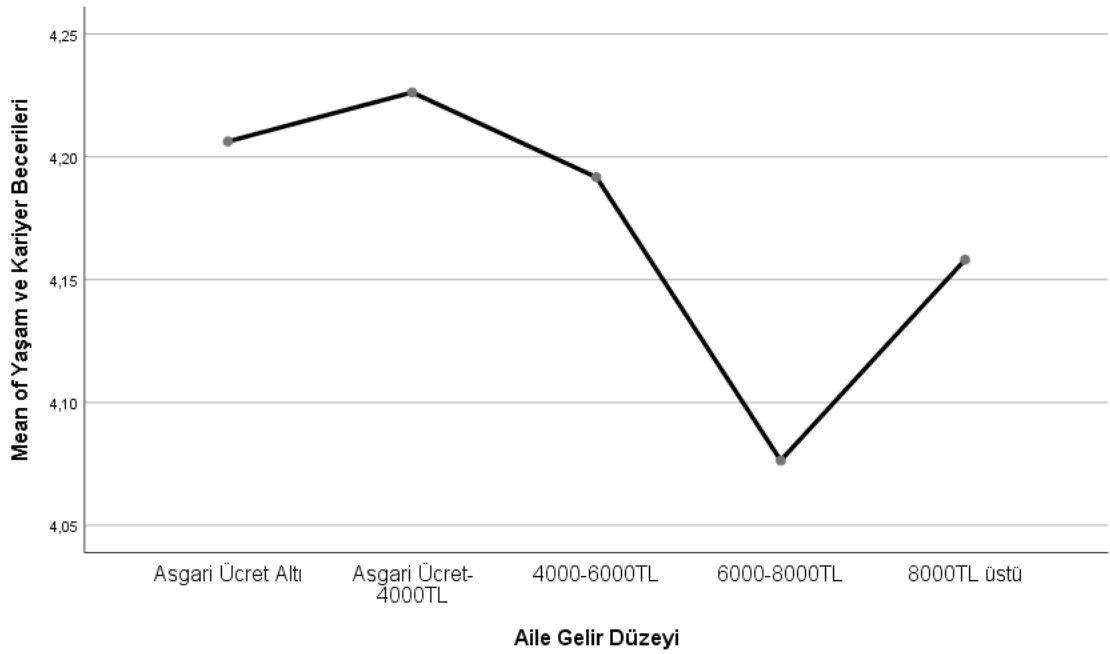
		N	Mean	Std. Dev.	Min.	Max.	F	*p.
Öğrenme Yenilenme Becerileri	Asgari Ücret Altı	60	3,8546	,62051	2,17	5,00	1,512	,199
	Asgari Ücret-4000TL	113	3,8869	,47980	2,39	5,00		
	4000-6000TL	60	4,0602	,52269	2,17	5,00		
	6000-8000TL	27	3,9691	,52214	2,94	5,00		
	8000TL üstü	17	3,8627	,47755	3,17	4,78		
	Total	277	3,9240	,52830	2,17	5,00		
Yaşam ve Kariyer Becerileri	Asgari Ücret Altı	60	4,2063	,40395	2,88	4,94	,815	,516
	Asgari Ücret-4000TL	113	4,2262	,36846	3,31	4,94		
	4000-6000TL	60	4,1917	,42931	2,81	4,75		
	6000-8000TL	27	4,0764	,44611	2,75	4,81		
	8000TL üstü	17	4,1581	,40331	3,50	4,81		

	Total	277	4,1956	,39930	2,75	4,94		
Bilgi Medya ve Teknoloji Becerileri	Asgari Ücret Altı	60	4,2688	,65006	1,00	5,00	,676	,609
	Asgari Ücret-4000TL	113	4,3142	,53871	2,63	5,00		
	4000-6000TL	60	4,3542	,59222	2,88	5,00		
	6000-8000TL	27	4,4769	,50602	3,13	5,00		
	8000TL üstü	17	4,3603	,51894	3,50	5,00		
	Total	277	4,3317	,57098	1,00	5,00		
Özyeterlik Algı Düzeyleri Genel	Asgari Ücret Altı	60	4,1099	,38866	3,19	4,75	,480	,750
	Asgari Ücret-4000TL	113	4,1424	,36583	3,14	4,84		
	4000-6000TL	60	4,2020	,43144	2,81	4,88		
	6000-8000TL	27	4,1741	,39799	2,96	4,92		
	8000TL üstü	17	4,1270	,35975	3,59	4,76		
	Total	277	4,1504	,38712	2,81	4,92		

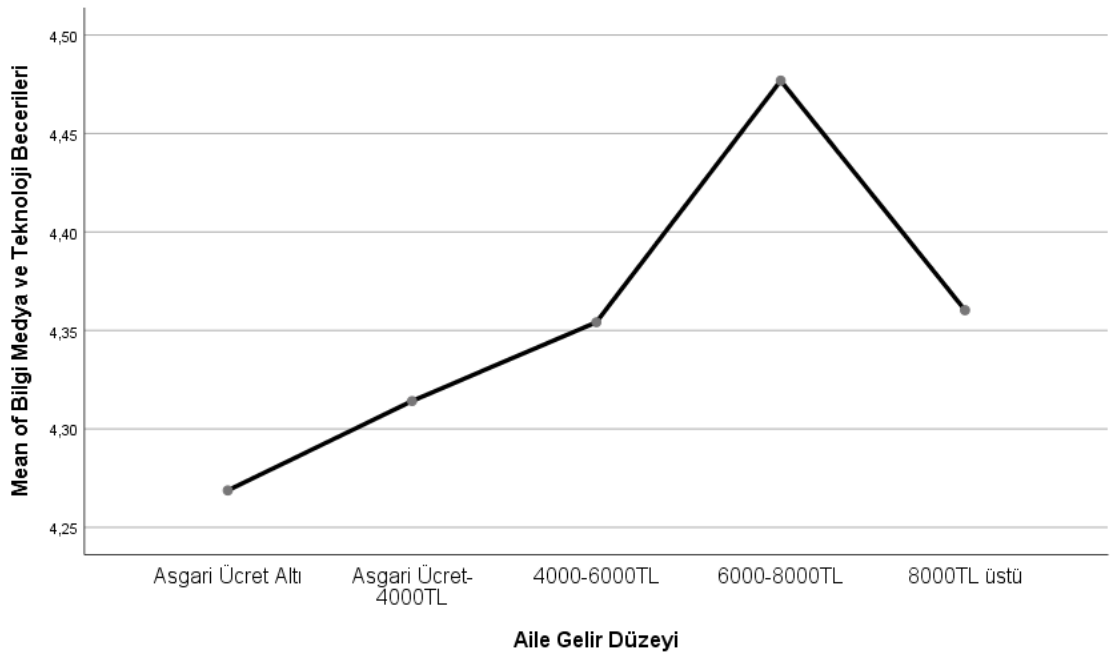
Grafik 20: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Aile Gelir Düzeyi Değişkenine ve Öğrenme ve Yenilenme Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği

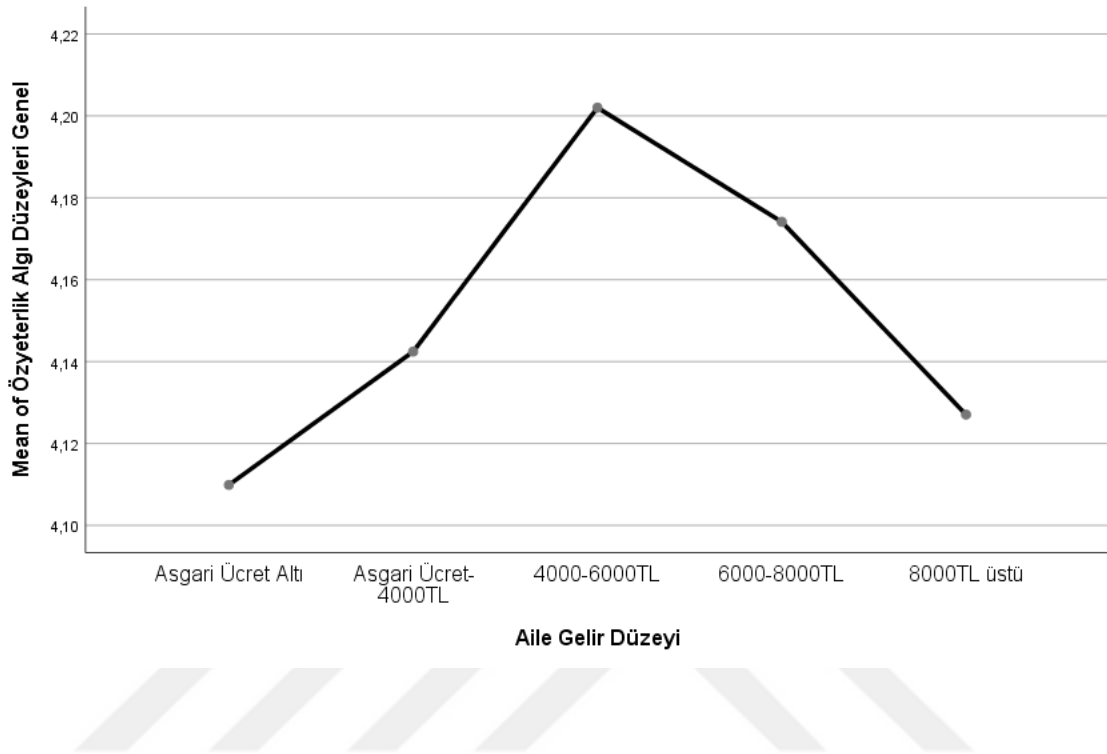
Grafik 21: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Aile Gelir Düzeyi Değişkenine ve Yaşam ve Kariyer Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği

Grafik 22: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Aile Gelir Düzeyi Değişkenine ve Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği

Grafik 23: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Aile Gelir Düzeyi Değişkenine ve Özyeterlik Genel Algı Düzeyine Göre Durumunun Çizgi Grafiği

Yukarıdaki tablo ve grafiklerde; ölçek alt boyutlarının aile gelir düzeyi değişkenine göre karşılaştırma sonuçları verilmiştir. Buna göre bakıldığında öğrenme ve yenilenme becerileri; yaşam ve kariyer becerileri; bilgi, medya ve teknoloji becerileri alt boyutu puanlarında, aile gelir düzeyi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenememiştir ($p>0,05$). Başka bir ifadeyle bu beceriler, aile gelir düzeyi değişkeninden etkilenmemektedir.

Türkçe öğretmeni adaylarının özyeterlik algı düzeylerinin geneline bakıldığında ise aile gelir düzeyi 4000-6000 TL olan Türkçe öğretmeni adaylarının özyeterlik algılarının diğer gelir düzeylerine sahip Türkçe öğretmeni adaylarına göre daha yüksek olduğu görülebilir.

4.1.7. Türkçe Öğretmeni Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algı Düzeylerinin Mezun Olunan Lise Türü Değişkenine Göre Durumu

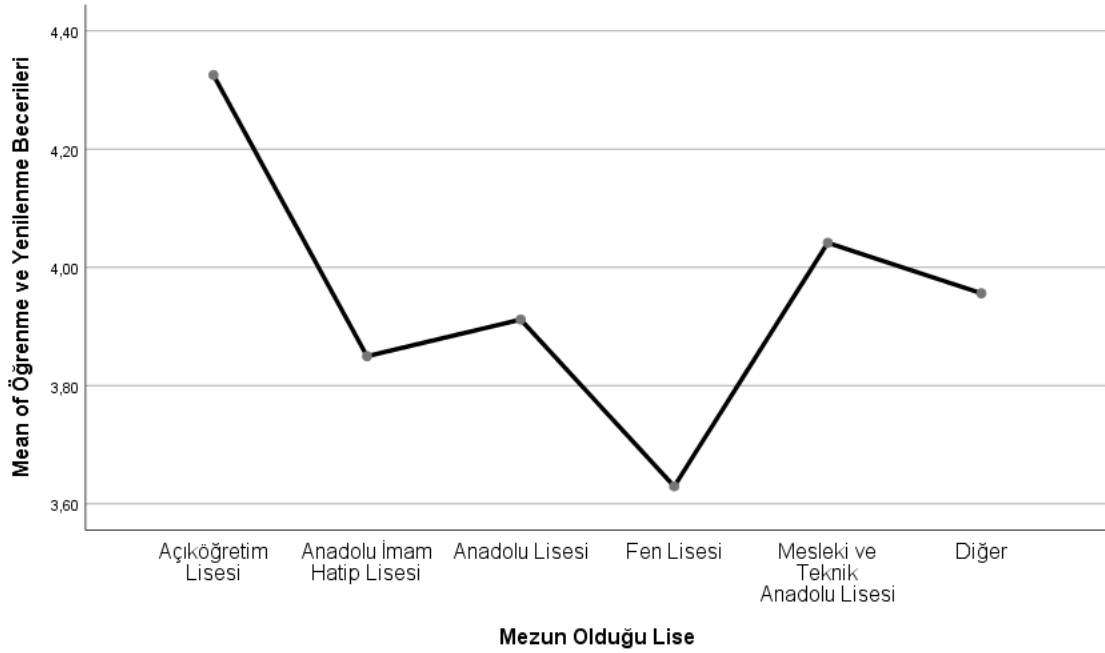
Araştırmanın “Türkçe öğretmeni adaylarının özyeterlik algı düzeylerinde hangi lise türünden mezun oldukları açısından bir farklılık var mıdır?” alt amacına yönelik t-testi yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 8, Grafik 24, Grafik 25, Grafik 26 ve Grafik 27’de verilmiştir.

Tablo 8: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Mezun Olunan Lise Türü Değişkenine Göre Durumu

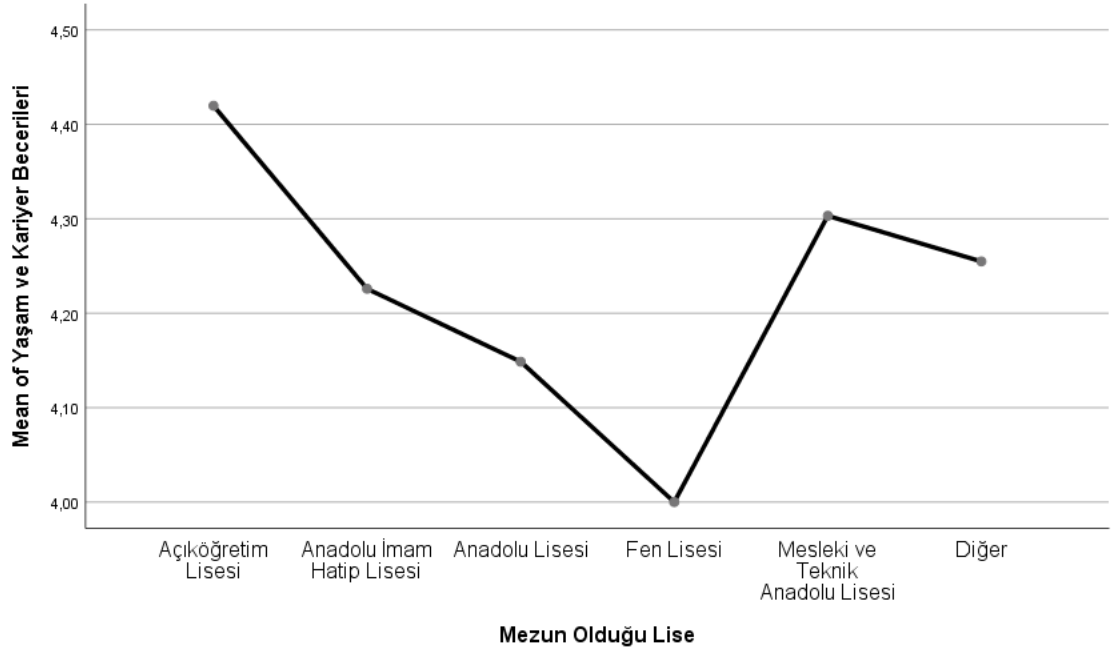
		N	Mean	Std. Dev.	Min.	Max.	F	*p.
Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	Açık öğretim Lisesi	7	4,3254	,26142	4,00	4,56	1,626	,153
	Anadolu İmam Hatip Lisesi	44	3,8497	,51972	2,17	5,00		
	Anadolu Lisesi	148	3,9118	,51148	2,39	5,00		
	Fen Lisesi	6	3,6296	,25010	3,33	3,89		
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	20	4,0417	,43591	2,83	4,67		
	Diğer	52	3,9562	,63222	2,17	5,00		
	Total	277	3,9240	,52830	2,17	5,00		
Yaşam ve Kariyer Becerileri	Açık öğretim Lisesi	7	4,4196	,19336	4,19	4,63	1,730	,128
	Anadolu İmam Hatip Lisesi	44	4,2259	,29042	3,31	4,69		
	Anadolu Lisesi	148	4,1486	,42860	2,75	4,94		
	Fen Lisesi	6	4,0000	,51841	3,44	4,63		
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	20	4,3031	,31432	3,63	4,75		
	Diğer	52	4,2548	,40990	3,31	4,94		
	Total	277	4,1956	,39930	2,75	4,94		
Bilgi Medya ve Teknoloji Becerileri	Açık öğretim Lisesi	7	4,0357	,54350	3,50	4,63	,799	,551
	Anadolu İmam Hatip Lisesi	44	4,2898	,47753	3,13	5,00		
	Anadolu Lisesi	148	4,3201	,62291	1,00	5,00		

	Fen Lisesi	6	4,3958	,39065	3,88	5,00		
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	20	4,4875	,42515	3,50	5,00		
	Diğer	52	4,3726	,55764	2,88	5,00		
	Total	277	4,3317	,57098	1,00	5,00		
Özyeterlik Algı Düzeyleri Genel	Açık öğretim Lisesi	7	4,2603	,20930	3,90	4,54		
	Anadolu İmam Hatip Lisesi	44	4,1218	,29902	3,43	4,78		
	Anadolu Lisesi	148	4,1268	,39998	2,96	4,92		
	Fen Lisesi	6	4,0085	,32483	3,72	4,50		
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	20	4,2774	,34299	3,32	4,70		
	Diğer	52	4,1945	,44779	2,81	4,84		
	Total	277	4,1504	,38712	2,81	4,92		

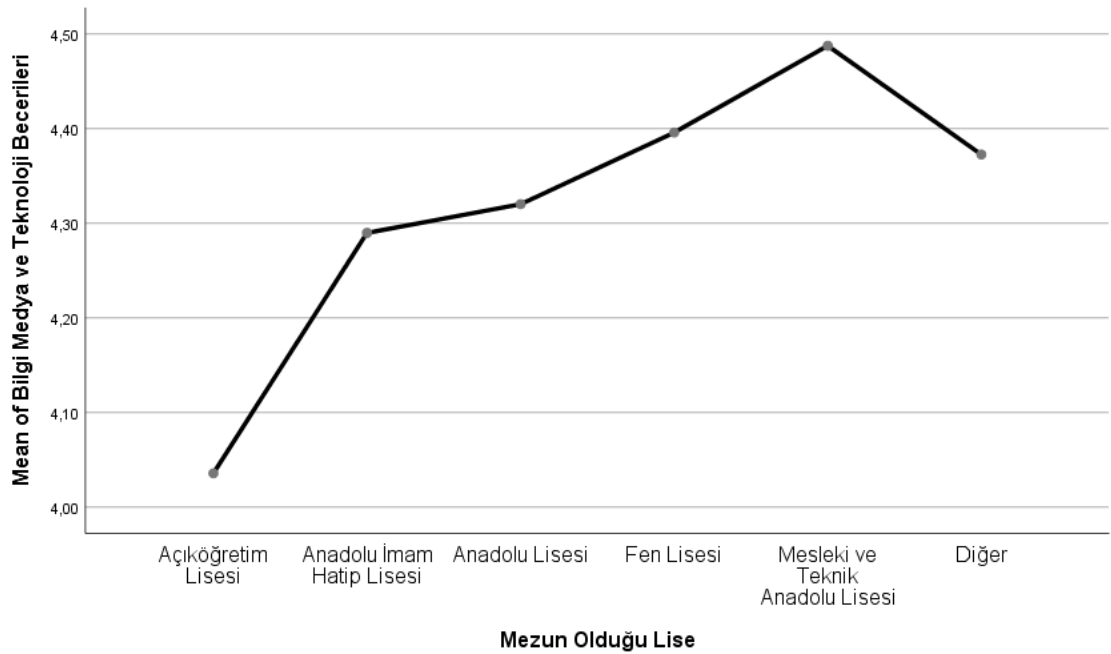
Grafik 24: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Mezun Olunan Lise Türü Değişkenine ve Öğrenme ve Yenilenme Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği

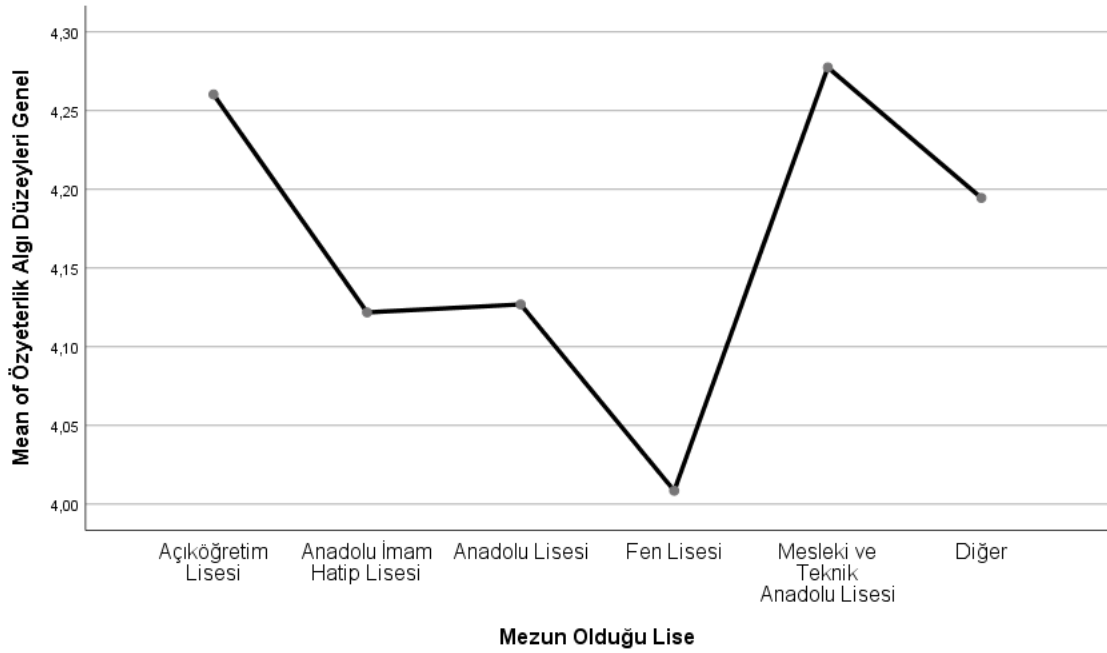
Grafik 25: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Mezun Olunan Lise Türü Değişkenine ve Yaşam ve Kariyer Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği

Grafik 26: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Mezun Olunan Lise Türü Değişkenine ve Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği

Grafik 27: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Mezun Olunan Lise Türü Değişkenine ve Özyeterlik Genel Algı Düzeyine Göre Durumunun Çizgi Grafiği

Yukarıdaki tablo ve grafiklerde; ölçek alt boyutlarının mezun olunan lise türü değişkenine göre karşılaştırma sonuçları verilmiştir. Buna göre bakıldığında öğrenme ve yenilenme becerileri; yaşam ve kariyer becerileri; bilgi, medya ve teknoloji becerileri alt boyutu puanlarında, mezun olunan lise türü değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenememiştir ($p>0,05$). Bu beceriler mezun olunan lise türü değişkeninden etkilenmemektedir.

Türkçe öğretmeni adaylarının özyeterlik algı düzeylerinin geneline bakıldığında ise Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinden mezun olan Türkçe öğretmeni adaylarının özyeterlik algılarının diğer lise türlerinden mezun olanlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durumda Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinden mezun olan Türkçe öğretmeni adaylarının diğer lise türlerinden mezun olanlara göre kendilerini 21. yüzyıl becerileri açısından daha yeterli gördükleri ifade edilebilir.

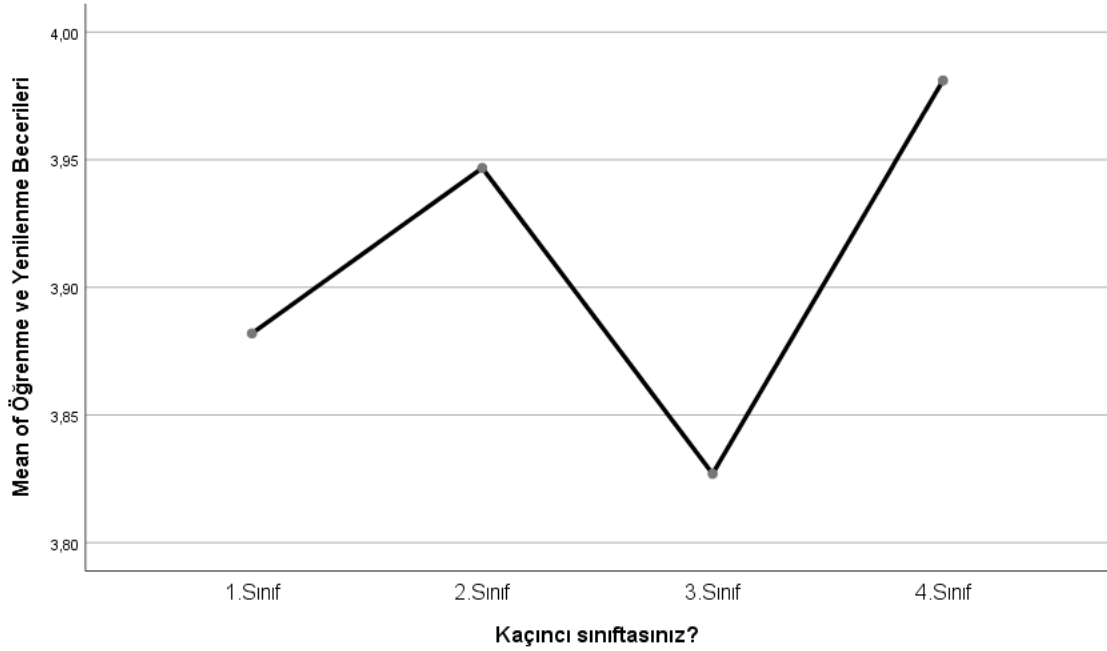
4.1.8. Türkçe Öğretmeni Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algı Düzeylerinin Sınıf Seviyesi Değişkenine Göre Durumu

Araştırmanın “Türkçe öğretmeni adaylarının özyeterlik algı düzeylerinde lisans eğitimlerinin kaçınıcı sınıfında oldukları bir farklılık oluşturmuş mudur?” alt amacına yönelik t-testi yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 9, Grafik 28, Grafik 29, Grafik 30 ve Grafik 31’de verilmiştir.

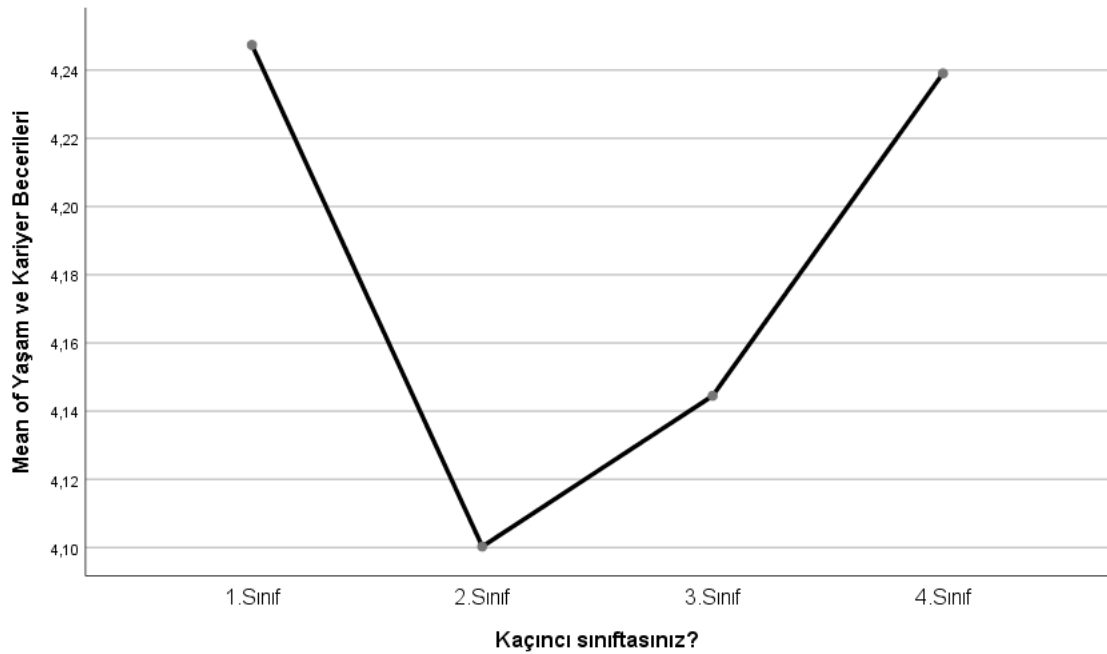
Tablo 9: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Sınıf Seviyesi Değişkenine Göre Durumu

		N	Mean	Std. Dev.	Min.	Max.	F	*p.
Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	1.Sınıf	48	3,8819	,47634	2,67	4,78	1,287	,279
	2.Sınıf	48	3,9468	,47708	2,83	4,83		
	3.Sınıf	61	3,8270	,64239	2,17	5,00		
	4.Sınıf	120	3,9810	,50073	2,83	5,00		
	Total	277	3,9240	,52830	2,17	5,00		
Yaşam ve Kariyer Becerileri	1.Sınıf	48	4,2474	,39612	2,88	4,88	2,011	,113
	2.Sınıf	48	4,1003	,40561	2,75	4,75		
	3.Sınıf	61	4,1445	,40126	3,19	4,94		
	4.Sınıf	120	4,2391	,39200	2,81	4,94		
	Total	277	4,1956	,39930	2,75	4,94		
Bilgi Medya ve Teknoloji Becerileri	1.Sınıf	48	4,4271a	,47883	3,25	5,00	2,736	,044
	2.Sınıf	48	4,2448ab	,54697	3,13	5,00		
	3.Sınıf	61	4,1885b	,68906	1,00	5,00		
	4.Sınıf	120	4,4010ab	,53474	2,63	5,00		
	Total	277	4,3317	,57098	1,00	5,00		
Özyeterlik Algı Düzeyleri Genel	1.Sınıf	48	4,1855	,34867	3,44	4,78	2,613	,052
	2.Sınıf	48	4,0973	,41782	2,96	4,78		
	3.Sınıf	61	4,0533	,41481	2,81	4,81		
	4.Sınıf	120	4,2070	,36628	3,00	4,92		
	Total	277	4,1504	,38712	2,81	4,92		

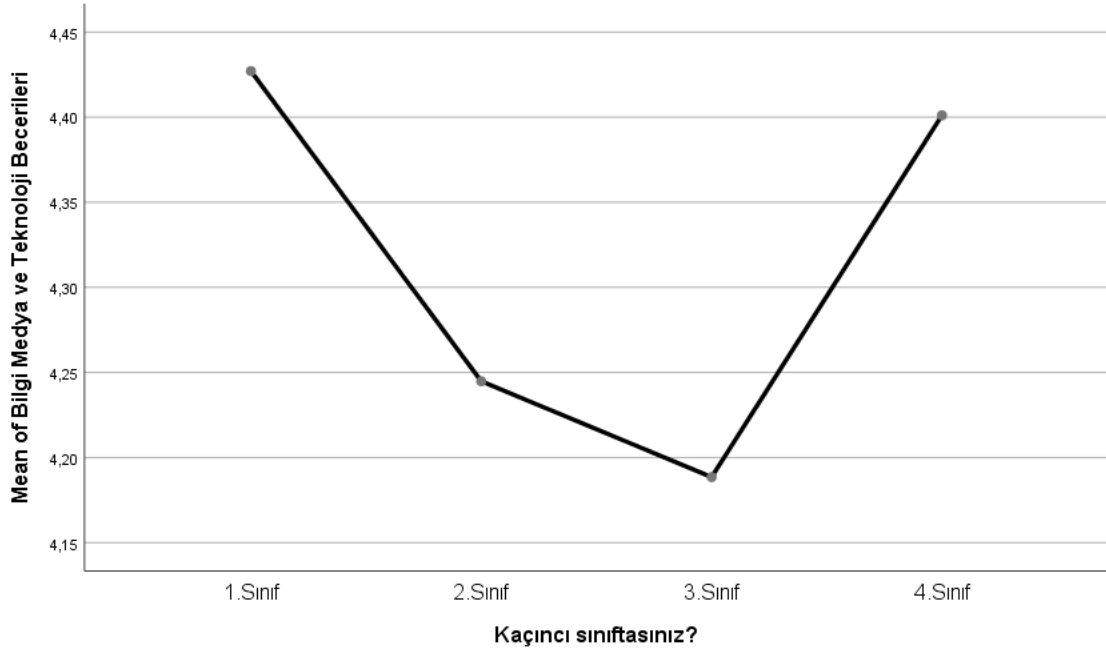
Grafik 28: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Sınıf Seviyesi Değişkenine ve Öğrenme ve Yenilenme Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği

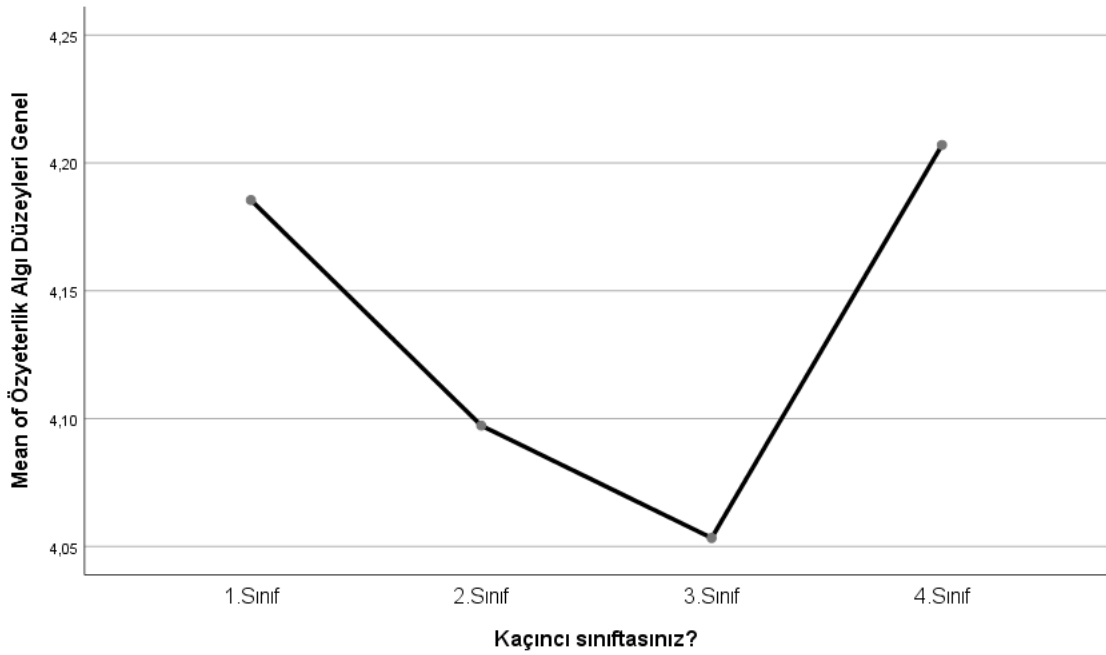
Grafik 29: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Sınıf Seviyesi Değişkenine ve Yaşam ve Kariyer Becerileri Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği

Grafik 30: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Sınıf Seviyesi Değişkenine ve Bilgi, Medya ve Teknoloji Alt Boyutuna Göre Durumunun Çizgi Grafiği

Grafik 31: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özyeterlik Algı Düzeylerinin Sınıf Seviyesi Değişkenine ve Özyeterlik Genel Algı Düzeyine Göre Durumunun Çizgi Grafiği

Yukarıdaki tablo ve grafiklerde; ölçek alt boyutlarının sınıf seviyesi değişkenine göre karşılaştırma sonuçları verilmiştir. Bilgi medya ve teknoloji becerileri alt boyutu puanında, sınıf seviyesi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir ($p=0,044$). 1.sınıf olanların bilgi medya ve teknoloji becerileri puanı, 3.sınıf olanlara göre daha yüksek bulunarak farkı oluşturmuştur.

Buna karşın; öğrenme ve yenilenme becerileri ile yaşam ve kariyer becerileri alt boyut puanlarında, sınıf seviyesi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenememiştir ($p>0,05$).

Türkçe öğretmeni adaylarının özyeterlik algı düzeylerinin geneline bakıldığında ise 4.sınıfta olan Türkçe öğretmeni adaylarının özyeterlik algılarının 1,2 ve 3. sınıfta olan Türkçe öğretmeni adaylarına göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Buna göre; 4. sınıfta olan Türkçe öğretmeni adaylarının diğer sınıf seviyesinde olan Türkçe öğretmeni adaylarına göre kendilerini 21. yüzyıl becerileri açısından daha yeterli gördükleri söylenebilir.

5. TARTIŞMA

Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algılarının çeşitli değişkenler (cinsiyet, yaşanan coğrafi bölge ile yerleşim türü, anne-baba eğitim durumu, aile gelir düzeyi, mezun olunan lise türü ve sınıf seviyesi) açısından incelenmiş, çıkan istatistiksel sonuçlar doğrultusunda hangi değişkenlerin 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algı düzeylerine etki ettiği belirlenmeye çalışılmıştır.

İnsanların yaşam standartlarının ve ellerinde bulunan fırsatların her anlamda artmaya başlamasının; teknolojinin gelişmesinin ve insanların hayatına yeterince girmiş bulunmasının; insanların bu teknolojiye ve onun aracılığıyla da eğitime ve bilgiye rahat ulaşabilir konuma gelmesinin; böylelikle Türkçe öğretmeni adaylarının kendi kendilerini denetleyebilir ve eksiklerini giderebilmek adına girişimlerde bulunabilir hâle gelmesinin özyeterlik algılarının yüksek düzeyde olmasına yardımcı olduğu ifade edilebilir.

Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algılarının cinsiyet değişkenine göre farklılığının incelendiği Tablo 2'ye göre; öğrenme ve yenilenme ile bilgi, medya ve teknoloji becerilerinde cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Yaşam ve kariyer becerilerinde ise kadınların özyeterlik algısı alt boyut puanı erkeklere göre daha yüksek çıkmıştır. Bu durumu kadın katılımcı sayısının (172) erkek katılımcı sayısına (105) kıyasla daha fazla olmasıyla ilişkilendirebileceğimiz gibi kadınların yaşam ve kariyer becerileri kapsamında yer alan esneklik ve uyum, kendini yönetme, sosyal beceriler, üretkenlik ve hesap verebilirlik, liderlik gibi yetkinliklere daha fazla sahip olduğunu da analiz sonuçlarına göre söyleyebilmemiz mümkündür. Benzer bir şekilde Mete (2020) de Türkçe öğretmenlerinin 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algılarını ölçmeyi amaçladığı çalışmasında kadın Türkçe öğretmenlerinin yaşam ve kariyer becerileri özyeterlik algılarının erkek öğretmenlere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Erten (2019) ise öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerilerine yönelik yeterlik algılarının ne düzeyde olduğunu ve bu becerilerin kazandırılmasına yönelik neler yapılabileceğinin belirlenmesini amaçladığı çalışmasında cinsiyet değişkeni açısından bir farklılık olmadığını tespit etmiştir. Çalışmasındaki tespitlerine göre hem kız hem de erkek öğretmen adaylarının öğrenme ve yenilenme becerileri; yaşam ve kariyer becerileri; bilgi, medya ve teknoloji becerileri alt boyutlarına göre anlamlı bir farklılık yoktur. Aynı şekilde Gürültü, Aslan ve Alcı (2020) de Türkiye'nin

farklı illerinde ve farklı branşlarda görev yapan ortaöğretim öğretmenlerinin 21. yüzyıl becerileri kullanım yeterliklerinin çeşitli demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmeyi amaçladığı çalışmasında öğretmenlerin 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanımı puanının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algılarının yaşanılan coğrafi bölge değişkenine göre farklılığının incelendiği Tablo 3'e göre; öğrenme ve yenilenme becerileri; yaşam ve kariyer becerileri; bilgi, medya ve teknoloji becerileri özyeterlik algısı alt boyutu puanlarında, yaşanılan coğrafi bölge değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Bunun sebebi olarak artık günümüzde ülkenin her yanına ulaştırılmaya çalışılan eğitimin, bilginin, teknolojinin yeterliliğinin eşitlenmeye çalışıldığı söylenebilir. Bu sebep ile öğretmen adayının yaşadığı coğrafi bölgenin 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algısını kayda değer ölçüde etkilemediği söylenebilir. İlgili literatür incelendiğinde ise 21. yüzyıl becerileri ile ilgili yaşanılan coğrafi bölge değişkeninin yer aldığı bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algılarının yaşanılan yerleşim yeri değişkenine göre farklılığının incelendiği Tablo 4'e göre; öğrenme ve yenilenme becerileri özyeterlik algısı alt boyutu puanında, yaşanılan yerleşim yeri değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir. Semt veya beldede oturanların öğrenme ve yenilenme becerileri özyeterlik algısı alt boyut puanının; il, ilçe, köy veya kasabada oturanlara göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Yine; özyeterlik algı düzeyleri genel ölçek puanında da yaşanılan yerleşim yeri değişkenine göre semt veya beldede oturanların özyeterlik algı düzeyleri genel ölçek puanı daha düşük bulunmuştur. Semt veya beldede yaşayan katılımcı sayısının (3 katılımcı) toplam katılımcı sayısına (277 katılımcı) göre çok az olması bu şekilde bir sonuç çıkmasının sebebi olarak düşünülebilir. Benzer şekilde bilgi, medya ve teknoloji becerileri özyeterlik algısı alt boyut puanında da yerleşim yeri değişkeni açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık belirlenmiştir. İlde oturanların bilgi, medya ve teknoloji becerileri özyeterlik algısı alt boyut puanı diğer yerleşim yerlerinde oturanlara göre daha düşük bulunmuştur. İlde oturanların teknolojiye erişim noktasında genel anlamda çok sorun yaşamadıkları düşünüldüğünde teknolojinin, bilgi ve medyanın

varlığının ve yaygınlığının normalleşmesi de kaçınılmazdır. Bu yüzden ilde yaşayan insanlar hep daha fazlasına erişim sağlayabilmek istemektedir. Daha fazlasına erişim sağlayamadığını düşünen insanların çok olduğu grubun da bu sebep ile ilde oturanlar olması normal bir durum olarak görülebilir. Bu durumların yanında yaşam ve kariyer becerileri özyeterlik algısı alt boyutu puanlarına bakıldığında ise yaşanan yerleşim yeri değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşmadığı gözlemlenmiştir. İlgili literatür incelendiğinde 21. yüzyıl becerileri ile ilgili yaşanan yerleşim yeri değişkeninin kullanıldığı bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algılarının anne eğitim durumu değişkenine göre farklılığının incelendiği Tablo 5'e göre; bilgi, medya ve teknoloji becerileri alt boyutu puanında, anne eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir. Anne eğitim düzeyi lise olanların bilgi, medya ve teknoloji becerileri puanı; anne eğitim düzeyi üniversite olanlara göre daha yüksek bulunarak farkı oluşturmuştur. Buna karşın; öğrenme ve yenilenme becerileri ile yaşam ve kariyer becerileri alt boyu puanlarında, anne eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir. Araştırmaya katılan katılımcılar arasında anne eğitim durumu lise olanların sayısı (40), üniversite olanlardan (11) fazladır. Bu sebep ile anne eğitim durumu lise olanların bilgi, medya ve teknoloji becerilerinin üniversite olanlardan daha yüksek çıktığı düşünülebilir. Geçgel, Kana, Vatansever ve Çalık (2020)'in Türkçe öğretmeni adaylarının çok boyutlu 21. yüzyıl beceri düzeylerini belirlemeyi amaçladıkları çalışmaya baktığımızda ise öğretmen adaylarından annesi lise mezunu olan katılımcıların yaşam ve kariyer becerileri açısından annesi üniversite mezunu olan katılımcılara göre daha ileri düzeyde olduğu sonucuna ulaştıklarını görebiliriz. Çiftçi ve Bakar (2020) ise sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri yeterlilik algıları çeşitli değişkenler açısından incelenmesini amaçladıkları çalışmalarında anne eğitim durumu değişkeninin öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri yeterlilik algılarını istatistiksel olarak anlamlı düzeyde etkilemediğini tespit etmişlerdir. Benzer şekilde Varki (2020) de öğretmen adaylarının çok boyutlu 21. yüzyıl becerileri ile yaratıcı düşünme eğilimlerinin incelenmesini amaçladığı araştırmasında anne eğitim durumu değişkeninin öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri yeterlilik algılarını istatistiksel olarak anlamlı düzeyde etkilemediğini tespit etmişlerdir.

Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algılarının baba eğitim durumu değişkenine göre farklılığının incelendiği Tablo 6'ya göre; öğrenme ve yenilenme becerileri; yaşam ve kariyer becerileri; bilgi, medya ve teknoloji becerileri özyeterlik algısı alt boyutu puanlarında, baba eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Önceki tabloyu incelediğimizde anne eğitim durumunun Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algılarının anne eğitim durumu değişkenine göre farklılaştığını görmüştük. Bu durumda araştırmamızın sonucuna göre anne eğitim durumunun ne olduğunun baba eğitim durumunun ne olduğundan daha önemli olduğunu söylemek mümkün olabilir. Çiftçi ve Bakar (2020) ise sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri yeterlilik algıları çeşitli değişkenler açısından incelenmesini amaçladıkları araştırmalarında bizim araştırmamızdan farklı olarak baba eğitim durumunun sosyal bilgiler öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri yeterlik algılarını etkilediği sonucuna ulaşmışlardır. Benzer şekilde Varki (2020) de öğretmen adaylarının çok boyutlu 21. yüzyıl becerileri ile yaratıcı düşünme eğilimlerinin incelenmesini amaçladığı araştırmasında baba eğitim durumunun öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri ile yaratıcı düşünme eğilimlerini etkilediği sonucuna ulaşmıştır.

Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algılarının aile gelir düzeyi değişkenine göre farklılığının incelendiği Tablo 7'ye göre; öğrenme ve yenilenme becerileri; yaşam ve kariyer becerileri; bilgi, medya ve teknoloji becerileri alt boyutu puanlarında, aile gelir düzeyi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenememiştir. Alkış (2020) ise üniversite öğrencilerinin 21. Yüzyıl Yeterliliklerini ölçmek ve yeterliliklerinin öğrencilerinin cinsiyetlerine, yaşlarına, ailelerinin gelir düzeylerine ve üniversite giriş puan türlerine göre değişip değişmediğini incelemeyi amaçladığı araştırmasında aile gelir düzeyi değişkeninin üniversite öğrencilerinin 21. yüzyıl yeterliliklerini bazı alt boyutlar açısından etkilediği sonucuna ulaşmıştır.

Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algılarının mezun olunan lise türü değişkenine göre farklılığının incelendiği Tablo 8'e göre; öğrenme ve yenilenme becerileri; yaşam ve kariyer becerileri; bilgi, medya ve teknoloji becerileri alt boyutu puanlarında, mezun olunan lise türü değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Benzer şekilde Erdoğan (2020) de Türkçe dersi öğretmen

adaylarının 21. yüzyıl becerileri ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçladığı çalışmasında alt boyut puanlarında ve genel toplam puanlarında mezun olunan lise türü değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını tespit etmiştir.

Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algılarının sınıf seviyesi değişkenine göre farklılığının incelendiği Tablo 9'a göre; bilgi, medya ve teknoloji becerileri alt boyutu puanında, sınıf seviyesi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir. 1.sınıfta olan Türkçe öğretmeni adaylarının bilgi, medya ve teknoloji becerileri puanı, 3.sınıfta olanlara göre daha yüksek bulunarak farkı oluşturmuştur. Buna karşın; öğrenme ve yenilenme becerileri ile yaşam ve kariyer becerileri alt boyut puanlarında, sınıf seviyesi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir. Varki (2020) de öğretmen adaylarının çok boyutlu 21. yüzyıl becerileri ile yaratıcı düşünme eğilimlerinin incelenmesini amaçladığı araştırmasında sınıf seviyesi değişkeninin öğretmen adaylarının çok boyutlu 21. yüzyıl becerileri ile yaratıcı düşünme eğilimlerini bazı alt boyutlarda etkilediğini tespit etmiştir. Varki (2020)'nin çalışmasında elde ettiği sonuçlara göre öğretmen adaylarının bilgi ve teknoloji okuryazarlığı becerileri, 2.sınıfta öğrenim gören öğretmen adayları ile 4.sınıfta öğrenim görenler arasında 2.sınıfta öğrenim gören öğretmen adayları lehine; girişimcilik ve inovasyon becerileri, 4.sınıfta öğrenim gören öğretmen adayları ile 1,2,3.sınıfta öğrenim görenler arasında 4.sınıfta öğrenim gören öğretmen adayları lehine; öğretmen adaylarının ölçeğin tamamındaki becerileri ise 4.sınıfta öğrenim gören öğretmen adayları ile 2 ve 3.sınıfta öğrenim görenler arasında 4.sınıfta öğrenim gören öğretmen adayları lehine anlamlı şekilde farklılaşmaktadır. Çiftçi ve Bakar (2020) ise sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri yeterlilik algıları çeşitli değişkenler açısından incelenmesini amaçladıkları araştırmalarında öğrencilerin 21. yüzyıl becerileri yeterlilik algıları ölçeği alt boyutlarında ve toplamında sınıf düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık bulamamışlardır. Gömleksiz, Sinan ve Doğan (2019) da Fırat Üniversitesi Türkçe, Türk Dili ve Edebiyatı ile Çağdaş Türk Lehçeleri bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerilerine ilişkin yeterlik algılarını karşılaştırmayı amaçladıkları araştırmalarında öğretmen adaylarının öğrenme ve yenilenme becerileri, yaşam ve kariyer becerileri, bilgi medya ve teknoloji becerileri alt boyutlarında ve ölçeğin toplamında sınıf düzeyi değişkeni açısından anlamlı olarak farklılaşmadığını

tespit etmişlerdir. Erdoğan (2020) de Türkçe dersi öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçladığı araştırmasında Çiftçi ve Bakar (2020)' nin ve Gömleksiz, Sinan ve Doğan (2019) 'un yapmış oldukları çalışmalardaki sonuçlara paralel olarak Türkçe dersi öğretmen adaylarının öğrenme ve yenilenme becerileri, yaşam ve kariyer becerileri, bilgi medya ve teknoloji becerileri alt boyutlarında ve ölçeğin toplamında sınıf düzeyi değişkeni açısından anlamlı olarak farklılaşmadığını tespit etmiştir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmada ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlara ilişkin öneriler yer almaktadır.

6.1. Sonuç

Bu araştırmada devlet üniversitelerinde Türkçe Eğitimi Bölümü okuyan ve araştırmaya gönüllü olarak katılım sağlayan 277 Türkçe öğretmeni adayının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algıları cinsiyet, yaşanan coğrafi bölge ile yerleşim türü, anne-baba eğitim durumu, aile gelir düzeyi, mezun olunan lise türü ve sınıf seviyesi değişkenlerine göre incelenmiştir.

Araştırma bulgularına ilişkin sonuçlar şu şekildedir:

1. Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algıları cinsiyet değişkenine göre yaşam ve kariyer becerileri alt boyut puanında anlamlı bir farklılık göstermiştir. Yaşam ve kariyer becerileri alt boyutu, cinsiyet değişkeninden etkilenmiş ve kadınlarda erkeklere göre daha yüksek bulunmuştur. Buna karşın; öğrenme ve yenilenme becerileri ile bilgi, medya ve teknoloji alt boyutu puanlarında, cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir. Yani; bu ölçek puanları, cinsiyet değişkeninden etkilenmemektedir. Türkçe öğretmeni adaylarının özyeterlik algı düzeylerinin geneline bakıldığında ise kadın Türkçe öğretmeni adaylarının erkek Türkçe öğretmeni adaylarına göre özyeterlik algılarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Buna göre kadın Türkçe öğretmeni adaylarının erkek Türkçe öğretmeni adaylarına göre kendilerini 21. yüzyıl becerileri açısından daha yeterli gördükleri ifade edilebilir. Bunun sebebi olarak kadın katılımcı sayısının (172) erkek katılımcı sayısına (105) oranla daha fazla olması gösterilebilir. Ancak bu sayı farkının çok fazla olmaması da yine kadın Türkçe öğretmeni adaylarının öğrenme ve yenilenme, yaşam ve kariyer, bilgi, medya ve teknoloji becerilerine daha hâkim olduğunu düşünmemizi gerektirebilir.

2. Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algıları coğrafi bölge değişkenine göre öğrenme ve yenilenme becerileri; yaşam ve kariyer becerileri; bilgi, medya ve teknoloji alt boyutu puanlarında, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Bu alt boyut puanları yaşanan coğrafi bölge değişkeninden etkilenmemektedir. Türkçe öğretmeni adaylarının özyeterlik algı düzeylerinin geneline bakıldığında ise Ege Bölgesi'nde yaşayan Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerilerine yönelik özyeterlik algılarının diğer bölgelerde yaşayanlara göre daha yüksek olduğu sonucu görülmektedir. Bu durumda Ege Bölgesi'nde yaşayan Türkçe öğretmeni adaylarının diğer bölgelerde yaşayan Türkçe öğretmeni adaylarına göre kendilerini 21. yüzyıl becerileri açısından daha yeterli gördükleri yorumunu yapabiliriz. Bunun sebebi olarak Ege Bölgesi'nin yaşam şartları bakımından diğer bölgelere nazaran daha iyi bir durumda olması düşünülebilir. Burada en düşük katılımcı sayısı (6) olmasına rağmen böyle bir sonucun çıkması da bu düşüncenin doğruluk payının artmasına yardımcı olmaktadır.
3. Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algıları yaşanan yerleşim yeri değişkenine göre öğrenme ve yenilenme becerileri alt boyutu puanında, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermiştir. Semt veya belde oturanların öğrenme ve yenilenme becerileri diğer yerleşim yerlerinde yaşayanlara göre daha düşük bulunmuştur. Benzer şekilde; bilgi medya ve teknoloji becerileri alt boyutu puanında da yaşanan yerleşim yeri değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir İl merkezinde oturanların bilgi medya ve teknoloji becerileri puanı, semt veya belde oturanlara göre daha düşük bulunmuştur. Yine; özyeterlik algı düzeyleri genel ölçek puanında, yaşanan yerleşim yeri değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiştir Burada; semt veya belde oturanların özyeterlik algı düzeyleri genel ölçek puanı diğer yerleşim yerlerinde yaşayanlara göre daha düşük bulunmuştur. Buna karşın; yaşam ve kariyer becerileri alt boyutu puanında, yaşanan yerleşim yeri değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir. Türkçe öğretmeni adaylarının özyeterlik algı düzeylerinin geneline bakıldığında ise semt ya da belde yaşayan Türkçe

öğretmeni adaylarının özyeterlik algılarının diğer yerleşim yerlerinde yaşayanlara göre daha düşük olduğu gözlemlenmektedir. Bu durumda semt ya da beldede yaşayan öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri hususunda kendilerini diğer yerleşim yerlerinde yaşayanlara göre daha yetersiz gördüğü ifade edilebilir. Böyle bir sonucun çıkmasının sebebi olarak semt ya da beldede yaşayan ve araştırmaya katılım sağlayan Türkçe öğretmeni adaylarının sayısının çok az (3) olması düşünülebileceği gibi semt ve belde gibi yerleşim yerlerinin il ve ilçe gibi yerleşim yerlerine göre daha sınırlı imkânlarla ve yaşam standartlarına sahip olması da bir sebep olarak görülebilir.

4. Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algıları anne eğitim durumu değişkenine göre bilgi, medya ve teknoloji becerileri alt boyutu puanında, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermiştir. Anne eğitim düzeyi lise olanların bilgi medya ve teknoloji becerileri puanı, anne eğitim düzeyi üniversite olanlara göre daha yüksek bulunmuştur. Buna karşın; öğrenme ve yenilenme becerileri ile yaşam ve kariyer becerileri alt boyu puanlarında, anne eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenememiştir. Türkçe öğretmeni adaylarının özyeterlik algı düzeylerinin geneline bakıldığında ise yine anne eğitim durumu lise olan Türkçe öğretmeni adaylarının özyeterlik algılarının anne eğitim durumu eğitim almamış, ilkokul, ortaokul ya da üniversite olanlara göre daha yüksek olduğu gözlemlenmektedir. Bu durumda anne eğitim durumu lise olan Türkçe öğretmeni adaylarının diğerlerine göre kendilerini 21. yüzyıl becerileri açısından daha yeterli gördüğü yorumu yapılabilir. Eğitimin her şartta ve cinsiyet ya da başka hiçbir şey gözetmeksizin tüm insanlık için gerekli bir şey olduğu bilinmektedir. Anne eğitim durumu da çocuğun tüm hayatı boyunca edineceği bilgilerde ve yetişmesinde son derece önemlidir. Bu ifadeyi araştırmadan elde ettiğimiz sonuç da destekler niteliktedir. Anne eğitim durumu yükseldikçe çocuğun da kendini yeterli görme seviyesi yükselmektedir. Anne eğitim durumu üniversite olan Türkçe öğretmeni adaylarının değil de anne eğitim durumu lise olan Türkçe öğretmeni adaylarının özyeterlik algılarının daha yüksek çıkmasının nedeni olarak da yine anne eğitim durumu üniversite olan katılımcı sayısının azlığı

düşünülebilir (anne eğitim durumu lise olan katılımcıların sayısı 40 iken üniversite olanların sayısı 11'dir).

5. Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algıları baba eğitim durumu değişkenine göre öğrenme ve yenilenme becerileri; yaşam ve kariyer becerileri; bilgi, medya ve teknoloji becerileri alt boyutu puanlarında, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Başka bir ifadeyle; bu beceriler, baba eğitim durumundan etkilenmemektedir. Türkçe öğretmeni adaylarının özyeterlik algı düzeylerinin geneline bakıldığında ise baba eğitim durumu ortaokul olan Türkçe öğretmeni adaylarının özyeterlik algılarının diğer Türkçe öğretmeni adaylarına göre bir nebze daha yüksek olduğu görülebilir. Ancak bu farklılık çok az olduğundan baba eğitim durumunun Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algılarını anlamlı bir şekilde etkilemediği söylenebilir. Bir önceki sonuç ile ilişkilendirecek olursak 21. yüzyıl becerilerini edinebilme ve bu hususta kendini yeterli görebilme açısından anne eğitim durumunun ne olduğunun baba eğitim durumunun ne olduğundan daha önemli olduğunu ifade edebiliriz.
6. Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algıları aile gelir düzeyi değişkenine göre öğrenme ve yenilenme becerileri; yaşam ve kariyer becerileri; bilgi, medya ve teknoloji becerileri alt boyutu puanlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Başka bir ifadeyle bu beceriler, aile gelir düzeyi değişkeninden etkilenmemektedir. Türkçe öğretmeni adaylarının özyeterlik algı düzeylerinin geneline bakıldığında ise aile gelir düzeyi 4000-6000 TL olan Türkçe öğretmeni adaylarının özyeterlik algılarının diğer gelir düzeylerine sahip Türkçe öğretmeni adaylarına göre daha yüksek olduğu görülebilir. Bunun sebebi olarak da yine katılımcı sayısının etkisi ifade edilebilir. Aile gelir düzeyi 4000-6000 TL arasında olan katılımcı sayısı 60 kişi iken aile gelir düzeyi 6000-8000 TL arasında olan katılımcı sayısı 27 ve 8000 TL üstü olan katılımcı sayısı ise 17'dir. Bu sebep ile aile gelir düzeyi 4000-6000 TL arasında olan Türkçe öğretmeni adaylarının daha yüksek gelir düzeyi olanlar var iken en yüksek özyeterlik algı düzeyine sahip olmasını katılımcı sayısı arasındaki eşitsizliğe yorabilmek mümkündür. Çünkü bazı yaşam standartlarına sahip

olabilme ve bu sayede elindeki imkânlar doğrultusunda kendini geliştirebilme gücünün belli bir düzeyde gelir elde edebilmekten de geçtiği düşünülmektedir.

7. Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algıları mezun olunan lise türü değişkenine göre öğrenme ve yenilenme becerileri; yaşam ve kariyer becerileri; bilgi, medya ve teknoloji becerileri alt boyutu puanlarında, mezun olunan lise türü değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Bu beceriler mezun olunan lise türü değişkeninden etkilanmemektedir. Türkçe öğretmeni adaylarının özyeterlik algı düzeylerinin geneline bakıldığında ise Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinden mezun olan Türkçe öğretmeni adaylarının özyeterlik algılarının diğer lise türlerinden mezun olanlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durumda Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinden mezun olan Türkçe öğretmeni adaylarının diğer lise türlerinden mezun olanlara göre kendilerini 21. yüzyıl becerileri açısından daha yeterli gördükleri ifade edilebilir. Böyle bir sonucun sebebi olarak diğer lise türlerinde daha çok bilgi öğretime yer verilmesine karşın Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde öğrencilerin beceriler anlamında gelişimlerine daha fazla önem verildiği; öğrencilerin lisede seçtikleri alanlara göre belli başlı becerileri edindirebilmek amacıyla eğitimler verildiği ve böylelikle bu liselerden mezun olan öğrencilerin beceri edinebilme ve bu becerileri hayatlarında etkin bir şekilde kullanabilme olanaklarının da arttığı düşünülebilir.
8. Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algıları sınıf seviyesi değişkenine göre bilgi medya ve teknoloji becerileri alt boyutu puanında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermiştir. 1.sınıf olanların bilgi medya ve teknoloji becerileri puanı, 3.sınıf olanlara göre daha yüksek bulunarak farkı oluşturmuştur. Buna karşın; öğrenme ve yenilenme becerileri ile yaşam ve kariyer becerileri alt boyut puanlarında, sınıf seviyesi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenememiştir. Türkçe öğretmeni adaylarının özyeterlik algı düzeylerinin geneline bakıldığında ise 4.sınıfta olan Türkçe öğretmeni adaylarının özyeterlik algılarının 1,2 ve 3. sınıfta olan Türkçe öğretmeni adaylarına göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Buna göre; 4.

sınıfta olan Türkçe öğretmeni adaylarının diğer sınıf seviyesinde olan Türkçe öğretmeni adaylarına göre kendilerini 21. yüzyıl becerileri açısından daha yeterli gördükleri söylenebilir. Bunun sebebi olarak 4. sınıf düzeyindeki Türkçe öğretmeni adaylarının araştırmaya daha fazla katılım sağlamış olması ve lisans eğitimlerinin son sınıfına geldikleri için 21. yüzyıl becerileri kapsamında daha yeterli tecrübe ve bilgiler edinmiş olabilecekleri ifade edilebilir.

6.2. Öneriler

Araştırmadan elde edilen bulgu ve sonuçlar doğrultusunda, şu önerilerde bulunulabilir:

- Araştırmada etkisi incelenecek değişkenlerin sayısı artırılabilir ve başka değişkenler kullanılarak da araştırma yapılabilir. Böylelikle Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algılarına etki eden başka hangi değişkenlerin olduğu ve ne düzeyde etki ettiği tespit edilebilir.
- Araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarının cinsiyet açısından sayıları eşitlenerek 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algıları araştırılabilir. Böylelikle cinsiyet değişkeninin bu beceriler açısından özyeterlik algısını ne şekilde etkilediği belirlenebilir.
- Araştırma sonuçlarına göre Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl özyeterlik algılarına etki eden değişkenlerde düşük olanların sebepleri tam olarak araştırılarak bunu yükseltmeye yönelik çalışmalar yapılabilir.
- Araştırma, diğer öğretmenlik branşı adayları ve meslek grupları için de düzenlenerek gerçekleştirilebilir.
- Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algılarının geliştirilebilmesi adına çalışmalar yapılabilir, bu bağlamda lisans eğitimlerinde görecekları derslerde bu beceriler ile ilgili olanların sayısı artırılabilir.

- Mezun olunan lise türünün özyeterlik algı düzeyine etki ettiği görülmüştür. Bu sebep ile liselerde verilen eğitimin 21. yüzyıl becerileri açısından etkinliği artırılabilir, bu becerilerin geliştirilmesine yönelik dersler tüm lise türlerindeki ders programlarına eklenebilir.
- Bu araştırma devlet üniversitelerinde Türkçe öğretmenliği bölümünü okuyan Türkçe öğretmeni adayları ile sınırlandırılmıştır. Benzer bir çalışma da vakıf üniversitelerinde bu bölümü okuyan öğrenciler ya da tüm üniversiteler dâhil edilerek gerçekleştirilebilir. Böylelikle karşılaştırmaya yönelik yapılacak araştırmalar açısından da faydalı olması sağlanabilir.
- Benzer bir çalışma katılımcı sayısı daha da artırılarak yapılabilir.
- Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algılarının geliştirilebilmesi adına öğretmen adaylarından görüşler alınarak bu görüşler doğrultusunda çalışmalar yapılabilir.
- Bu araştırma nicel yöntem kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri özyeterlik algılarını tespit etmeye yönelik nitel çalışmalar da yapılarak konu hakkında daha zengin bilgiler edinilebilir.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, K. (2004). *Aktif öğrenme*. İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.
- Alkış, M. (2020). *Üniversite Öğrencilerinin 21. Yüzyıl Becerilerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Altıparmak, Ö. (2019). *Özel Eğitim Öğretmenlerinin Hesap Verebilirlik Algılarının İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Eğitim Yönetimi ve Denetimi Ortak Yüksek Lisans Programı, İstanbul.
- Altun, A. (2010). *Medya Okuryazarlığının Sosyal Bilgiler Programlarıyla İlişkilendirilmesi ve Öğretimi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Anagün, Ş. S., Atalay, N., Kılıç, Z. ve Yaşar, S. (2016). Öğretmen Adaylarına Yönelik 21. Yüzyıl Becerileri Yeterlilik Algıları Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(40), 160-175.
- Atlı, K. (2019). Biyoloji Dersi Öğretim Programının 21. Yüzyıl Becerilerinden Yaratıcılık Becerisi Açısından Değerlendirilmesi. *Anadolu Öğretmen Dergisi*, 3(1), 85-104.
- Bal, M. (2018). Türkçe Dersinin 21. Yüzyıl Becerileri Açısından İncelenmesi. *Turkish Studies* 13(4), 49-64.
- Bandura, A. (1982). "Self-Efficacy Mechanism in Human Agency". *American Psychologist*. 37(2) 122-147.
- Belet Boyacı, Ş. D. ve Güner, Ö. M. (2019). Öğrenmenin Geleceği: 21. Yüzyıl Becerileri Perspektifiyle Türkçe Dersi Öğretim Programları. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 9(2), 708-738.
- Beycioğlu, K. ve Dönmez, B. (2006). Eğitim Yönetiminde Kuramsal Bilginin Üretimine ve Uygulanmasına İlişkin Bir Değerlendirme. *Kurum ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 47, 317-342.

- Cansoy, R. (2018). Uluslararası Çerçevelere Göre 21.Yüzyıl Becerileri ve Eğitim Sisteminde Kazandırılması. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırması Dergisi*, 7(4), 3112-3134.
- Cemaloğlu, N., Arslangilay, A. S., Üstündağ, M. T. ve Bilasa, P. (2019). Meslek Lisesi Öğretmenlerinin 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algıları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 845-874.
- Çelebi, M. ve Altuncu, N. (2019). 21. Yüzyıl Becerilerinin İngilizce Öğretim Programındaki Yeri. *Educational Sciences Proceeding Book*, 31-34.
- Çiftçi, B. ve Bakar, M. H. D. (2020). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Yeterlilik Algılarının İncelenmesi: (Nevşehir İli Örneği). *Kapadokya Eğitim Dergisi*, (1)2 44-60.
- Dağhan, G., Kibar, P. N., Çetin, N. M., Telli, E. ve Akkoyunlu, B. (2017). Bilişim Teknolojileri Öğretmen Adaylarının Bakış Açısından 21. Yüzyıl Öğrenen ve Öğretmen Özellikleri. *Eğitim Teknolojisi Kuram Ve Uygulama Dergisi*, 7(2), 215-235.
- Donovan, L. and Green, T. (2014). *Creating 21st Century Teaching & Learning Environment*. California: Shell Education.
- Ekici, G., Abide, F., Canbolat, Y. ve Öztürk, A. (2017). 21.Yüzyıl Becerilerine Ait Veri Kaynaklarının Analizi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 124-134.
- Erdoğan, D. (2020). *Türkçe Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri ile Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi, Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Erten, P. (2019). Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Yeterlilik Algıları ve Bu Becerilerin Kazandırılmasına Yönelik Görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(227), 33-64.
- Eryılmaz, S. ve Uluyol, Ç. (2015). 21. Yüzyıl Becerileri Işığında FATİH Projesi Değerlendirmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(2), 209-229.
- Geçgel, H., Kana, F., Vatansever, Y. Y. ve Çalık, F. (2020). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Çok Boyutlu 21. Yüzyıl Becerilerinin Belirlenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 9(4), 1646-1669.

- Gelen, İ. (2017). P21-Program ve Öğretimde 21. Yüzyıl Beceri Çerçevesi (ABD Uygulamaları). *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 15-29.
- Gömlüksiz, M. N., Sinan, A. T. ve Doğan, F. D. (2019). Türkçe, Türk Dili ve Edebiyatı ile Çağdaş Türk Lehçeleri Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Yeterlik Algıları. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 7(19), 163-185.
- Görkaş, B., Otuz, B. ve Ekici, G. (2017). İngilizceyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Sahip Olmaları Gereken 21.Yüzyıl Becerilerine Ait Veri Kaynaklarının Analizi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 6(3), (s. 421-435).
- Gündüz Kalan, Ö. (2010). Medya Okuryazarlığı ve Okul Öncesi Çocuk: Ebeveynlerin Medya Okuryazarlığı Bilinci Üzerine Bir Araştırma. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 1(39), 59-73.
- Gürültü, E., Aslan, M. ve Alıcı, B. (2018). İlköğretim Öğretmenlerinin Yeterliliklerinin 21. Yüzyıl Becerileri Işığında İncelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(71), 543-560.
- Gürültü, E., Aslan, M. ve Alıcı, B. (2020). Ortaöğretim Öğretmenlerinin 21. Yüzyıl Becerileri Kullanım Yeterlilikleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(4), 780-798.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri: Kavramlar İlkeler Teknikler*. (30. baskı). Nobel Yayın Dağıtım.
- Kardeş, S. (2020). Okul Öncesi Eğitim Programının 21. Yüzyıl Becerileri Ve STEAM Eğitimi Bağlamında İncelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 16(2), 109-119.
- Koç, S. ve Müftüoğlu, G. (1998). Konuşma ve Yazma Öğretimi. S. Topbaş (Ed.), *Türkçe Öğretimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No. 1066, Açıköğretim Fakültesi Yayınları No: 587, 71-80.
- Kozikoğlu, İ. ve Altunova, N. (2018). Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Becerilerine İlişkin Öz-yeterlik Algılarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerini Yordama Gücü. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 8(3), 522-531.
- Kurudayıoğlu, M. ve Soysal, T. (2019). 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı Kazanımlarının 21. Yüzyıl Becerileri Açısından İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (AEÜSBED)*, 5(2), 483-496.

- Kutlu, O. ve Schreglmann, S. (2011). Üniversitelerde Görev Yapan Akademisyenlerin Eleştirel Düşünme Eğilimlerinin Fakülte ve Unvanlarına Göre İncelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(40), 116-121.
- Mete, G. (2021). Türkçe Öğretmenlerinin 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algısı. *Turkish Studies - Education*, 16(2), 1035-1047.
- Sayın, H. ve Göçer, A. (2016). Medya Okuryazarlığı Becerilerinin İlköğretim (6, 7 Ve 8. Sınıflar) Türkçe Dersi Öğretim Programı (2006) İçerisindeki Yeri. *Milli Eğitim Dergisi*, 45(212), 115-137.
- Selçuk, Z., Palancı, M., Kandemir, M. ve DüNDAR, H. (2014). Eğitim ve Bilim Dergisinde Yayınlanan Araştırmaların Eğilimleri: İçerik Analizi. *Eğitim ve Bilim*, 39(173), 430-453.
- Soykan, E. ve Mirzeoğlu, A. D. (2020). Halk Oyunlarının Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Beceri ve Öz güven Düzeylerine Etkisi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 18(2), 136-156.
- Söylemez, Y. (2018). 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programındaki Kazanımların Üst Düzey Düşünme Becerileri Açısından Değerlendirilmesi. *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi-Journal of Turkish Researches Institute*, 345-384.
- Şahin, M. C., Arslan Namlı, N. ve Schreglmann, S. (2016). Kırsal Kesimlerde Okuyan 21. Yüzyıl Öğrencilerinin Teknolojiden Yararlanma Düzeyleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 311-319.
- Şen, F. (2013). Polis, Medya ve Hesap Verebilirlik. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2, 85-102.
- Tan, H. (2000). *Psikolojik Danışma ve Rehberlik*. İstanbul: Milli Eğitim Yayınları.
- Taşdelen, V. (2003). Eğitimde Kuram ve Uygulama Bağının Kurulmasına Yönelik Felsefi Bir Araştırma. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 36(1-2), 151-166.
- Tavşancıl, E.(2006). Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- TDK. (2021). *Türkçe Sözlük*. Ankara: TDK Yayınları.
- Timm, P. R. (1993). *Successful Self Management*. California: Crisp Publishing.
- Trilling, B. and Fadel, C. (2009). *21st Century Skills: Learning For Life In Our Times* (First Edition). USA: John Wiley & Sons, Inc.

- Tuncel, A. Z. (2009). *Bütünleştirilmiş Program Uygulamasının İlköğretim 4. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Gelişim Becerilerine Etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Turkay, H. (2020). *Spor Bilimlerinde Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tümekaya S. ve Aybek B. (2008). Üniversite Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Eğilimlerinin Sosyo-Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, 17(2), 387-402.
- Varki, E. (2020). *Öğretmen Adaylarının Çok Boyutlu 21. Yüzyıl Becerileri ile Yaratıcı Düşünme Eğilimlerinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Yalçın, S. (2018). 21. Yüzyıl Becerileri Ve Bu Becerilerin Ölçülmesinde Kullanılan Araçlar ve Yaklaşımlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 51(1), 183-201.
- Yener, S. (2018). Sosyal Bilimlerde Kuramın Rolü. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 7(3), 102-103.
- Yeşilyurt, E. (2020). Yaratıcılık ve Yaratıcı Düşünme: Tüm Boyut ve Paydaşlarıyla Kapsayıcı Bir Derleme Çalışması. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 15(25), 2874-3915.
- Yüksel, G. (1998). Sosyal Beceri Envanteri'nin Türkçeye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları. *Türk (PDR) Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(9), 39-48.

EKLER

Ek 1. Etik Kurul Onayı

Ek 2. Bilgilendirilmiş Onam Formu

Ek 3. Kişisel Bilgi Formu

Ek 4. Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algıları Ölçeği

Ek 5. Ölçek Kullanım İzni

Ek 1. Etik Kurul Onayı

Evrak Tarih ve Sayısı: 27/05/2021-E.46783

T.C. İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE ETİK KURULU Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma Etik Kurulu		
Oturum Tarihi : 27.05.2021	Oturum Sayısı : 10	Karar Sayısı : 2021/10-27
Etik Açısından Uygun		
Çalışma Adı	Türkçe Öğretmeni Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algısının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi	
Araştırmacılar	Prof.Dr. Nesrin SİS (Danışman) Yüksek Lisans Öğrencisi Gülsima Toptal (Yürütücü)	
Başkan Kurul Üyesi Prof.Dr. Hüseyin Suphi ERDEM Başkan Yardımcısı Kurul Üyesi Prof.Dr. Mustafa ARSLAN Kurul Üyesi Prof.Dr. Mehmet GÜNGÖR Kurul Üyesi Prof.Dr. Süleyman ÇALDAK Kurul Üyesi Prof.Dr. Nesrin SİS Kurul Üyesi Prof.Dr. Mehmet ÜSTÜNER Kurul Üyesi Prof.Dr. Lütfiye ÖZDEMİR Sekreter Hatice CİHAN		

E-İmzalıdır.
Etik Kurul Başkanı
Hüseyin Suphi ERDEM

Bu belge,güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Evrak doğrulaması <https://www.turkiye.gov.tr/inonu-universitesi-ebys?eD=BS4KP87REU&eS=46783> adresinden yapılabilir.

Ek 2. Bilgilendirilmiş Onam Formu

Ek 3. Kişisel Bilgi Formu

21. YÜZYIL BECERİLERİ ÖZYETERLİK ALGISI ÖLÇEĞİ

Sevgili öğretmen adayı;
Bu araştırmayla, siz değerli öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri ile ilgili özyeterlik algılarının ölçülmesi amaçlanmıştır. Sizin katılımınız bizim için çok değerlidir. Katılımınız bilime önemli bir katkı sağlayacaktır. Vereceğiniz cevaplar üçüncü kişilerle kesinlikle paylaşılmayacaktır. Cevaplarınızın samimiyeti ve doğruluğu araştırmanın geçerlik ve güvenirliği açısından önemlidir. Bu hususu göz önünde bulundurarak cevaplandıracağınızı umarak gönüllü katılımınız ve samimiyetiniz için teşekkür ederiz.

Prof. Dr. Nesrin SİS
Gülsima TOPTAL

ANKETE GÖNÜLLÜ KATILIYORUM. *

☐ Evet

☐ Hayır

CİNSİYETİNİZ *

☐ Kadın

☐ Erkek

HANGİ COĞRAFİ BÖLGEDEN YAŞIYORSUNUZ? *

☐ Marmara Bölgesi

☐ Ege Bölgesi

☐ Akdeniz Bölgesi

☐ Karadeniz Bölgesi

☐ İç Anadolu Bölgesi

☐ Güneydoğu Anadolu Bölgesi

☐ Doğu Anadolu Bölgesi

Ne tür bir yerleşim yerinde yaşıyorsunuz? *

- ☐ İl
- ☐ İlçe
- ☐ Semt
- ☐ Belde
- ☐ Kasaba
- ☐ Köy

Annenizin eğitim durumu *

- ☐ Eğitim Almamış
- ☐ İlkokul Mezunu
- ☐ Ortaokul Mezunu
- ☐ Lise Mezunu
- ☐ Üniversite Mezunu
- ☐ Lisansüstü

Babanızın eğitim durumu *

- ☐ Eğitim Almamış
- ☐ İlkokul Mezunu
- ☐ Ortaokul Mezunu
- ☐ Lise Mezunu
- ☐ Üniversite Mezunu
- ☐ Lisansüstü

:::

Ailenizin gelir düzeyi *

- ☐ Asgari ücretin altı
- ☐ Asgari ücret - 4000
- ☐ 4000 - 6000
- ☐ 6000 - 8000
- ☐ 8000 üstü

:::

Hangi lise türünden mezun oldunuz? *

- ☐ Fen Lisesi
- ☐ Anadolu Lisesi
- ☐ Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
- ☐ Anadolu İmam Hatip Lisesi
- ☐ Açıköğretim Lisesi
- ☐ Diğer

Kaçınıcı sınıftasınız? *

- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4

Ek 4. Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Özyeterlik Algıları Ölçeği

21. YÜZYIL BECERİLERİ ÖZYETERLİK ALGISI ÖLÇEĞİ		Her zaman	Sık sık	Bazen	Nadiren	Hiçbir zaman
Öğrenme ve Yenilenme Becerileri						
1	Karşılaştığım sorunların çözümüne yönelik özgün fikirler geliştiririm.	5	4	3	2	1
2	Yaşamımda özgün fikirler oluşturmak için farklı düşünme tekniklerini (beyin fırtınası, altı şapkalı düşünme) kullanırım.	5	4	3	2	1
3	Bir problemi sonuca ulaştırmak için farklı çözüm yolları denerim.	5	4	3	2	1
4	Bütün- parça arasında alışılmışın dışında ilişkiler kurarım.	5	4	3	2	1
5	Problemlerin çözümünü için hayal gücümü kullanırım.	5	4	3	2	1
6	Yeni fikirleri analiz ederek değerlendiririm.	5	4	3	2	1
7	Bir konuya ilişkin düşüncelerin farklı boyutlarını anlamaya çalışırım.	5	4	3	2	1
8	Problemi çözerken farklı bakış açılarını belirlemek için sorular sorarım.	5	4	3	2	1
9	Problemlere çözüm üretmek için sabırlı bir biçimde çalışırım.	5	4	3	2	1
10	Bir iddiayı sorgulayarak görüşün dayandığı temel dayanakları araştırırım.	5	4	3	2	1
11	Karşılaştığım problemleri çözmek için akıl yürütme yollarını kullanırım	5	4	3	2	1
12	Problemlerin çözümünde bütün-parça arasındaki ilişkileri analiz ederim.	5	4	3	2	1
13	Farklı bakış açılarını değerlendiririm.	5	4	3	2	1
14	Bilgi ve argümanlar arasında ilişkiler kurarak sentezlerim.	5	4	3	2	1
15	Sonuçlara bilgileri analiz ederek ulaşırm.	5	4	3	2	1
16	Edindiğim bilgiyi farklı yollarla (yazılı, sözlü gibi) diğerleriyle paylaşırm.	5	4	3	2	1
Yaşam ve Kariyer Becerileri						
17	Zamanı etkili kullanırım.	5	4	3	2	1
18	Yeteneklerimi geliştirmek için girişimde bulunurum.	5	4	3	2	1
19	Diğerlerinin bir konu üzerindeki düşüncelerini dinlerim.	5	4	3	2	1
20	Etkili iletişim becerilerine sahibim.	5	4	3	2	1
21	Grup çalışmalarında etkin bir biçimde çalışabilme becerisine sahibim.	5	4	3	2	1
22	Grup üyeleriyle uyumlu bir biçimde çalışırım.	5	4	3	2	1
23	Grup çalışmalarında sorumluluk üstlenirim.	5	4	3	2	1
24	Grup çalışmalarında bireysel katkılara değer veririm.	5	4	3	2	1

25	Başkalarının önerilerine dayalı olarak fikirlerimi değiştirme konusunda esneğimdir.	5	4	3	2	1
26	Yaşamımdaki farklı rollere (arkadaş, vatandaş, ekonomik, güç, aile üyesi) uyum sağlıyorum.	5	4	3	2	1
27	Yeni durumlara uyum sağlamada rahat değilimdir.	5	4	3	2	1
28	Eleştirilere açığumdur.	5	4	3	2	1
29	Sorunlara çözüm üretmek için farklı bakış açılarını önemserim.	5	4	3	2	1
30	Öğrenmenin yaşam boyu devam eden bir süreç olduğunu bilirim.	5	4	3	2	1
31	Gelecekteki olayları tahmin etmek için geçmiş deneyimlerinden yararlanırım.	5	4	3	2	1
32	Ne zaman konuşup ne zaman dinlemem gerektiğini bilirim.	5	4	3	2	1
33	Başkalarıyla iletişimimde saygılıyumdur.	5	4	3	2	1
34	Farklı kültürlere saygı duyarım.	5	4	3	2	1
Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri						
35	Diğerleriyle iletişim kurmak için medya ve teknolojiyi etkin kullanırım.	5	4	3	2	1
36	Medyadaki mesajların hangi amaçlara yönelik olarak yapılandırıldığını bilirim.	5	4	3	2	1
37	Medyanın bireylerin düşüncelerini yönlendirmede etkili olduğunu bilirim.	5	4	3	2	1
38	Bilgi edinmede uygun medya araçlarını kullanırım.	5	4	3	2	1
39	Farklı medya araçlarını kullanırım.	5	4	3	2	1
40	Bilgiye ulaşmada teknolojik araçları kullanırım.	5	4	3	2	1
41	Bilgiyi analiz ederken teknolojik araçları kullanırım.	5	4	3	2	1
42	Bilgi paylaşımında sosyal ağları kullanırım.	5	4	3	2	1

Ek 5. Ölçek Kullanım İzni

Öğretmen Adaylarına Yönelik 21. Yüzyıl Becerileri Yeterlilik Algıları Ölçeği

Gülsima Toptal <toptalgulsima@gmail.com>

19 Ocak Sal 16:22 (11 gün önce)

Alıcı: ssanagun

Merhaba, ben Gülsima TOPTAL. İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi bölümünde yüksek lisans yapmaktayım. Araştırmamda kaynak göstererek kullanmak üzere ölçeğinizi (Öğretmen Adaylarına Yönelik 21. Yüzyıl Becerileri Yeterlilik Algıları Ölçeği) sizden isteyebilir miyim? Teşekkür ederim.

Yanıtla

Yönlendir

